

Best Practice – ยุทธวิธีใหม่ นวัตกรรมโดนใจ ของห้องสมุดนานาชาติ

พิรุณ อนวัชศิริวงศ์
ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์
ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการอ่าน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

อ่านสร้างสุข : Best Practice - ยุทธวิธีใหม่ นวัตกรรมโดนใจ ของห้องสมุดนานาชาติประเทศ

- พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗
- จำนวนพิมพ์ : ๒,๐๐๐ เล่ม
- บรรณาธิการ : สุดใจ พรหมเกิด
- บรรณาธิการประจำฉบับ : รศ. ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์
- ผู้เขียน : พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์, ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์
- บรรณาธิการฝ่ายศิลป์ : ปาจริย์ พุทธเจริญ
- ภาพประกอบ : อธิธิวิฐ์ สุริยมาตย์
- กองบรรณาธิการ : ชุติมา ฟูกลิน, ปนัดดา สังขทิพย์, คณิดา แอตาล,
วีไล มีแก้วสุข, จันทิมา อินจร, หทัยรัตน์ พันดาวงษ์
จิระนันท์ วงษ์มัน, นิสาร์ตน์ อำนาคอนันต์, นภัทร พิถีกานา
- ประสานการผลิต : ชุติมา ฟูกลิน
- จัดพิมพ์และเผยแพร่ : แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)
๔๒๔ หมู่บ้านเงาไม้ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์
แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐
โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ โทรสาร : ๐-๒๔๔๘-๑๘๗๗
- E-mail : info@happyreading.in.th
- Website : www.happyreading.in.th
- Facebook : http://www.facebook.com/happy2reading
- พิมพ์ที่ : แพลนพรีนติ้ง จำกัด
โทรศัพท์ : ๐-๒๒๗๗-๒๒๒๒

คุยเปิดเล่ม

การเดินทางบนถนนสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน แม้ยังมีเพื่อนร่วมทางไม่มากนัก

แต่หลายพื้นที่ที่รุดน้ำ พรวนดิน ก็ให้เห็นความงามจากการเติบโตของ “ต้นรักการอ่าน” ที่เริ่ม “ผลิดอกออกผลให้ชื่นใจ” แต่กระนั้นการได้เต็มสี่สັນ ขยับใส่ปุ๋ยให้กับการอ่านเพื่อคนทุกวัย ยังเป็นที่ค้นหา เพื่อสร้างแรงกระเพื่อม สู่ระลอกคลื่นแห่งการอ่านอย่างต่อเนื่อง จนกว่าการอ่านจะอยู่ในวิถีชีวิต

พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์ และ ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ จากศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมกรรมการอ่าน จึงได้สืบค้นและสกัดแนวคิดและผลงานที่โดดเด่น (Best Practice) เป็นนวัตกรรมการส่งเสริมการอ่านจากนานาชาติแทบทั่วประเทศมาไว้ใน อ่านสร้างสุข ฉบับนี้

เพื่อทุกพื้นที่ของการส่งเสริมการอ่าน ทั้งในชุมชนท้องถิ่นและระดับนโยบายจะเห็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากโลกทัศน์ที่เปิดรับก็จะได้ขยับสู่เป้าหมายปลายทางของวัฒนธรรมการอ่าน เพื่อดอกและผลของต้นรักการอ่านจะเบ่งบานขึ้นสุขสวัสดิ์สุขภาวะในไม่ช้า

สุดใจ พรหมเกิด
ผู้จัดการแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

สารบัญ

๓ คุยเปิดเล่ม

๕

คำนำเสนอ

๑๑

“เวลาแห่งชีวิต” : โครงการ “อ่าน” สำหรับผู้สูงวัยในสิงคโปร์
โครงการอื่นๆ ที่เป็นเลิศเพื่อ “การอ่าน” ของสิงคโปร์

๒๒

หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนเกาหลี
กับโครงการเพาะต้นกล้าการอ่านให้ยั่งยืน

๓๓

ห้องสมุดเอทีเอ็ม : ส่งเสริมการอ่านโฉมใหม่ในปักกิ่ง

๓๙

ได้อ่าน - ได้เลื่อนขั้น : ส่งเสริมการอ่านในวงการตำรวจเม็กซิโก

๔๙

หนังสือให้อิสราภาพ : ส่งเสริมการอ่านในเรือนจำนานาประเทศ

๖๐

ร้อยเรียงโปสเตอร์ในรอบร้อยปี

ฉายภาพเส้นทางส่งเสริมการอ่านของสหรัฐอเมริกา

คำนำเสนอ

ใน สังคมที่ยอมรับ **“ความคิดอ่าน”** ของพลเมือง

“การอ่านหนังสือ” จะอยู่ในขบวนการขับเคลื่อนทางสังคมและวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง แม้บ่อยครั้งจะดูเหมือนเลือนหายเข้าไปในขบวนการจมองไม่ค่อยเห็น แต่บางครั้งก็โดดเด่นขึ้นมา ด้วยเหตุด้วยผลต่างๆ กันไป อย่างเช่นเมื่อครั้งกรุงเทพมหานครได้รับการคัดเลือกจากองค์การยูเนสโกให้เป็น **“เมืองหนังสือโลก”** (World Book Capital) แต่เมื่อล่วงเข้าสู่วาระส่งมอบให้เมืองหนังสือโลกแห่งใหม่ประจำปี ๒๐๑๔ คือเมืองพอร์ต ฮาคอร์ต ประเทศไนจีเรีย ก็วันๆ กันอยู่ว่า หลังจากดีฮ่องร้องปาวแล้ว เราจะยังสานต่อภารกิจหลายสิ่งอันที่ยังไม่บรรลุล่วงเป้าประสงค์ และ/หรือขยายผลสิ่งที่บรรลุผลในระดับหนึ่งต่อไปหรือไม่ อย่างไร

ความพยายามหนึ่งที่จะทำให้ **“หนังสือ”** และ **“การอ่าน”** ก้าวเดินอยู่ในกระบวนการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้คนในสังคมอย่างต่อเนื่องและมีนัยสำคัญ ได้แก่การที่สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หรือ สสส. ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการอ่านในฐานะการสร้างเสริมสุขภาพะในมิติต่างๆ สืบเนื่องมาหลายปีจนถึงที่สุดก็ได้เกิดเป็น แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน อย่างเป็นทางการ ตั้งแต่ต้นทศวรรษ ๒๕๕๐ เป็นต้นมา

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน มีพันธกิจสำคัญในการส่งเสริมการอ่านเพื่อให้เป็นวัฒนธรรมของสังคมไทย การเข้าไปร่วมขับเคลื่อนกับภาคส่วนต่างๆ การขยายเป็นเครือข่ายที่มีพลัง ได้ดำเนินไปพร้อมๆ กับการสร้างองค์ความรู้ การบุกเบิกนำความรู้ใหม่ๆ อันเป็นนวัตกรรมการอ่านมานำเสนอสู่สังคมไทย นับเป็นสิ่งที่แผนงานฯ ได้ดำเนินการมาหลากหลายเรื่อง และทยอยเผยแพร่สู่สาธารณะเป็นระยะๆ เพื่อปลุกปั่นให้ **“การอ่าน”** เป็นส่วนหนึ่งในวัฒนธรรม ภายใต้กรอบแนวคิดในการสร้างและเสริมให้เกิดวัฒนธรรมการอ่านในสังคมทุกภูมิภาค โดยเนื้อหาสาระมีทั้งในส่วนที่เป็นการถอดบทเรียนที่เกิดขึ้นในสังคมไทยและจากต่างประเทศ

การศึกษาแนวทางและวิธีการของปฏิบัติการที่เป็นเลิศ หรือ Best Practice ในการส่งเสริมการอ่านของต่างประเทศ ทั้งในส่วนที่เป็นของห้องสมุดโดยตรงและที่เป็นโครงการเชิงนวัตกรรมใหม่ๆ นับเป็นแนวทางหนึ่งในการเรียนรู้ถึงแนวคิดและแนวปฏิบัติการที่ประสบความสำเร็จ ได้ผลลัพธ์ที่น่าพึงใจ น่าจะนำมาประยุกต์และพัฒนาสู่วิธีการใหม่ๆ ในการส่งเสริมการอ่านของภาคส่วนต่างๆ ในสังคมไทยต่อไป

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมกรรมการอ่าน ได้รับมอบหมายจากแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านโดยการสนับสนุนของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ค้นคว้าและประมวลโครงการที่นับได้ว่าเป็นปฏิบัติการที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของต่างประเทศ มานำเสนอสู่ภาคีส่งเสริมการอ่าน องค์กรที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนนักสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน และผู้สนใจ ในกรณีนี้เราจึงได้สืบค้นและประมวลสาระที่ **“น่าทึ่ง”** ของหลายประเทศในแทบทุกทวีปก็ว่าได้ มารวบรวมไว้ เบ็ดเสร็จมีโครงการใหญ่น้อย ทั้งที่มีมา ยาวนานและริเริ่มขึ้นใหม่ รวมกว่า ๑๕ โครงการ นำมาไว้ใน **“อ่านสร้างสุข” ฉบับ Best Practice - ยุทธวิธีใหม่ นวัตกรรมโดนใจ ของห้องสมุดนานาชาติ**

ในงานชุดนี้มีเรื่องอะไรบ้าง ลำดับแรกนี้ ขอแนะนำหนังสือ (สื่อ) ตัวอย่างของโครงการจากประเทศในเอเชียเรา รวม ๓ ประเทศ ด้วยกัน คือ สิงคโปร์ ซึ่งมีนวัตกรรมทางวัฒนธรรมที่น่าสนใจ คือมีโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้สูงวัย ซึ่งต้องมียุทธวิธีที่แยบยล นอกเหนือไปจากมีโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและครอบครัว ตลอดจนประชาชนทั่วไปแล้ว สำหรับเกาหลี นำยีนดีแทนเด็กและเยาวชนที่ประเทศนี้มีหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนโดยตรง ทำให้ดำเนินโครงการต่างๆ สำหรับเด็กหลากหลายกลุ่มได้อย่างน่ายกย่อง ส่วนอีกประเทศหนึ่งคือจีน ที่ซึ่งนวัตกรรมทางเทคโนโลยีนำมาซึ่งห้องสมุดแบบใหม่ที่เรียกว่า ห้องสมุดเอทีเอ็ม ตั้งอยู่ทั่วทุกหน ในเมืองหลวงและกำลังจะขยายไปสู่เมืองอื่นๆ

“เวลาแห่งชีวิต” : โครงการ “อ่าน” สำหรับผู้สูงวัยในสิงคโปร์

โครงการ **“เวลาแห่งชีวิต (Time for Life) บริการเพื่อผู้สูงวัย”** ของห้องสมุดประเทศสิงคโปร์ ภายใต้นโยบาย **“คาร์เพ เดียม (Carpe Deum)”** ซึ่งเป็นวลีภาษาละตินที่มีความหมายว่า **“จงคว้าวันนี้ไว้**

(seize the day)” เพื่อจะเชิญชวนทุกคนให้ใช้ชีวิตในแต่ละวันให้เต็มที่ และมีความสุขกับชีวิตในปัจจุบัน มีเวลาให้กับชีวิตของตัวเอง แนวคิดนี้แยกย่อยออกเป็น ๔ โครงการย่อย ได้แก่โครงการ เวลาเพื่อการค้นหา (Time to Discover), เวลาเพื่อการอ่าน (Time to Read), เวลาเพื่อการติดต่อสื่อสาร (Time to Connect), และ เวลาเพื่อการแบ่งปัน (Time to Share) แต่ละโครงการย่อยจะครอบคลุมวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งคาดว่าจะจะเป็นประโยชน์ต่อการอ่านและชีวิตการเรียนรู้ของผู้สูงวัย

นอกจากนี้ยังมีโครงการอื่นๆ ที่เป็นเลิศเพื่อ “การอ่าน” ของสิงคโปร์ ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งไปยังกลุ่มเด็กๆ ครอบคลุม โดยเฉพาะคุณพ่อคุณแม่คุณลูก และสำหรับประชาชนในภาพรวมของประเทศ

หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนเกาหลี กับโครงการเพาะต้นกล้าการอ่านให้ยั่งยืน

หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศเกาหลี ก่อตั้งขึ้นเพื่อสร้างและส่งเสริม ‘พลังวัฒนธรรมการอ่าน’ ให้กับเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นสมบัติอันล้ำค่าต่ออนาคตของชาติ ให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้นในด้านความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการโดยผ่านการอ่าน เพื่อสร้างคลื่นลูกใหม่ให้เป็นพลังในการขับเคลื่อนการเติบโตของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างยั่งยืน โดยได้นำเสนอกิจกรรมต่างๆ ที่ “ดีใจ” เด็กทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มาอ่านหนังสือด้วยวิธีการต่างๆ พร้อมๆ ไปกับให้นักอ่านตัวน้อยๆ เป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ในการส่งเสริมพลังการอ่านที่หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนเป็นผู้สนับสนุน อาทิ สร้างสรรค์เว็บไซต์ เปิดคอลัมน์วิจารณ์หนังสือ และอื่นๆ ด้วยฝีมือเยาวชน มีการเดินทางทัศนศึกษาจากเรื่องราวที่ได้อ่านในหนังสือ ฯลฯ

ห้องสมุดเอทีเอ็ม : ส่งเสริมการอ่านโฉมใหม่ในปักกิ่ง

ในกรุงปักกิ่ง เมืองหลวงของสาธารณรัฐประชาชนจีน ประชาชนทั่วไปจะเห็น ‘ห้องสมุด’ ปรากฏขึ้นมากมาย ริมเส้นทางที่สัญจรไปทำงานและบริเวณชุมชนที่พักอาศัย ห้องสมุดซึ่งไม่ต้องมีบรรณารักษ์ ที่เรียกว่า “ห้องสมุดเอทีเอ็ม” (ATM Library) - เครื่องบริการยืม-คืนหนังสือด้วยตัวเองได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง เพื่อแก้ปัญหาการเดินทางและเงื่อนไขด้านเวลา และแม้ว่าเทคโนโลยีการสื่อสารจะก้าวหน้าไปเพียงใด หากสำหรับการอ่านแล้ว พบว่า “แม้จะเป็นยุคของดิจิทัล แต่แนวโน้มของคนที่พอใจอ่านหนังสือที่เป็นเล่มก็ยังมีอยู่มาก และเราก็จะสนับสนุนทุกวิถีทางที่จะให้ประชาชนได้สนุกกับการอ่านให้มากขึ้น”

ห้องสมุดอัตโนมัติ ซึ่งมีทั้งโปรแกรมการอ่านและการนำหนังสือเข้าสู่ชุมชนที่พร้อมบริการทันทีนี้ ได้รับการสนับสนุนจากทางการ สำนักห้องสมุดกลางของจีนเห็นว่า โครงการนี้ควรจะทำในระยะยาว และจะสนับสนุนให้ขยายออกไปยังเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่านของประชาชน ให้กว้างขวางและเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ขยับออกไปจากทวีปเอเชีย ไปไกลถึงอเมริกาเหนือ ที่ประเทศเม็กซิโก มีโครงการน่าสนใจสำหรับผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ที่พกหนังสือติดตัว เพื่อการอ่านกับการได้เลื่อนยศเลื่อนชั้น และหนังสือระดับคลาสสิกหลายเล่ม โดยเฉพาะ **ดอนกิโฆเต้ แห่งลามันช่า ขุนนางต่ำศักดิ์นักฝัน** (หรือเป็นละครเวทีที่ยิ่งใหญ่ในชื่อไทย สุพันอัน ยิ่งใหญ่) ก็ได้รับการกล่าวขานกันว่าเป็นหนังสือที่ตำรวจแห่งเม็กซิโกอ่านและชื่นชอบ ทำให้หลายประเทศที่มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ให้ความสนใจ ส่วนอีกประเทศในทวีปอเมริกาใต้ คือ บราซิล ใช้ยุทธวิธีให้นักโทษอ่านหนังสือดีๆ เพื่อเป็นการลดโทษ และเพิ่มคุณค่าชีวิต ซึ่งกลายเป็นปฏิบัติการที่ประเทศอื่นๆ ในยุโรปเอาเยี่ยงอย่างปรับใช้กับเรือนจำในประเทศของตน ไม่ว่าจะเป็นอิตาลี หรืออังกฤษ

ลองชมหนังสือ (สื่อ) ตัวอย่างของคนสองฝ่าย ที่เพิ่มคุณค่าชีวิตและการทำงานได้ด้วยหนังสือที่มีคุณภาพในวิถีทางเดียวกัน

ได้อ่าน - ได้เลื่อนชั้น : ส่งเสริมการอ่านในวงการตำรวจเม็กซิโก

โครงการอ่านหนังสือของตำรวจในเม็กซิโกที่ดี ประเทศเม็กซิโก มีเกณฑ์ที่ว่า ตำรวจจะต้องอ่านหนังสืออย่างน้อยเดือนละ ๑ เล่ม มิฉะนั้นอาจไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง! เนื่องจากเม็กซิโกที่ดีเป็นเมืองหลวงที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมสูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ขณะที่ตำรวจในประเทศเม็กซิโกก็มีภาพลักษณ์ในทางลบ การนำโครงการให้ตำรวจอ่านหนังสือมาใช้ จะทำให้การทำงานของตำรวจมีมาตรฐานดีขึ้น เพราะหนังสือทำให้คนอ่าน “เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมอันดีงาม

(cultured person) มองอะไรได้กว้าง ซึ่งสามารถเข้าไปอ่านใจของคนอื่นได้... การอ่านจะช่วยให้เราเป็นมนุษย์มากขึ้น มีความรู้สึกที่อ่อนไหวมากขึ้น และสามารถจะเข้าใจตัวเองได้ดีขึ้น ผู้ที่มีความเป็นมนุษย์มากขึ้นย่อมจะให้บริการได้ดีขึ้น...” นี่คือนวนความคิดของผู้ริเริ่ม

โครงการ สิ่งที่คุณพบเห็นก็คือ ตำรวจไม่เพียงแต่พกปืน สวมเสื้อกันกระสุนและพกกุญแจมือเท่านั้น แต่ยังต้องพกหนังสือติดตัวไว้อ่านอีกด้วย ถ้าไม่อ่านหนังสือตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ ก็จะถูกสูญเสียโอกาสในการเลื่อนขั้น และได้พบว่า ผลที่ได้โน้มไปในทางที่พึงประสงค์ เมื่อตำรวจมีสิ่งที่ได้จากหนังสือ อยู่ในตัวและหัวใจอย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน

หนังสือให้อิสระภาพ : ส่งเสริมการอ่านในเรือนจำ นานาชาติ

โครงการลดโทษให้ผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งริเริ่มขึ้นที่บราซิล เมื่อปี ๒๐๑๒ ซึ่งมีทั้งประเภทวรรณกรรม ปรัชญา วิทยาศาสตร์ และหนังสือคลาสสิก เป้าหมายของโครงการนี้ก็คือการเปลี่ยนมุมมองของผู้ต้องขัง “เมื่อนักโทษออกไปจากเรือนจำ เขาจะเปลี่ยนเป็นคนใหม่ที่มีความรอบรู้มากขึ้น มีมุมมองใหม่ๆ ในการมองโลกได้กว้างขึ้น..”

โครงการนี้ได้ขยายสู่ปฏิบัติการในประเทศอิตาลี ประเทศอังกฤษ ทั้งสำหรับนักโทษชายและนักโทษหญิง แต่ละแห่งเรียนรู้อุปกรณ์เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ให้สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรม ทุกแห่งได้ข้อสรุปร่วมกันว่า “ไม่ต้องสงสัยเลย พวกเขาจะออกไปเป็นคนใหม่อย่างแน่นอน”

เรื่องนี้จะสมบูรณ์ไม่ได้เลย หากไม่ได้ประมวลกรณีศึกษาจากชายหนุ่มในแอฟริกาใต้ ผู้เคยขังแฉกกับยาเสพติดและพลิกฟื้นคืนชีวิตได้เพราะหนังสือ และอีกรายคือผู้หญิงไทยตัวเล็กๆ ที่มีจิตอาสา นำหนังสือให้นักโทษหญิงในเรือนจำหลายจังหวัดด้วยกัน ด้วยความเชื่อว่า “หนังสือดีๆ สักเล่ม อาจช่วยคลายเหงา นำความสดชื่นรื่นเริงใจมาให้ รวมถึงชักชวนจิตใจให้ออกเดินทางไปเรียนรู้แง่มุมชีวิตที่ไม่เคยรู้มาก่อน เพราะในห้วงทุกข์และสับสน การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญให้ชีวิตเปลี่ยนผ่านและเติบโต”

มาถึงเรื่องใหญ่เรื่องท้ายสุดใน “อ่านสร้างสุข” ชุดนี้ คือเรื่องของโปสเตอร์ส่งเสริมการอ่าน ซึ่งมีทั้งที่เป็นขององค์กรต่างๆ และของห้องสมุดในสหรัฐอเมริกา เส้นทางการประวัติศาสตร์การส่งเสริมให้หนังสือเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและสังคมในรอบหนึ่งร้อยปี จะเห็นสถานภาพของหนังสือในฐานะสิ่งที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาวิธีการเชิญชวนให้คนอ่านหนังสือ และอื่นๆ ที่น่าสนใจไม่น้อย

ร้อยเรียงโปสเตอร์ในรอบร้อยปี ฉายภาพเส้นทางส่งเสริมการอ่าน ของสหรัฐอเมริกา

หากศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์จากการใช้โปสเตอร์ส่งเสริมการอ่าน จะพบเส้นทางของการอ่านที่สัมพันธ์กับสังคมในเชิงคุณค่าและบริบทของสังคมว่า การร้อยเรียงโปสเตอร์ส่งเสริมการอ่านในรอบร้อยปีของสหรัฐอเมริกา เท่ากับได้ภาพฉายของสังคมอเมริกันที่นำสนใจพร้อมๆ ไปกับได้เห็นยุทธวิธีส่งเสริมการอ่านและนวัตกรรมของสังคม

โปสเตอร์เหล่านี้ เป็นเอกสารหลักฐานของการเปลี่ยนผ่านในแต่ละช่วงเวลา และบอกให้รู้ถึงประวัติศาสตร์ของห้องสมุด คุณค่าของหนังสือและการอ่าน ที่มีความสำคัญไม่ต่างจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ หรือบันทึกจดหมายเหตุต่างๆ โดยสามารถจำแนกโปสเตอร์ตามพัฒนาการของ “สาระ” ที่อยู่ในโปสเตอร์นั้น จำแนกได้เป็น : สัปดาห์หนังสือเด็ก (เริ่ม ๑๙๑๙, ยุคก่อนสงครามโลก)/อ่านเพื่อชัยชนะ (อเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ค.ศ.๑๙๑๗)/อ่านเพิ่มพูนความรู้ (ยุค WPA ค.ศ.๑๙๓๕ - ๑๙๔๓)/หนังสือคืออาวุธ (อเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่สอง ค.ศ. ๑๙๔๑)/มีอนาคตในหนังสือ (แก่นความคิดช่วง ๑๙๔๕ - ๑๙๕๐)/เชิญชวนให้ไปใช้ห้องสมุดโรงเรียน (ทศวรรษ ๑๙๖๐) ตื่นเถาะอเมริกา ตื่นขึ้นมามาอ่านกัน - สัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ (๑๙๕๘ - ปัจจุบัน) และ คนดังชวนอ่าน - READ@your library (๑๙๘๐, ๑๙๘๕ - ปัจจุบัน)

ได้รับชมหนังสือตัวอย่างทั้ง ๖ เรื่องแล้ว แต่ละเรื่องมีแนวคิด แนวทางพิชิตใจผู้อ่าน แนวปฏิบัติการเพื่อนำการอ่านเข้าไปในชีวิตของผู้คนในสังคมแต่ละแห่ง แต่ละบริบทอย่างไรกันบ้าง เชิญชมหนังสือเต็มเรื่องทั้ง ๖ นี้ในชุด **Best Practice - ยุทธวิธีใหม่ นวัตกรรมโดนใจ ของห้องสมุดนานาชาติ** ด้วยการพลิกเข้าไปอ่านเต็มๆ ให้จุใจกันได้ ณ บัดนี้....

ทิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์

พิรุณ อนวัชศิริวงศ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมกรรมการอ่าน

“เวลาแห่งชีวิต” : โครงการ “อ่าน” สำหรับผู้สูงวัยในสิงคโปร์

การอ่านเป็นเป้าหมายของห้องสมุดทั่วโลก โดยทั่วไปเด็กๆ ก็มักจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก เพื่อให้การอ่านนั้นเป็นทักษะพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้สู่ระยะยาวของชีวิต หอสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ก็เช่นกัน มีโครงการที่ส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มเด็กๆ อยู่จำนวนมาก ทั้งดำเนินการภายในห้องสมุดเอง และร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานอื่นๆ

แต่ที่พิเศษน่าสนใจก็คือ ในช่วงไม่นานมานี้ การเติบโตของกลุ่มประชากรที่มีอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป มีอัตราเพิ่มขึ้นมาก คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์ จึงได้ริเริ่มผลักดันโครงการส่งเสริมการอ่านให้กับกลุ่มผู้สูงวัย และผู้ที่กำลังจะเริ่มก้าวเข้าสู่วัยสูงอายุ และถือว่านี้คือพันธกิจส่วนหนึ่งของหอสมุดแห่งชาติในการพัฒนาสู่การอ่านเพื่อชีวิต

การส่งเสริมการอ่านให้กับผู้สูงวัยจำเป็นต้องใช้วิธีการที่แตกต่างจากการส่งเสริมการอ่านทั่วไป เนื่องจากจะเป็นการอบรมทักษะการใช้ชีวิตสำหรับผู้สูงอายุให้มีสุขภาพะในทุกๆ ด้านแล้ว ยังต้องดึงดูดผู้สูงวัยด้วยสิ่งที่น่าสนใจ และสนับสนุนให้เหล่าผู้ผ่านโลกมากกว่าครึ่งศตวรรษเปิดโลกทัศน์ผ่านโลกของหนังสือ

มีงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้กระบวนการทางจิตใจ (mentally engaged) จะประสบปัญหาด้านภาวะซึมเศร้าและภาวะความจำเสื่อมน้อยลง จากการศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ได้ทดสอบกับผู้สูงอายุในชุมชนที่มีอายุระหว่าง ๗๐-๘๖ ปี จำนวน ๑๒๔ คน โดยกำหนดให้กลุ่มทดลองได้อ่านหนังสือทุกวัน ผู้สูงอายุในกลุ่มนี้สามารถแสดงให้เห็นได้ว่า การอ่านหนังสือทุกวันมีผลให้สมรรถนะในด้านพุทธิปัญญา (cognitive functions) เช่น ความจำ สมาธิ การรับรู้ การคิด ฯลฯ ดีขึ้น ผู้สูงอายุที่อ่านหนังสือมีความคล่องตัวทางความคิด-จิตใจ (mentally agile) มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้อ่าน

ประชากรผู้สูงอายุที่มีสุขภาพะทางจิตที่ดีย่อมส่งผลทางบวกต่อสังคม ผู้สูงอายุเป็นแหล่งของความรู้และประสบการณ์ที่มีค่า และจะช่วยลดปัญหาที่อาจกระทบต่อระบบบริการสุขภาพอีกด้วย ด้วยแนวคิดหลักนี้

คณะกรรมการหอสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์จึงได้ดำริดำเนินการโครงการว่า **“เวลาแห่งชีวิต, บริการเพื่อวัย ๕๐ ปีขึ้นไป (Time of Your Life, Services for the 50 plus)”**

“คาร์-เพ เดียม (Carpe Deim)” เป็นวลีภาษาลาติน มีความหมายว่า **“จงคว้าวันนี้ไว้ (seize the day)”** หรือใช้ชีวิตปัจจุบันให้เต็มที่ ไม่ควรปล่อยให้เวลาสูญเปล่าไป ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ครอบคลุมแนวคิดหลักของโครงการ **“เวลาแห่งชีวิต”** เพื่อจะเชิญชวนทุกคนให้ใช้ชีวิตในแต่ละวันให้เต็มที่ และมีความสุขกับชีวิตในปัจจุบัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ เพื่อจะมีเวลาให้กับชีวิตของตัวเอง แนวคิดนี้แยกย่อยออกเป็น ๔ โปรแกรมหรือโครงการย่อย ประกอบด้วย เวลาเพื่อการค้นหา (Time to Discover), เวลาเพื่อการอ่าน (Time to Read), เวลาเพื่อการติดต่อสื่อสารกัน (Time to Connect), และ เวลาเพื่อการแบ่งปัน (Time to Share) แต่ละโปรแกรมจะครอบคลุมวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการอ่านและชีวิตการเรียนรู้ของผู้สูงวัย

 เวลาเพื่อการค้นหา (Time to Discover) มีจุดประสงค์ที่จะเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโลกดิจิทัลกับผู้สูงวัย ช่วยให้ผู้สูงวัยได้รับข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็น ด้วยการเปิดอบรมการใช้คอมพิวเตอร์โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย และสามารถใช้อินเทอร์เน็ตที่ห้องสมุดได้โดยไม่มีค่าบริการ

 เวลาเพื่อการอ่าน (Time to Read) ครอบคลุมการส่งเสริมการอ่านที่จัดโดยห้องสมุด ซึ่งพยายามที่จะเน้นไปที่ความสำคัญของการอ่านในทุกๆ วันของชีวิตผู้สูงวัย

 เวลาเพื่อการติดต่อสื่อสารกัน (Time to Connect) เกี่ยวกับโอกาสเพื่อให้ผู้สูงวัยได้ติดต่อสัมพันธ์ทั้งกับผู้สูงวัยด้วยกันเอง และกับคนต่างรุ่น โครงการนี้ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่มีการส่งผ่านความรู้ทั้งการส่งจากผู้สูงวัย และการที่ผู้สูงวัยเป็นฝ่ายรับ

 เวลาเพื่อการแบ่งปัน (Time to Share) ด้วยตระหนักว่าผู้สูงวัยเป็นผู้ที่มีคุณค่าต่อสังคม จึงจัดโครงการให้ผู้สูงวัยมีโอกาสเป็นอาสาสมัครทำงานในห้องสมุด เพื่อทำงานด้วยจิตอาสาที่จะแบ่งปันสิ่งที่ดีงามให้สังคม

บริการเพื่อคนอายุ ๕๐ ปีขึ้นไป ของห้องสมุดสิงคโปร์ ได้พัฒนาขึ้นในรูปแบบของคร่อม ที่ขึ้นอยู่กับความสนใจ ความต้องการ และความสามารถของผู้สูงวัย ที่จะเลือกร่วมกิจกรรมจากโครงการใดใน ๔ โปรแกรม ซึ่งมีความ

เกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการใช้ชีวิตและการส่งเสริมการอ่านของผู้สูงอายุ และเป็นส่วนสำคัญของโครงการย่อยที่ชื่อ **“เวลาเพื่อการอ่าน”** (Time to Read) อันเป็นหนึ่งในโครงการ **“เวลาแห่งชีวิต”** ซึ่งมีความหมายอย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตให้กับผู้สูงอายุสิงคโปร์ ที่ประเทศใดๆ โดยเฉพาะประเทศที่โครงสร้างประชากรจะก้าวสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ในเร็ววัน น้อย่างประเทศไทย น่าจะพินิจพิจารณาเอาเยี่ยงอย่าง

ในส่วนของการก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยเราคงเป็นเรื่องที่รอให้เป็นไปก่อนไม่ได้ ในเมื่อเราประมาณการณนี้ได้ ก็น่าจะดำริ **“สิ่งที่ต้องทำ”** และ **“สิ่งที่พึงทำ”** ทั้งในเรื่องอื่นและเรื่องของ **“การอ่าน”** ได้เช่นกัน

เมื่อปีกลายสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) ได้พิจารณาให้หยิบยกประเด็น **“สุขภาพผู้สูงอายุ”** ขึ้นมาเป็น ๑ ใน ๔ เรื่อง ที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ โดยผลักดันให้มีการพัฒนาและขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเรื่องนี้ ด้วยเล็งเห็นว่าปัจจุบันประเทศไทยได้เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้ว และจะมีสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aged Society หมายถึงสังคมที่ประชากรสูงอายุร้อยละ ๑๔ ขึ้นไป) จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมตัวและวางแผนรองรับให้ดี

จากการศึกษาสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.๒๕๕๕ ของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ ระบุว่าประชากรจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๓.๒ ใน พ.ศ.๒๕๕๓ เป็นร้อยละ ๓๒.๑ ใน พ.ศ.๒๕๘๓ คือ จะมีผู้สูงอายุ ๑ ใน ๓ ของประชากรไทย

เมื่อผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น สังคมก็ต้องมีภารกิจในการให้บริการและดูแลสุขภาพผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น นอกเหนือจากเรื่องสุขภาพแล้ว จะละเลยเรื่องอื่นๆ คงไม่ได้ มีโครงการอะไรบ้างที่จะเพิ่มคุณค่าและปัญญาของผู้สูงอายุควบคู่กันไปกับด้านสุขภาพ หลายหน่วยงานคงต้องคิดและทำ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ องค์กรทุกภาคส่วน ชุมชน และครอบครัว

ห้องสมุดละ องค์กรส่งเสริมการอ่านละ?

ที่เห็นกันอยู่บ้าง ก็มีการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุกระจายไปทั่ว แต่กิจกรรมเหล่านั้นเป็นเพียงส่วนปลีกย่อย ยังจำเป็นต้องมีการพัฒนาเชิงระบบให้เกิดผลเป็นรูปธรรมไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ ระบบสวัสดิการ ระบบส่งเสริมคุณภาพชีวิต ฯลฯ

รวมไปถึงระบบที่สร้างช่องทางให้ผู้สูงอายุได้ใช้ปัญญา ศักยภาพ และความรู้ความสามารถ สร้างคุณประโยชน์ให้สังคมไปพร้อมๆ กันไปกับระบบเพิ่มพูนปัญญา ศักยภาพ สุขภาพจิต ซึ่ง **“การอ่าน”** จะเป็นกลไกอันสำคัญที่ขับเคลื่อนให้เกิดพลังเหล่านี้ได้

ดังเช่นที่ได้ขยับขับเคลื่อนจนเกิดมรรคผลในสิงคโปร์แม้จะใช้เวลาเพียง ๒-๓ ปีมานี้เอง

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุ

เพื่อจะหา รูปแบบการส่งเสริมการอ่านที่เหมาะสมต่อผู้สูงอายุในสิงคโปร์ คณะทำงานของโครงการ **“เวลาเพื่อการอ่าน”** ได้ดำเนินการทั้งการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานต่อการเข้าใจลักษณะนิสัยของผู้สูงอายุ

ข้อมูลบางส่วนพบว่า

☀️ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ถนัดที่จะอ่านสิ่งพิมพ์ที่เป็น **“ภาษาแม่”** ของตัวเองมากกว่าอ่านภาษาอังกฤษ (ในสิงคโปร์ คำว่า **“ภาษาแม่”** หมายถึงภาษาจีน หรือภาษามลายู ภาษาทมิฬ อันเป็นภาษาดั้งเดิมของแต่ละเชื้อชาติ)

☀️ ผู้สูงอายุส่วนมากไม่มีนิสัยอ่านวรรณกรรม หรืออ่านเพื่อความเพลิดเพลิน อ่านเพื่อสันทนการ แต่มักจะอ่านหนังสือพิมพ์

☀️ ส่วนใหญ่ไม่ได้มองว่าตนเองเป็นนักอ่าน และเห็นว่าการอ่านเป็นกิจกรรมสำหรับผู้ที่ต้องการเพิ่มระดับ **“การศึกษา”** มากกว่า

☀️ ผู้สูงอายุส่วนหนึ่งชอบอ่านหนังสือประเภทสารัตถะ (non-fiction books) ที่สอนทักษะ เช่น ตำราอาหาร หรืองานฝีมือ เป็นต้น

☀️ ผู้สูงอายุมักจะทำอะไรเป็นกิจวัตร และชอบที่จะทำแต่สิ่งเดิมๆ

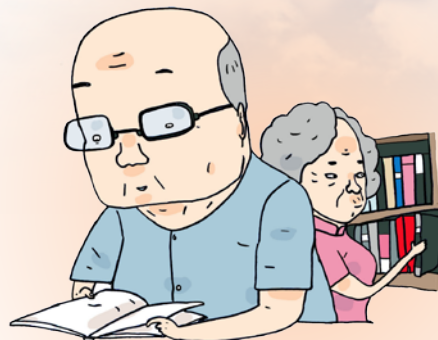
☀️ ส่วนใหญ่เห็นว่า ถ้าห้องสมุดจะเสนอสิ่งใดให้กับพวกเขา สิ่งนั้นต้องสามารถนำมาใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

จากข้อมูลเหล่านี้ คณะทำงานจึงตัดสินใจว่า ภาพลักษณ์ของการอ่านต่อผู้ที่อยู่ในวัยสูงอายุจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง การอ่านมีประโยชน์ที่มองไม่เห็นอยู่มาก แต่เพื่อที่จะนำไปสู่ผู้สูงอายุ การอ่านจำเป็นต้องนำเสนอใหม่ในรูปแบบที่สามารถบูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตแต่ละคนได้

และแล้ว หลังจากที่ได้ศึกษา ทบทวนงานวิจัยต่างๆ จำนวนมาก ในที่สุด ชุดคู่มือเวลาแห่งชีวิต (Time of Your Life Kit) จึงเกิดขึ้น

ชื่อเต็มของคู่มือนี้คือ ชุดคู่มือเวลาแห่งชีวิต: แนะนำหนังสือหน้าอ่านเพื่อทุกวันในรอบปี (Time of Your Life Kit: Reading Recommendations for Every Day of the Year) จัดทำในรูปแบบของปฏิทินตั้งโต๊ะ แต่ละเดือนจะเป็นแก่นเรื่อง (themes) ต่างๆ กัน ซึ่งมีตั้งแต่เรื่องสุขภาพ การท่องเที่ยว ไปจนถึงนวนิยายและภาพยนตร์ โดยปฏิทินจะนำเสนอส่วนหนึ่งของหนังสือในห้องสมุดที่มีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุจะสนใจ

นอกจากนี้ การนำเสนอในรูปแบบปฏิทินก็ยังจะช่วยให้ทุกคนในครอบครัวได้คิดว่า การอ่านควรเป็นกิจกรรมที่ทำทุกๆ วัน

ด้านองค์ประกอบของเนื้อหา ก็พยายามใช้สิ่งที่นำมาใช้ได้จริงคือปฏิทิน เป็นสื่อกลางของข้อมูลที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจต่อผู้สูงอายุ ด้วยรูปแบบนี้ ความสนใจในการอ่านก็จะได้รับการเพาะหว่านขึ้น เมื่อผู้สูงอายุได้ตระหนักมากขึ้นว่า การอ่านสามารถเพิ่มพูนคุณค่าให้ชีวิตที่ดำรงอยู่ของตนได้อย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้วิธีทำอาหารจานใหม่หรือคำแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวที่ต้อนรับผู้สูงอายุแบบฉันทมิตร

หนังสือที่นำมาแนะนำไว้ในชุดคู่มือนี้ คัดกรองมาจากหนังสือในห้องสมุดของสิงคโปร์ โดยเลือกมาทั้ง ๔ ภาษา คือ อังกฤษ จีน มาเลย์ และทมิฬ เพื่อจัดเตรียมให้แก่ผู้ที่สะดวกจะอ่านจาก **“ภาษาแม่”** ของตัวเอง หรือภาษาอังกฤษก็ได้ บรรณารักษ์คัดเลือกและเขียนคำแนะนำหนังสือโดยยึดหัวเรื่องและความเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุเป็นสำคัญ หนังสือประเภทบันเทิงคดี (fiction) มีทั้งวรรณกรรมที่ติดอันดับขายดีและนิยายที่เป็นที่นิยมกันโดยทั่วไป เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เลือกประเภทตามใจชอบหรือตามรสนิยมของตน

การแนะนำหนังสือ นอกจากจะแสดงจุดเด่นของหนังสือแต่ละเล่มแล้ว ก็จะมีข้อความที่จะบอกว่า มีบางสิ่งบางอย่างสำหรับทุกคนที่จะพบได้ในห้องสมุด

การเผยแพร่ชุดคู่มือ “เวลาแห่งชีวิต” สู່ผู้สูงวัย

ชุดคู่มือ “เวลาแห่งชีวิต” แบ่งออกเป็นปฏิทิน ๖ ชุดหรือ ๖ ฉบับ แต่ละฉบับมี ๒ เดือน ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาของการแนะนำที่มีคุณค่า ผู้สูงอายุกว่า ๕๐ ปีขึ้นไป สามารถรับชุดคู่มือนี้ได้ฟรีจากห้องสมุดสาธารณะของสิงคโปร์ทุกแห่ง โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้อง

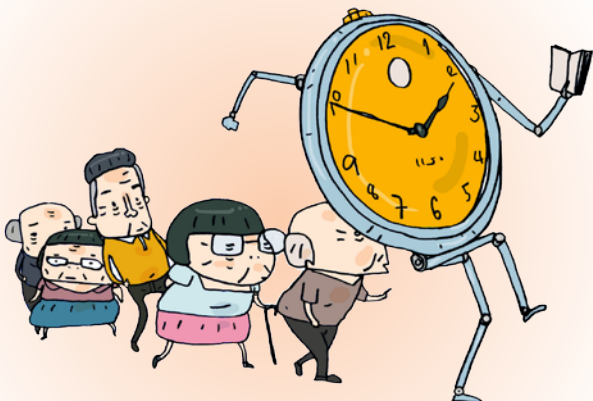
- 1. เป็นชาวสิงคโปร์หรืออาศัยอยู่ถาวรในสิงคโปร์
- 2. เป็นสมาชิกของห้องสมุด
- 3. มีการยืมหนังสือจากห้องสมุด

เนื่องจากชุดคู่มือนี้จัดทำขึ้นโดยใช้เงินกองทุนสาธารณะ ดังนั้นจึงให้ฟรีแก่ชาวสิงคโปร์และผู้ที่พักอาศัยอยู่ถาวรเท่านั้น และเพื่อจะส่งเสริมให้มีการใช้ห้องสมุด ผู้ที่สนใจจึงต้องเป็นสมาชิกของห้องสมุดและมีการยืมหนังสือจากห้องสมุดด้วย

ในการรับแต่ละฉบับ ผู้สูงวัยที่เป็นสมาชิกของห้องสมุดจะต้องกลับมาที่ห้องสมุดทุกๆ ๒ เดือน และต้องมีการยืมหนังสือจึงจะรับฉบับต่อไปได้ ด้วยวิธีนี้ คณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติ หวังว่าผู้สูงวัยจะซึมซับการใช้ห้องสมุดจนเป็นนิสัย ซึ่งจะเป็นขั้นตอนหนึ่งในการทำให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกิจวัตรของแต่ละคน

ในเดือนกรกฎาคม ๒๐๑๓ ชุดคู่มือฯ กว่า ๒๕,๐๐๐ ชุด ได้กระจายออกไปแล้วจากห้องสมุดต่างๆ และมีผลตอบรับออกมาในทางบวก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึงพอใจและรู้สึกขอบคุณห้องสมุดที่จัดทำโครงการนี้ขึ้น ทำให้เหล่าผู้สูงอายู้สึกว่าตัวเองยังมีคุณค่าต่อสังคม ส่วนผู้ที่ชอบอ่านอยู่แล้วก็ชื่นชมกับการแนะนำหนังสือใหม่ๆ ทำให้การอ่านเชื่อมร้อยไปสู่เล่มอื่นๆ ที่ยิ่งอ่านก็ยิ่งอิมและยิ่งอยากอ่าน...

วันเวลาแห่งการอ่านจึงเป็นวันเวลาแห่งความสุข

ชุดคู่มือเวลาแห่งชีวิต (*Time of Your Life Kit*) เป็นการส่งเสริมการอ่านที่จัดทำขึ้นสำหรับผู้สูงวัย โดยคณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติของสิงคโปร์ เริ่มโครงการขึ้นในปี ๒๐๑๓ และดำเนินไปตลอดทั้งปี ข้อดีประการหนึ่งของปฏิทินแนะนำหนังสือนี้ก็คือ การไม่ระบุปีลงในปฏิทิน ซึ่งสามารถนำปฏิทินชุดนี้ มาใช้ซ้ำได้อีกในปีต่อๆ ไป ในทำนองเดียวกัน ผู้ใช้ก็สามารถกลับไปอ่านหนังสือที่ตัวเองชอบซ้ำได้อีก เมื่อได้เห็นการแนะนำหนังสือนั้นอีกครั้ง

วันเวลาที่ได้อ่านอีกครั้งคือวันเวลาแห่งความสุข..อีกครั้ง...

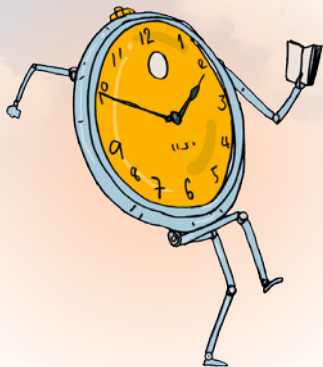
โครงการอื่นๆ ที่เป็นเลิศ เพื่อ “การอ่าน” ของสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นหนึ่งในกลุ่มประเทศอาเซียนที่ได้รับยกย่องในการส่งเสริมการอ่าน โดยมีหน่วยงานหลักในการจัดทำนโยบายส่งเสริมการอ่านของสิงคโปร์ เพื่อให้การอ่านเป็นอุปนิสัย เป็นวัฒนธรรมของคนในชาติ คือ คณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติ (National Library Board/NLB) ซึ่งจัดตั้งขึ้น เมื่อ ๑ กันยายน ๑๙๙๕ (พ.ศ.๒๕๓๘) ในช่วงที่ผ่านมาได้มีโครงการที่ได้รับยกย่องว่ามีแนวคิดและวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ที่น่าจับตามอง อยู่หลายโครงการด้วยกัน

โครงการระดับชาติ KidsRead (National KidsRead Programme) เป็นโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กวัย ๔-๘ ปี เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๔ โดยเปิดรับสมัครอาสาสมัครเพื่อเล่านิทาน อ่านหนังสือ ให้เด็กๆ ในชุมชนฟัง เน้นให้เด็กได้มีส่วนร่วม สนุกสนานกับเรื่องเล่า เพราะเมื่อเด็กสนุกก็จะทำให้พวกเขาอยากที่จะเปิดหนังสืออ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการอ่านหนังสือ นอกจากนี้ เด็กๆ ยังได้เรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ และได้ข้อคิดดีๆ จากเรื่องเล่าหรือนิทานที่ฟังด้วย

โครงการ ๑๐,๐๐๐ & More Father Reading (อ่านกับคุณพ่อกว่า ๑๐,๐๐๐ คน) เป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่สนับสนุนให้คุณพ่อจากทุกอาชีพอ่านหนังสือให้ลูกฟัง หรืออ่านหนังสือกับลูกๆ เพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและเสริมสร้างความผูกพันระหว่างพ่อกับลูกผ่านการอ่านหนังสือ และยังมีการแข่งขันวิจารณ์หนังสือเป็นกิจกรรมต่อเนื่องด้วย ในชื่อกิจกรรมว่า **Read a story with my Dad** โดยห้องสมุดแห่งชาติฯ ร่วมกับโรงเรียนอนุบาล และศูนย์ดูแลเด็ก จะมีการ์ดแจกให้เด็กๆ จากนั้นให้เด็กๆ นำกลับไปที่บ้านให้พ่ออ่านให้ฟัง เมื่ออ่านแล้วก็แสดงความเห็นแล้วก็ส่งการ์ดกลับมาที่ห้องสมุดแห่งชาติฯ เพื่อคัดเลือกการ์ดและให้รางวัล ผู้ที่ได้รับคัดเลือกก็จะมาที่ห้องสมุดเพื่ออ่านหนังสือและทำกิจกรรมร่วมกัน จากนั้นบรรดาคุณพ่อก็จะมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในเรื่องการอ่านหนังสือให้ลูกๆ ฟัง และจัดทำหนังสือเพื่อเผยแพร่ต่อไป

โครงการ Read! Singapore (มาอ่านหนังสือกันเถอะ! สิงคโปร์)

เป็นโครงการรณรงค์เพื่อมุ่งปลูกฝังการรักการอ่านในชุมชนทั่วประเทศ เสริมความผูกพันของคนในชุมชน และจุดประกายจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ให้กับคนสิงคโปร์

READ! Singapore เป็นโครงการส่งเสริมการอ่านระดับชาติที่ได้แรงบันดาลใจมาจากโครงการ “หนังสือหนึ่งเล่ม หนึ่งเมือง (One Book, One City)” * ของสหรัฐอเมริกา โดยคาดหวังให้คนทั้งเมืองอ่านหนังสือเล่มเดียวกัน ซึ่งประสบความสำเร็จอย่างมาก โครงการนี้จัดขึ้นเป็นเวลา ๑๐-๑๒ สัปดาห์ เริ่มในเดือนพฤษภาคมของทุกปี โดยเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๕ ต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน (ในปี ๒๐๑๔ ครอบคลุม ๑๐ ปี Read! Singapore จัดขึ้นในเดือนมิถุนายน ธงความคิดของงาน คือ Books That Moved Me)

READ! Singapore มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านวรรณกรรม (fiction) และแบ่งปันความสุขที่ได้จากการอ่าน รวมถึงส่งเสริมนักเขียนในประเทศทั้ง ๔ ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน มาเลย์ และทมิฬ โดยเริ่มแรกจะคัดเลือกหนังสือที่เขียนโดยนักเขียนทั้ง ๔ ภาษา อย่างน้อยภาษาละ ๑ เล่ม หนังสือที่ได้รับคัดเลือก จะได้รับการแปลเป็นอีก ๓ ภาษา และนำไปเป็นประเด็นหัวข้ออภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน รวมทั้งจัดกิจกรรมต่างๆ จากหนังสือเรื่องเดียวกัน เช่น การเล่นเกมจากวรรณกรรม การพูดคุยกันในวงเสวนาตามสถานที่ต่างๆ การประกวดรางวัลนักเขียนเยาวชน บทวิจารณ์วรรณกรรม การอ่านหนังสือมาราธอน ๑๔ ชั่วโมง หรือการอ่านผ่านเกมส์บนโลกไซเบอร์ เป็นต้น เพื่อมุ่งพัฒนาให้ชาวสิงคโปร์มีทักษะการคิดเชิงวิพากษ์วิจารณ์

โครงการนี้ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างมาก เพราะสามารถการดึงกลุ่มคนจากหลากหลายอาชีพให้จัดตั้งชมรมการอ่าน หรือ Reading Club ในกลุ่มของตนขึ้น อาทิ กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ ช่างทำผม ครู เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พนักงานโรงแรม พนักงานบริการต่างๆ เจ้าหน้าที่ในองค์กรรัฐและองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐ (NGO) ผู้พิการและผู้ป่วย เยาวชน ในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ผู้สูงอายุ และประชาชนทั่วไป ล่าสุดมีชมรมการอ่านเฉพาะกลุ่มมากกว่า ๙๐ แห่ง

แต่ละปีคณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติสิงคโปร์ พยายามหาภาคีด้านยุทธศาสตร์เพื่อสรรหากิจกรรมส่งเสริมการอ่านใหม่ๆ เช่น ร่วมกับสายการบิน Silk Air จัดกิจกรรม Booklovers on Board (คนรักหนังสือบนเครื่องบิน) ผู้โดยสารสามารถขอรหัสวรรณกรรมจากโครงการ READ! Singapore เพื่ออ่านบนเครื่องบินระหว่างเที่ยวบินได้ และยังจัดกิจกรรมรวมกลุ่ม Mediacorp Radio เพื่อผลิตหนังสือเสียง แจกจ่ายให้แก่โรงพยาบาล บ้านพักอาสาสมัคร และสมาคมผู้พิการทางสายตา

* อ่านรายละเอียดใน *อ่านสร้างสุข ฉบับ ๓ อ่านกันทั้งเมือง อ่านกันทั่วโลก*

“การอ่านเป็นนิสัยที่ดีที่สุดในการบ่มเพาะสติปัญญา แม้ในโลกปัจจุบันผู้คนนิยมใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น แต่ก็ยังมีกลุ่มคนรักการอ่านหนังสือผุดขึ้นมากมายทั่วโลก อย่างโครงการหนังสือหนึ่งเล่มหนึ่งเมืองของสหรัฐอเมริกา ขณะที่เรามีโครงการ **READ! Singapore...**

เราดีใจที่เห็นคนทุกกลุ่มหันมาสนใจการอ่าน และพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หลังจากที่พูดคุยกันเสร็จก็มีการไปอ่านหนังสือเล่มเดิมซ้ำอีก เพราะประเด็นที่พูดคุยกันมีหลากหลาย น่าสนใจ ทำให้เราสนใจและกลับไปอ่านหนังสือเล่มนั้นเพิ่มเติม ที่สำคัญคือ เราเห็นว่าคนที่มาทำกิจกรรมร่วมกันมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน นอกจากจะส่งเสริมการอ่านแล้ว ยังเป็นการสร้างความสามัคคีของคนในชาติ ส่งเสริมความสัมพันธ์ของคนแต่ละกลุ่ม แต่ละชุมชนอีกด้วย

การส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัย ทุกอาชีพ และทุกครอบครัวหันมาสนใจการอ่านหนังสือ ไม่ใช่แค่การให้อ่านหนังสือแล้วจบไป แต่เมื่ออ่านหนังสือเสร็จแล้ว ยังมีการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่หลากหลายจากหนังสือที่อ่านเรื่องเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อมุ่งพัฒนาให้คนสิงคโปร์มีทักษะการคิดแบบวิพากษ์วิจารณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และกล้าแสดงออก ถือเป็นการสร้างวัฒนธรรมการอ่านขึ้นในชุมชนทั่วประเทศ”

เกียง-โก๊ะ ไล่ ลิน (Kiang-Koh Lai Lin)

ผู้อำนวยการโครงการริเริ่มด้านการอ่าน คณะกรรมการห้องสมุดแห่งชาติ สิงคโปร์

เวทีเสวนาวิชาการ TK Forum 2011 “อ่านเพื่อนบ้าน กับประสบการณ์ส่งเสริมการอ่าน”

๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ณ อุทยานการเรียนรู้ TK park

เรียบเรียงจาก

ตามไปดูเบื้องหลังสร้างสังคมรักการอ่านใน “สิงคโปร์” โดย ASTVผู้จัดการออนไลน์ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๔

<http://www.manager.co.th/Family/ViewNews.aspx?NewsID=9540000099115>

ภาพสะท้อน ‘การส่งเสริมการอ่าน’ จากประเทศเพื่อนบ้าน โดย ธาริธิตา, หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ. ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๕๔

http://www.edba.in.th/EDBA_M/index.php?option=com_content&view=article&id=338

“เวลาแห่งชีวิต” : โครงการ “อ่าน” สำหรับผู้สูงอายุในสิงคโปร์
โครงการอื่นๆ ที่เป็นเลิศเพื่อ “การอ่าน” ของสิงคโปร์

แหล่งข้อมูลหลัก

Felicia Chan (National Library Board, Singapore). Time of Your Life Initiative: Library Services for the 50 plus. CDNLAO Newsletter, No. 77, July 2013. (<http://www.nhl.go.jp/en/cdnlao/newsletter/077/774.html>)

Uchida, S. & Kawashima, R. (2008). Reading and solving arithmetic problems improves cognitive functions of normal aged people: a randomized controlled study. Age, 30(1), 21-29.

หอสมุดแห่งชาติ สำหรับเด็กและเยาวชนเกาหลี กับโครงการเพาะต้นกล้าการอ่านให้ยั่งยืน

ประเทศใดๆ ที่กล่าวอ้างว่าให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน ว่ากันว่าไม่ต้องดูอื่นไกลอะไร ดัชนีหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นว่าประเทศนั้นเอาจริงเอาจังหรือไม่ ดูได้จากการส่งเสริมการอ่านเพื่อเด็กและเยาวชนว่าจริงใจและจริงจังหรือไม่แค่ไหน อย่งไร

เชื่อได้เลยว่า สาธารณรัฐเกาหลีที่นานาประเทศรู้จักกันดีในยุคโลกาภิวัตน์ เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อสร้างประเทศด้วยคนรุ่นใหม่...

ดัชนีหนึ่งให้เห็นได้ชัด คือมี **หอสมุดระดับชาติสำหรับเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ**

หอสมุดแห่งชาติของเกาหลี ได้ก่อตั้ง **หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน หรือ National Library for Children and Youth (NLCY)** ขึ้น เมื่อ ๒๔ สิงหาคม ๒๐๐๖ (พ.ศ.๒๕๔๙) ในฐานะศูนย์กลางห้องสมุดเพื่อเด็กและเยาวชนในสาธารณรัฐเกาหลี โดยมีจุดประสงค์หลักประการหนึ่งคือ การพัฒนาโครงการส่งเสริมการอ่านที่สร้างสรรค์สำหรับเด็กและเยาวชน และเผยแพร่โครงการต่างๆ ที่หมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่าน เสริมวัฒนธรรมการอ่านให้กับเด็กและเยาวชนทั่วประเทศไปสู่ห้องสมุดสาธารณะต่างๆ และห้องสมุดโรงเรียน ด้วยเชื่อมั่นว่า **‘พลังวัฒนธรรมการอ่าน’** จะเป็นพลังที่สร้างคนรุ่นใหม่ให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสำหรับอนาคตของประเทศ อันจะเป็นความก้าวหน้าที่ยั่งยืนต่อไป

ในช่วงไม่ถึงทศวรรษนับแต่ก่อตั้งหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็ก มีโครงการหลากหลายที่ประสบความสำเร็จในระดับ **“ปฏิบัติการที่เป็นเลิศ - Best Practice”** ซึ่งมีทั้งโครงการที่ต่อเนื่องมาจากโครงการเดิมที่หอสมุดแห่งชาติได้ริเริ่มดำเนินการมาก่อนหน้านั้นนานปี และโครงการ กิจกรรมที่ริเริ่มขึ้นใหม่ หลายโครงการเป็นผลงานที่เด็กและเยาวชนเป็นกำลังสำคัญของความสำเร็จ ที่จะขยายผลให้กว้างไกลออกไป

๑. “อ่านหนังสือให้หนูฟังหน่อย (Read Me a Book)” โครงการรณรงค์ในวาระ “ปีแห่งการอ่านแห่งชาติ”

ปี ๒๐๑๒ ซึ่งทางการกำหนดให้เป็นวาระ “ปีแห่งการอ่านแห่งชาติ” (2012 National Year of Reading) ของประเทศเกาหลี มีกิจกรรมต่างๆ ที่มุ่งหมายรณรงค์ให้เกิด “การอ่าน” โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กและเยาวชน หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนได้จัดกิจกรรมรณรงค์ “อ่านหนังสือให้หนูฟังหน่อย (Read Me a Book)” ทั่วประเทศ ในวาระ “ปีการอ่านแห่งชาติ” เพื่อพัฒนานิสัยรักการอ่านและศักยภาพของเด็กและเยาวชนด้วยการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง มีการจัดพิมพ์และเผยแพร่หนังสือ คู่มือแนะนำ หรือไกด์บุ๊กที่ให้รายละเอียดถึงโปรแกรมที่มีอยู่มากมายของห้องสมุดต่างๆ และเชิญชวนประชาชนให้เข้ามามีประสบการณ์ร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการเข้าร่วมแข่งขันเล่านิทาน-อ่านหนังสือให้เด็กฟัง ซึ่งเป็นกิจกรรมหลักของโครงการนี้

ในคู่มือแนะนำ “อ่านหนังสือให้หนูฟังหน่อย” จะแนะนำกลยุทธ์เชิงปฏิบัติการเพื่อการยกระดับการอ่านในชีวิตประจำวันของประชาชนคนเกาหลีทั้งหลาย นำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญและวิธีการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง แสดงมาตรวัดระดับความสามารถในการอ่านของเด็กตามระดับของขั้นตอนพัฒนาการ และให้ข้อมูลแก่คุณพ่อคุณแม่ ผู้ปกครองในการช่วยเด็กเลือกอ่านหนังสือดีๆ หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนได้จัดพิมพ์ไกด์บุ๊กนี้ จำนวน ๓๕,๐๐๐ เล่ม และเผยแพร่ไปยังห้องสมุดสาธารณะ ห้องสมุดโรงเรียน และสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังเข้าถึงได้ง่ายๆ ทางเว็บไซต์อีกด้วย

หลังจากเผยแพร่หนังสือคู่มือฯ แล้ว ทางหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนยังได้จัดให้มีการบรรยายถึงการใช้ประโยชน์ของหนังสือเล่มนี้ โดยจัดบรรยายเชิงปฏิบัติการไปตามห้องสมุดสาธารณะต่างๆ

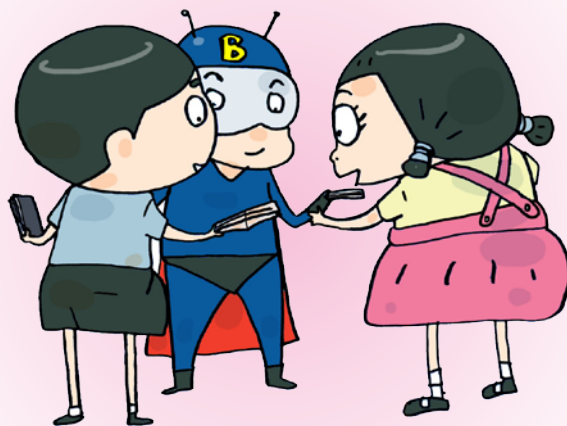

มีผู้ปกครองเข้าร่วม ๑,๕๖๐ ครอบครัว บรรณารักษ์ ครู และอาสาสมัครจากห้องสมุดสาธารณะ ๒๖ แห่ง โปรแกรมการศึกษาการใช้หนังสือคู่มือฯ นี้ ไม่ได้จบในการบรรยายเพียงครั้งเดียว แต่เป็นลักษณะโปรแกรมต่อเนื่อง ขึ้นอยู่กับการจัดตารางเวลาของห้องสมุดแต่ละแห่ง

นอกจากนี้ หอสมุดฯ ก็ยังจัดให้มีการประกวด “ความเรียง” (essay) ของผู้ปกครอง บรรณารักษ์ ครู ฯลฯ ที่เข้าร่วมประสบการณ์ด้วยกันและนำคู่มือแนะนำ “อ่านหนังสือให้หนูฟังหน่อย” ไปปฏิบัติ จากจำนวน “ความเรียง” ที่ส่งมาทั้งหมด ทางหอสมุดส่วนกลางได้คัดเลือกไว้ ๑๘ เรื่อง พร้อมกับจัดพิมพ์และเผยแพร่ไปยังสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

๒. โครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กที่ต้องการเป็นพิเศษ (Children in Need)

เด็กทุกคนมีโอกาสเข้าถึงหนังสือ คือหลักการที่หน่วยงานส่งเสริมการอ่านต้องคำนึงถึงและดำเนินการเพื่อพวกเขา เราเรียกเด็กเหล่านี้ว่า เด็กที่ต้องการเป็นพิเศษ หรือพูดอีกนัยหนึ่งก็คือมีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการสนับสนุน ซึ่งได้แก่ เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ และเด็กในโรงเรียนห่างไกล ขาดแคลน โครงการย่อยภายใต้โครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กที่ต้องการเป็นพิเศษ ประกอบด้วยโครงการหลักๆ ได้แก่ โครงการ ‘อ่านไปกับห้องสมุด’ (Reading with Libraries) และ โครงการ ‘หนังสือหมุนเวียน’ (Circulating Library Books)

๒.๑ โครงการ ‘อ่านไปกับห้องสมุด’ (Reading with Libraries)

โครงการ ‘อ่านไปกับห้องสมุด’ (Reading with Libraries) เป็นบริการนอกสถานที่ของห้องสมุด โดยไปยังสถาบันและสถานที่ต่างๆ เช่น ศูนย์ดูแลเด็ก สถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ศูนย์พัฒนาเด็กในสถานที่ยากจน และตามชุมชนพหุวัฒนธรรม (multicultural homes) ที่มีเด็กด้อยโอกาสอยู่จำนวนมากและไม่สามารถจะเข้าถึงห้องสมุด

ได้ง่าย ด้วยการจัดโปรแกรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย โครงการนี้เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๗ โดยความร่วมมือจากห้องสมุดทั่วประเทศ

ในปี ๒๐๑๒ ห้องสมุด ๑๓๕ แห่ง ทั่วประเทศ ได้เข้าร่วมโครงการและเลือกโปรแกรมส่งเสริมการอ่านไปสู่วิทยาลัย เช่น การอภิปรายกันถึงเรื่องที่อ่าน การบำบัดด้วยหนังสือ ศิลปะการผลิตหนังสือ กิจกรรมการฝึกอ่านจากหนังสือพิมพ์ การให้เด็กเล่าเรื่องเทพนิยายด้วยปากเปล่า และอีกมากมาย นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด อาทิ การเยี่ยมชมห้องสมุด การอ่านหนังสือให้เด็กฟังโดยบรรณารักษ์ การสำรวจมรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น และการพักผ่อนหนึ่งคืนในห้องสมุด โครงการพักผ่อนในห้องสมุดนี้มีเด็กที่ด้อยโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมดร่วม ๒,๗๐๐ คน

ห้องสมุดที่เข้าร่วมในโครงการ จะได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ สำหรับการบริหารโครงการ การซื้อหนังสือที่เกี่ยวข้อง และค่าใช้จ่ายสำหรับวิทยากร บรรณารักษ์จะออกไปเยี่ยมเด็ก ๆ ที่มีความต้องการเป็นพิเศษ ซึ่งหลักๆ แล้วก็คือเด็กที่ยากจนและด้อยโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ และอ่านหนังสือให้เด็ก ๆ เหล่านี้ฟัง พร้อมๆ กับชักชวนเด็ก ๆ ให้มาร่วมโปรแกรมการอ่านที่หลากหลาย ทั้งนี้เจ้าหน้าที่บรรณารักษ์

จะออกเยี่ยมในชุมชนหรือพื้นที่เดิมนั้นอย่างสม่ำเสมอ เช่น ทุกๆ สัปดาห์หรือทุกๆ สองสัปดาห์ หลังจากโปรแกรมทั้งหมดสิ้นสุดลง เด็ก ๆ จะได้รับหนังสือเป็นสมบัติของตัวเอง เพื่อให้พวกเขาได้นำไปอ่านเองต่อไปด้วยความสนุก เพลิดเพลิน เจริญใจ เจริญปัญญา

๒.๒ โครงการ ‘หนังสือหมุนเวียน’ (Circulating Library Books)

โครงการ ‘หนังสือหมุนเวียน’ (Circulating Library Books) เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๘ เพื่อจัดหาหนังสือให้กับเด็ก ๆ ในชนบทและในพื้นที่ที่ไกลเขาที่ห่างไกลซึ่งขาดแคลนหนังสือ เพื่อสร้างเสริมให้เด็ก ๆ ในท้องถิ่นห่างไกลมีนิสัยรักการอ่าน

โครงการนี้ได้จัดบริการหนังสือให้กับโรงเรียนในระดับประถมศึกษา ที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๑๕๐ คน จำนวน ๘๐ แห่ง โดยมีหนังสือทั้งหมดกว่า ๑๑,๐๐๐ เล่ม แบ่งเป็น ๑๒ หมวด โดยมีทั้งหนังสือภาษาเกาหลี, หนังสือภาพภาษาอังกฤษ และสารานุกรม “เรียนรู้เกี่ยวกับโลก” แต่ละหมวดนำมาจัดรวมเป็นชุด ชุดหนึ่งมี ๕๐ เล่ม แต่ละโรงเรียนสามารถยืมได้ครั้งละ ๓ ชุด หรือเท่ากับ ๑๕๐ เล่ม ในระยะเวลา ๔ เดือน แต่ละปีเปิดให้ยืมหนังสือได้ ๒ ครั้ง หนังสือแต่ละชุดจะเวียนไปตามความต้องการของแต่ละโรงเรียน

นอกจากบริการจัดยืมหนังสือเวียนนี้แล้ว ก็ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กับโรงเรียนที่ยืมหนังสือเวียนเหล่านี้ด้วย เช่น กิจกรรมพบกับนักเขียน หรือกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับหนังสือที่ได้อ่าน ฯลฯ

เพื่อที่จะส่งเสริมกิจกรรมการอ่าน หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนเกาหลียังได้จัดทำหนังสือคู่มือประกอบ ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของกำหนดการโปรแกรมกิจกรรมการอ่านสำหรับหนังสือแต่ละชุด โดยส่งไปให้กับห้องสมุดและโรงเรียนต่างๆ ที่เข้าร่วมโครงการ และแน่นอนมีประเมินผลของโครงการจากแบบสอบถามและการสำรวจสภาพการณ์การนำกิจกรรมในโครงการไปปฏิบัติของแต่ละโรงเรียนด้วย

โครงการนี้ได้ช่วยให้เด็กที่ด้อยโอกาสเกิดลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ ด้วยการสร้างโอกาสให้เด็กๆ ได้คุ้นเคยกับหนังสือ และได้อ่านหนังสือด้วยบรรยากาศที่สนุก อันเป็นการปลูกฝังวัฒนธรรมการอ่านที่เกิดจากการหว่านเมล็ดพันธุ์การอ่าน และรดน้ำพรวนดินต้นกล้าและการเติบโตต่อไปในภายภาคหน้า

๓. โครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชนหนุ่มสาว (Young Adults)

แม้แต่เด็กในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่เคยชื่นชอบการอ่านหนังสือมาก ก็มีแนวโน้มอ่านหนังสือ (เพื่อความสนุก) ลดน้อยถอยลง เนื่องจากอุปสรรคที่ทำให้อ่านน้อยลงมาจากการเรียนที่หนักขึ้น ต้องทำการบ้าน ต้องมุ่งไปที่การสอบได้สอบแข่งขัน นอกจากนี้ก็ยังมีเรื่องมาจากบริการของห้องสมุดสำหรับเยาวชนระดับวัยรุ่น หรือสำหรับเยาวชนที่อยู่ระหว่างคาบเส้นสู่การเป็นผู้ใหญ่มีไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับบริการสำหรับเด็ก ดังนั้น หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนจึงพยายามที่จะให้มีการส่งเสริมการอ่านโดยเยาวชนด้วยตนเอง

การส่งเสริมเยาวชนในเด็กวัยก่อนเป็นผู้ใหญ่เต็มตัว มีโครงการที่จัดว่าเป็น Best Practice หลายโครงการด้วยกัน โดยเน้นไปที่การให้เยาวชนมีส่วนร่วมดังโครงการต่อไปนี้

๓.๑ ชวนเข้าห้องสมุดโดยหนอนหนังสือ ๑๓๑๘ (Library Occupation by 1318 Bookworms)

‘ชวนเข้าห้องสมุดโดยหนอนหนังสือหนึ่งสามหนึ่งแปด’ (Library Occupation by 1318 Bookworms) เป็นโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเยาวชน ที่มีอายุระหว่าง ๑๓-๑๘ ปี ซึ่งดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๗

โดยร่วมมือกับโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลาย ๔๐ โรงเรียน ใน ๑๖ จังหวัด ทั่วประเทศ โครงการนี้ส่งเสริมให้เยาวชนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครของโครงการ เพื่อเป็นผู้สร้างบรรยากาศแห่งการอ่านให้กับกลุ่มเยาวชนด้วยตัวเอง

ในแต่ละปี จะคัดเลือกโรงเรียนมัธยมต้นและมัธยมปลาย จำนวน ๔๐ แห่ง มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอ่านอย่างหลากหลาย ดังเช่น นิทรรศการหนังสือตามแก่นเรื่อง การบรรยายโดยนักเขียน แข่งขันตอบปัญหาเกี่ยวกับหนังสือ การอภิปรายและเข้าค่ายเพื่อเดินทางไปสู่โลกของวรรณกรรม ทั้งนี้ก็เพื่อเพิ่มความสนใจในการอ่านของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง และหนุนเสริมให้มีความเข้าใจกันและกันมากขึ้นโดยผ่านโลกของวรรณกรรมที่พวกเขาได้อ่าน

“หนอนหนังสือ” ในโครงการนี้ก็คือนักเรียนที่ได้รับการคัดเลือกมาจากแต่ละโรงเรียน ประมาณโรงเรียนละ ๒๐ คน บรรดาหนอนหนังสือเหล่านี้จะทำหน้าที่เป็นผู้บริหารโปรแกรมส่งเสริมการอ่านต่างๆ ไปสู่ภาคปฏิบัติผ่านห้องสมุดของโรงเรียน จัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ทางวัฒนธรรม และมีบทบาทสำคัญในการจัดทำรายชื่อหนังสือแนะนำสำหรับเพื่อนๆ เยาวชนทั้งหลาย

รายชื่อหนังสือแนะนำ ที่ **“หนอนหนังสือ”** ร่วมกันจัดทำขึ้น เรียกว่า **‘แผนที่การผจญภัยในห้องสมุดโดยหนอนหนังสือวัย ๑๓-๑๘ ปี (Map of the Library Adventure by Bookworms aged 13-18)’** มีรายชื่อหนังสือประมาณ ๒๐๐ เรื่อง โดยแบ่งตามแนวคิดของเรื่อง ออกเป็น ๙ ประเด็น ตามความสนใจของวัยรุ่น ได้แก่ **‘อนาคตของฉัน’ / ‘เซ็กซ์ ความรัก และเพื่อน’ / ‘ทุกสิ่งที่เราทำคือศิลปะ’ / ‘ร่างกายและความคิด’ / ‘ความลับของชีวิต’ / ‘อนาคตของเรากับหุ่นยนต์’ / ‘ที่นี่ ที่ที่เราอยู่’ / ‘ครอบครัวในความทรงจำ’ / และ ‘โลกของเรา’**

‘แผนที่การผจญภัยในห้องสมุด’ สร้างสรรค์ขึ้นโดยใช้ภาพการ์ตูนเป็นสื่อ เป็นการ์ตูนที่นักเรียนหนอนหนังสือร่วมกันวาดขึ้นมา ได้รับความสนใจในกลุ่มนักเรียนด้วยกันเป็นอย่างมาก ทางหอสมุดแห่งชาติ เพื่อเด็กและเยาวชนก็จะนำไปจัดพิมพ์เป็นโปสเตอร์เผยแพร่ไปยังห้องสมุดสาธารณะและห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศทุกปี

นอกจากนี้ **“หนอนหนังสือ”** ยังชักชวนให้เพื่อนๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือที่อ่านผ่านทางชุมชนการอ่านออนไลน์ <http://cafe.naver.com/1318bookworm> เพื่อให้เพื่อนพ้องน้องพี่เยาวชนได้มีปฏิสัมพันธ์กัน ใครใคร่เขียนบทวิจารณ์หนังสือ ใครใคร่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันก็ทำได้

๓.๒ คอลัมน์ชวนอ่านสำหรับเยาวชน (Reading Column for the Youth)

เว็บไซต์ของ ‘คอลัมน์ชวนอ่านสำหรับเยาวชน’ ใน www.nlcy.go.kr/column เริ่มมาตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๐๐๖ โดยมีคอลัมน์หรือบทความน่าอ่านสำหรับเยาวชน ปีละ ๒๐ คอลัมน์ จุดประสงค์เพื่อจะส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเยาวชนและวัยรุ่น และให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของเขาเหล่านั้น

คอลัมน์ที่นำมาโพสต์ เป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจของวัยรุ่น เขียนโดยบุคคลที่มีชื่อเสียง นักวิจารณ์ นักเขียน คอลัมนิสต์ ตลอดจนอาจารย์สถาบันอุดมศึกษา ผู้อ่านสามารถใช้บริการอีการ์ดออนไลน์ที่ปรากฏบนหน้าจอ (E-card service) เมลส่งคอลัมน์เหล่านี้ไปให้กับเพื่อนๆ และคนในครอบครัว พร้อมกับข้อความทักทายกันได้เลย โดยไม่ต้องนำมาผ่านอีเมลของตัวเอง

ในเว็บไซต์ก็ยังได้นำเอากิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกรอ่าน และเรื่องราวที่คาดว่าเยาวชนและวัยรุ่นน่าจะสนใจมาเสนอไว้ด้วย

๓.๓ เรื่องราวทางมนุษยศาสตร์และการไปปิกนิกทางมนุษยศาสตร์สำหรับเยาวชน (Humanities Story and Humanities Picnic for the Youth)

โครงการ ‘เรื่องราวทางมนุษยศาสตร์สำหรับเยาวชน’ (Humanities Story for the Youth) เริ่มมาตั้งแต่ปี ๒๐๑๑ มีจุดมุ่งหมายที่จะเพิ่มระดับการใช้ห้องสมุดของกลุ่มเยาวชนให้มากขึ้น โดยการจัดบรรยายในหัวข้อทางมนุษยศาสตร์ เช่น วรรณกรรม ประวัติศาสตร์ ศิลปะ ปรัชญา เป็นต้น โดยเป็นการบรรยายอย่างง่ายและน่าสนใจ พร้อมกับเชิญชวนให้เข้าไปค้นหาเรื่องราวที่สนใจเพิ่มเติมจากหนังสือในห้องสมุด ในปี ๒๐๑๒ ตั้งแต่เดือนเมษายน-ธันวาคม ได้จัดบรรยายไปแล้ว ๙ หัวข้อ มีเยาวชนเข้าร่วมทั้งหมด ๑,๒๙๕ ราย

ส่วนโครงการ ‘ไปปิกนิกทางมนุษยศาสตร์สำหรับเยาวชน’ (Humanities Picnic for the Youth) เป็นโครงการที่นำเยาวชนและวัยรุ่นออกไป “ปิกนิก” กับนักเขียนหรือผู้เชี่ยวชาญ หลังจากที่ได้อ่านหนังสือเล่มนั้นแล้ว และเพื่อให้ได้สร้างความคุ้นเคยกับความเป็นมนุษยศาสตร์ในบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ อบอุ่น และสนุกสนาน ในปี ๒๐๑๒ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-พฤศจิกายน จัดไปแล้ว ๑๔ ครั้ง

โดยภาพรวมแล้วกล่าวได้ว่าทั้ง ๒ โครงการ ได้รับความสนใจจากเยาวชนมาก สมดังเจตนารมณ์ของฝ่ายริเริ่มดำเนินโครงการเพื่อส่งเสริมความรักหนังสือที่สัมพันธ์กับความเป็นมนุษย์ผ่านกิจกรรมที่ทำให้เยาวชนได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน ตื่นตาตื่นใจกับสิ่งที่ได้ประสบ

๔. โครงการพัฒนาและเผยแพร่เนื้อหาที่ได้อ่านสู่ครอบครัวหลากหลายวัฒนธรรม (Development and Distribution of Reading Content for Multicultural Family)

หากเราอยู่ในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม แต่เราไม่รู้จักกับวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน เราก็จะไม่เข้าใจและไม่สามารถสื่อสารกับคนที่มีวัฒนธรรมต่างจากเราได้ ในประเทศเกาหลีปัจจุบัน จำนวนผู้อพยพที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในเกาหลีมีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว สังคมเกาหลีจึงเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและนับวันจะยิ่งมากขึ้น

การใช้ห้องสมุดของเด็กๆ ที่มาจากครอบครัวที่ย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานเหล่านี้ หรือเด็กที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมเหล่านี้ ก็มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ภายใต้สภาพการณ์เช่นนี้ หอสมุดฯ จึงพยายามที่จะส่งเสริมการอ่านให้กับครอบครัวต่างวัฒนธรรม โดยการนำหนังสือภาพของเกาหลีมาแปลเป็นภาษาต่างๆ ๕ ภาษา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ จีน เวียดนาม ไทย และมองโกเลีย และได้แปลงหนังสือภาพเหล่านี้ให้เป็นการตูนแอนิเมชันด้วย จัดทำในรูปแบบของดีวีดี ส่งไปยังห้องสมุดสาธารณะต่างๆ และมอบให้กับครอบครัวต่างวัฒนธรรม โดยผ่านทางศูนย์ช่วยเหลือครอบครัวหลากหลายวัฒนธรรมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี ๒๐๐๙

เนื้อหาเหล่านี้สามารถเข้าไปอ่านและชมได้จากเว็บไซต์ของหอสมุดแห่งชาติ สำหรับเด็กและเยาวชน (<http://www.nlcy.go.kr>)

๕. โครงการ ‘รีดดิ้งคลาส’ ในห้องสมุดสาธารณะ (Reading Class in Public Libraries)

‘รีดดิ้งคลาส’ (Reading Class) หรือ ‘ห้องเรียนการอ่าน’ เป็นโครงการในลักษณะ “หลักสูตร” ส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กและเยาวชน ที่จัดขึ้นในห้องสมุดสาธารณะทั่วประเทศเป็นประจำทุกปี ปีละ ๒ ครั้ง ในช่วงปิดภาคเรียน โดยดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๑๙๗๑ และเริ่มอยู่ในความรับผิดชอบของหอสมุดแห่งชาติ สำหรับเด็กและเยาวชน ตั้งแต่ปิดภาคเรียนฤดูร้อน ปี ๒๐๐๗ (Reading Class ครั้งที่ ๗๕) เป็นต้นมา

โครงการส่งเสริมการอ่าน **'รีดตั้งคลาส'** ในห้องสมุดสาธารณะ มีจุดมุ่งหมายเพื่อยกระดับความตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการอ่านและค้นพบความสนุกสนานจากการอ่านได้มากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนมีนิสัยรักการอ่าน และมีการใช้ห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งของประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายได้อย่างเต็มที่

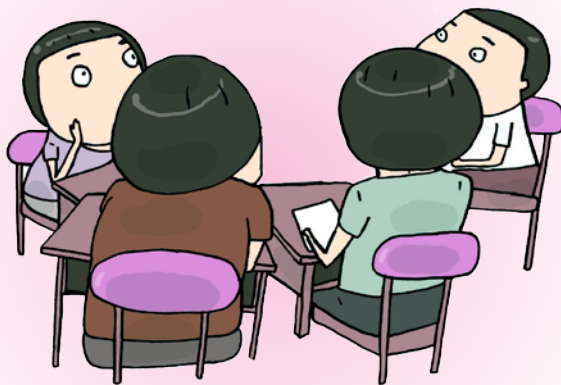
โครงการนี้ ห้องสมุดแต่ละแห่งจะเป็นผู้ปฏิบัติการโดยตรง โดยหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนให้ความช่วยเหลือและให้การสนับสนุนอยู่หลายประการ

ประการแรก หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน จัดให้มีการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ **'รีดตั้งคลาส'** (Reading Class workshop) สำหรับผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อจะยกระดับความชำนาญในการเป็น **'บรรณารักษ์ห้องสมุดเด็ก'** ให้มากขึ้น โดยจัดขึ้นปีละ ๒ ครั้ง

หลังจากนำโครงการ **'รีดตั้งคลาส'** สู่ภาคปฏิบัติจริงแล้ว มีการมอบรางวัลจากรัฐมนตรี ให้กับบรรณารักษ์ ครู และผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความเป็นผู้นำที่ดีเด่น และมีการมอบรางวัลสำหรับเยาวชน โดยผู้อำนวยการหอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน มอบให้กับนักเรียนที่สำเร็จหลักสูตรของโครงการด้วยคะแนนยอดเยี่ยม

ประการที่สอง หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน ได้จัดพิมพ์ **"คู่มือรีดตั้งคลาส"** (Reading Class Manual) เป็นประจำทุกปี นอกจากนี้จะเป็นคู่มือในการจัดกิจกรรมต่างๆ แล้ว ก็ยังมีกรณีศึกษาใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นเพิ่มเติมเข้าไป คู่มือฯ นี้ได้แจกจ่ายไปยังห้องสมุดต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบโดยตรงนำไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่

ด้วยความพยายามเหล่านี้ จำนวนผู้เข้าร่วมในโครงการ **'รีดตั้งคลาส'** จึงเพิ่มมากขึ้นทุกปี ๆ สะท้อนทิศทางที่ถูกต้องของโครงการที่มีมายาวนานกว่า ๔๐ ปี และหอสมุดสำหรับเด็กและเยาวชนรับช่วงมาดำเนินการกว่า ๕ ปีมาแล้ว

แผนแม่บท (master plan) เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่านของสาธารณรัฐเกาหลี หรือเกาหลีใต้ที่เรารู้จักกัน มีเป้าหมายที่จะเพิ่มระดับความสุขของประชาชนและให้การแข่งขันทางความรู้ของชาติเข้มแข็งขึ้นด้วยการส่งเสริมการอ่าน และกฎหมายส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน (The Reading Culture Promotion Act) ก็ระบุไว้ว่า **“การอ่านเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชน”**

ข้อความที่ยกมานี้ กอปรกับโครงการและโครงการต่างๆ ที่หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนของเกาหลีได้สร้างสรรค์ สืบสาน จนเป็นผลงานในระดับ **“ปฏิบัติการอันเป็นเลิศ”** ที่น่าจะเป็นแนวทาง เป็นแบบอย่างเพื่อการ **‘สร้าง’** หรือ **‘เสริม’** นิสัยรักการอ่าน จนกลายเป็น **“วัฒนธรรมการอ่าน”** ที่ทุกชาติพึงประสงค์ โดยเด็กและเยาวชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม มีบทบาท ไม่ใช่เพียงเป็นฝ่ายรับ หากแต่ได้มีโอกาสแต่งเติมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของตนเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ และหลายโครงการก็เอื้อต่อเด็กที่ขาดโอกาส ให้ได้เข้าถึง **“การอ่าน”** ในฐานะที่เป็นสิทธิพื้นฐานของพลเมือง

ทั้งนี้หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชน ได้ทำหน้าที่อันสำคัญยิ่ง คือเป็น **“ช่องทางการสื่อสาร”** (communication channel) ที่เชื่อมระหว่างหนังสือกับผู้อ่าน... ให้มีโอกาสได้ **“อ่านหนังสือ”** อย่างสร้างสรรค์ ตั้งแต่เยาว์วัย...

นับเป็นการเพาะ **“ต้นกล้า”** ที่คุ้มค่าที่สุดสำหรับประเทศชาติที่ต้องการ **“ไม้แกร่ง”** ที่จะขับเคลื่อนสังคมให้ยั่งยืน...และยั่งยืน....

หอสมุดแห่งชาติสำหรับเด็กและเยาวชนเกาหลี กับโครงการเพาะต้นกล้าการอ่านให้ยั่งยืน

แหล่งข้อมูลหลัก

National Library for Children and Young Adults. Reading Promotion for Children and Young Adults in Korea. CDNLAO Newsletter, No.77, July 2013.(<http://www.ndl.go.jp/en/cdnla0/newsletter/077/773.html>)

National Library of Korea. Children and Young adult Services in the National Library for Children and Young Adults (NLCY).CDNLAO Newsletter, No.67, March 2010.(<http://www.ndl.go.jp/en/cdnla0/newsletter/067/672.html>)

ห้องสมุดเอทีเอ็ม : ส่งเสริมการอ่านโฉมใหม่ในปักกิ่ง

อยาก ยืมหนังสือ แต่ห้องสมุดอยู่ไกล?
ยังจะกังวลเรื่องนี้กันอยู่หรือ? ถึงเวลาเลิกกังวล
ได้แล้ว...

นี่คือที่มาของห้องสมุดโฉมใหม่ในนครหลวงของสาธารณรัฐ
ประชาชนจีน

ในช่วง ๔-๕ ปีมานี้ ผู้คนในกรุงปักกิ่งจะเห็น ‘ห้องสมุด’
ปรากฏขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นริมเส้นทางที่สัญจรไปทำงาน
บริเวณชุมชนที่พักอาศัย ห้องสมุดแบบใหม่ที่ปรากฏโฉม
ให้เห็นนี้ไม่ต้องมีบรรณารักษ์ ผู้ใช้บริการเลือกหนังสือ ยืม
และคืนหนังสือได้ด้วยตัวเอง เรียกว่า “ห้องสมุดเอทีเอ็ม
(ATM Library)” อันเป็นเครื่องบริการยืม-คืนหนังสือด้วย
ตัวเองได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

ผู้ที่ประสงค์จะยืมหนังสือจากห้องสมุดเอทีเอ็ม
ก็เพียงวางเงินมัดจำ ๑๐๐ หยวน ลงไปในเครื่อง
รับเงิน ก็จะได้การ์ดหรือบัตรสมาชิก และใช้การ์ดนี้
ในการยืม-คืนหนังสือ แต่ละรายยืมได้สูงสุด
จำนวน ๕ เล่ม ในแต่ละครั้ง และกำหนดให้ส่งคืน
ใน ๔ สัปดาห์ หากต้องการยืมต่อ ก็ขยายเวลา
ออกไปได้อีก ๒ สัปดาห์

ห้องสมุดเอทีเอ็ม ๒ เครื่องแรก ที่เริ่มนำมา
ทดลองใช้ในปักกิ่ง ในปี ๒๐๑๐ มาจากเส้นเงิน
มณฑลกว่างตุ้ง ทั้ง ๒ เครื่อง นำออกบริการที่ด้าน
ตะวันตกและทิศเหนือของห้องสมุดกลางของจีน

(Capital Library of China) ในเขตเฉาหยาง - ย่านธุรกิจและที่อยู่อาศัยทางตะวันออก
เฉียงเหนือของศูนย์กลางกรุงปักกิ่ง

เครื่องอำนวยความสะดวกนี้ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ในเขตเฉาหยาง ในปี
๒๐๑๓ ก็มีห้องสมุดเอทีเอ็มแล้ว จำนวน ๑๑๙ เครื่อง กระจายอยู่ในชุมชน ๔๓ แห่ง
บทสรุปที่ประชาชนในเขตนี้สะท้อนให้แก่การบริการด้วยระบบห้องสมุดเอทีเอ็มก็คือ
เครื่องบริการยืม-คืนอัตโนมัตินี้ ช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคในเรื่องข้อจำกัดด้านเวลา
และการเดินทางได้มาก ในทางกลับกัน เป็นสิ่งที่มีประสิทธิภาพและใช้สะดวกมาก
เมื่อเทียบกับห้องสมุดแบบเก่า ผู้อำนวยการห้องสมุดเฉาหยางบอก

ตั้งแต่ปี ๒๐๑๑ ถึงต้นปี ๒๐๑๔ ห้องสมุดเอทีเอ็มในเฉาหยางมีการให้บริการ
ยืม-คืนไปแล้ว ๘๗๑,๒๐๐ ครั้ง จากหนังสือประมาณ ๕๐,๐๐๐ เล่ม ที่กระจายอยู่
ในห้องสมุดอัตโนมัติในสถานที่ต่างๆ ทางเขตวางแผนว่าจะเพิ่มจำนวนของห้องสมุด
เอทีเอ็มให้เป็น ๑๕๐ เครื่อง ภายในสิ้นปี ๒๐๑๔

ห้องสมุดอัตโนมัติจะจัดวางในพื้นที่ที่มีประชากรหนาแน่น แต่เครื่องจุนหนังสือได้มากกว่า ๔๐๐ เล่ม
ลักษณะการทำงานก็จะเหมือนกับตู้เอทีเอ็มที่เขັกดเงิน แต่มีขนาดใกล้เคียงกับด้านหน้าของรถยนต์ประมาณ
๒ คันต่อกัน (ลักษณะคล้ายที่פקผู้โดยสารรถเมล์ในกรุงเทพมหานคร) นอกจากจะใช้พื้นที่น้อยลงแล้ว ยังช่วย
ขยายเวลาการทำงานของห้องสมุดด้วย

ผู้สูงอายุกวัยเกษียณที่อาศัยอยู่ในเฉาหยาง พุดถึงเครื่องบริการด้วยตัวเองนี้ว่า ช่วยให้ได้รับความสะดวกมาก และใช้ได้ง่าย **“ผมจะคืนหรือมายืมหนังสือตอนไหนก็ได้ แม้แต่ตอนเช้ามีด ก่อนจะไปเดินเล่นในสวนสาธารณะ การคืนหนังสือก็ยืดหยุ่น ไม่ต้องรีบเร่งเอาไปคืนก่อนห้องสมุดจะปิดทำการอีกต่อไปแล้ว”**

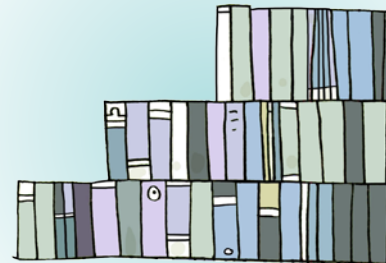
นักอ่านวัยเกษียณผู้นี้ได้แนะนำให้กับเพื่อนร่วมจ๊อกกิ้งยามเข้าไปแล้วหลายคน โดยมีข้อเสนอแนะอย่างง่าย ๆ ว่า **“วิธีใช้ไม่ยุ่งยากเลย ก็ใช้เหมือนเครื่องกดเงินทั่วไปนั่นแหละ”**

ห้องสมุดเอทีเอ็มเหล่านี้ไม่ใช่เพียงแค่เครื่องอำนวยความสะดวกในการยืม-คืนเท่านั้น แต่ยังช่วยบรรณารักษ์ในการรวบรวมและจัดเก็บข้อมูลของผู้อ่านด้วย จากการรวบรวมข้อมูลรายการยืมหนังสือที่ห้องสมุดเอทีเอ็มได้บันทึกไว้จากทั่วกรุงปักกิ่ง ทำให้ได้พบว่า หนังสือประเภทวรรณกรรมและหนังสือเชิงสังคมวิทยา เป็นที่นิยมในกลุ่มผู้อ่านมากที่สุด

และในส่วนการสอบถามเพิ่มเติมเพื่อฟังเสียงสะท้อนของผู้ที่มายืมหนังสือจากเครื่องเอทีเอ็ม ก็พบความคิดเห็นต่างๆ อย่างเช่น

“ฉันเพิ่งมาใช้ห้องสมุดเอทีเอ็มเป็นครั้งแรก ฉันสนใจหนังสือด้านสังคม ฉันชอบหนังสือประเภทนี้เพราะมันทำให้เราเข้าใจสังคมได้มากขึ้น”

“หนังสือที่นำมาจัดไว้ในเครื่อง ยังไม่ค่อยหลากหลาย บางประเภทหาไม่ได้เลย”

“ผมเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีจากประเทศจีน แต่แทบจะหาหนังสือภาษาอังกฤษไม่ได้เลย โดยเฉพาะประเภทนวนิยายและเรื่องสั้นภาษาอังกฤษ”

บรรณารักษ์ห้องสมุดประจำเขตต่างๆ ก็ให้คำตอบต่อข้อวิจารณ์ข้างต้น เช่น

“เราไม่ค่อยมีหนังสือภาษาต่างประเทศ เพราะความต้องการหนังสือภาษาต่างประเทศมีน้อย หนังสือส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องแต่ง (fiction) ชีวิตประวัติบุคคล การทำอาหาร และงานศิลปะ แต่เราก็กำลังสอบถามไปในแต่ละท้องถิ่น และจัดหาหนังสือตามรสนิยมให้มากขึ้น”

“แม้จะมีเทคโนโลยีมาช่วยให้สะดวกขึ้นแล้ว แต่เราก็กังคังต้องปรับบริการของเราให้ดีขึ้นด้วย”

“ตอนนี้ แม้จะเป็นยุคของดิจิทัล แต่แนวโน้มของคนที่เราจะอ่านหนังสือที่เป็นเล่มก็ยังมีอยู่มาก และเราก็จะสนับสนุนทุกวิถีทางที่จะให้ผู้ให้บริการผลิตเพลนกับเราให้มากขึ้น”

เมื่อเดือนพฤษภาคม ๒๐๑๔ บรรณารักษ์ในเฉาหยางก็เริ่มใช้โปรแกรมวีแชท (WeChat) ซึ่งเป็นซอฟต์แวร์สำหรับส่งข้อความตัวอักษร เสียง และภาพที่ได้รับความนิยมมากที่สุดแอปพลิเคชันหนึ่งในประเทศจีน ด้วยหวังว่าจะช่วยส่งเสริมการอ่าน และให้คำแนะนำเกี่ยวกับหนังสือที่จัดไว้ในห้องสมุดเอทีเอ็มแต่ละแห่ง รวมถึงการรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ จากผู้ใช้บริการ โดยพิมพ์ชื่อ “cyzz24h” หรือแตะไปที่บาร์โค้ดของห้องสมุดเอทีเอ็มในแอปพลิเคชัน WeChat ผู้ใช้บริการก็สามารถติดต่อกับบรรณารักษ์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบได้

ห้องสมุดอัตโนมัตินี้ประกอบด้วยชั้นตอนเดียว ทั้งส่งเสริมการอ่านและการนำหนังสือเข้าสู่ชุมชนที่พร้อมบริการทันที ห้องสมุดกลางของจีนเห็นชอบแล้วว่าโครงการห้องสมุดเอทีเอ็มนี้จะเป็นโครงการต่อเนื่องในระยะยาว และจะสนับสนุนให้ขยายออกไปยังเมืองต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของประชาชน

สถิติการอ่านของคนจีนทั่วประเทศ ตามรายงานของหนังสือพิมพ์จีน ไชน่ายูธ เดลี ระบุว่า ค่าเฉลี่ยการอ่านหนังสือของคนจีนในปี ๒๐๑๒ มีเพียง ๔.๓๙ เล่มต่อคน ซึ่งเป็นอัตราที่ต่ำกว่าเกาหลีใต้และญี่ปุ่น

มีหลายเหตุผลที่ทำให้อัตราการอ่านต่ำ นอกเหนือไปจากการอ้างว่า นี่คือการสิ้นสุดของยุคสิ่งพิมพ์แล้ว หนังสือในรูปแบบดั้งเดิมที่กระจายไปสู่คนจีนโดยทั่วไปก็ยังมีไม่มาก รูปเล่มของหนังสือก็เป็นอุปสรรคอีกอย่างหนึ่ง

“ในญี่ปุ่น คนจะหาหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กได้มาก ประเภทที่เรียกว่า ดิตไม้ ดิตมือไปไหนมาไหนได้ง่าย แต่ในจีนหนังสือประเภทนี้หายาก” เจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้าของสำนักข่าวสารห้องสมุดกลางของจีนแจ้งให้เห็นปัญหา

เธอให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้คนในปักกิ่งใช้เวลาในการเดินทางระหว่างที่ทำงานกับบ้านมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ช่วงเวลาเช่นนี้เป็นโอกาสเหมาะที่พวกเขาน่าจะมึอะไรให้อ่านบ้าง

แต่นิสัยเช่นนี้เชื่อว่าสร้างขึ้นได้ในวันเดียว หรือชั่วระยะเวลาเพียงสั้นๆ

“นิสัยรักการอ่าน ต้องใช้เวลาในการลงทุนเพื่อปลูกฝังให้เป็นวัฒนธรรม เป็นกระบวนการที่อาจต้องใช้เวลา ๕ ปี, ๑๐ ปี หรือกระทั่งอาจจะมากกว่านั้น เพื่อจะทำให้สำเร็จ”

ไม่เฉพาะผู้บริหารองค์กรส่งเสริมการอ่านในประเทศจีนที่พูดเช่นนี้ ประเทศใดๆ ที่ใดๆ ก็ตาม ที่หมายมุ่งจะส่งเสริมการอ่านให้เป็นนิสัย ให้เป็นวัฒนธรรม ก็พูดในทำนองเดียวกัน และก็ต้องลงมืออย่างจริงจัง... และยืนยาวเพียงพอที่จะเกิดผลสำเร็จ... และสำเร็จยิ่งขึ้น

ห้องสมุดเอทีเอ็ม : ส่งเสริมการอ่านโฉมใหม่ในปักกิ่ง

แหล่งข้อมูลหลัก

Wu Jin. Self-service libraries in Beijing log onto WeChat. China.org.cn (May 28, 2014). http://china.org.cn/arts/2014-05/28/content_32512076.htm

Wu Jin. ATM libraries promote reading habits. Xinhua news, 28/08/2013. (http://news.xinhuanet.com/english/china/2013-08/28/c_132670649.htm)

Zheng Xin. A new chapter for Beijing's libraries. China Daily, 07/17/2012 p.7 (http://usa.chinadaily.com.cn/epaper/2012-07/17/content_15590427.htm)

ได้อ่าน-ได้เลื่อนขั้น :

ส่งเสริมการอ่านในวงการตำรวจเม็กซิโก

ตำรวจในเมืองเม็กซิโกซิตี เมืองหลวงของประเทศเม็กซิโก ได้รับคำสั่งให้ต้องอ่านหนังสืออย่างน้อยเดือนละ ๑ เล่ม มิฉะนั้นอาจไม่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง

เม็กซิโกซิตีเป็นเมืองหลวงที่มีสถิติการเกิดอาชญากรรมสูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ขณะเดียวกันตำรวจโดยภาพรวมทั้งประเทศก็มีภาพลักษณ์ในทางลบ ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมข้อหารั่วรั้งหลวง ไร้ความสามารถ และขี้เกียจ นายกเทศมนตรีของเขตเนซาฮัวโคโยตซึ่งตั้งอยู่ในเมืองหลวง มีความเชื่อมั่นในพลังของหนังสือ เขาจึงดำรินำโครงการให้ตำรวจอ่านหนังสือมาใช้ ด้วยหวังว่าจะทำให้การทำงานของตำรวจดีขึ้น

หลุยส์ ซานเชส นายกเทศมนตรีคนดังกล่าวนี้ เชื่อว่า การส่งเสริมการอ่านหนังสือจะช่วยเพิ่มศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และทำให้ภาพลักษณ์ของตำรวจที่ถูกมองว่ามีมาตรฐานต่ำนั้นดีขึ้นกว่าเดิม

ตำรวจในเขตเนซาฯ จึงไม่เพียงแต่พกปืน สวมเสื้อกันกระสุนและพกกุญแจมือเท่านั้น แต่ยังต้องพกหนังสือติดตัวไว้อ่านอีกด้วย ถ้าไม่อ่านหนังสืออย่างน้อยเดือนละ ๑ เล่ม ก็จะมีหมดสิทธิ์ปิดโอกาสที่จะได้รับการเลื่อนขั้น เลื่อนยศ

โครงการส่งเสริมการอ่านนี้ จัดทำขึ้นสำหรับตำรวจ ๑,๒๐๐ คน ในเขตเนซาฯ นายกเทศมนตรีหลุยส์ ซานเชส บอกว่า **“วัตถุประสงค์ก็เพื่อเพิ่มศักยภาพให้เป็นตำรวจที่ดีขึ้น และมี ‘ความเป็นมนุษย์’ มากขึ้น”**

“คนที่อ่านหนังสือ เป็นคนที่มีวัฒนธรรมอันดี (cultured person) ที่จะมองอะไรได้กว้าง ซึ่งสามารถเข้าไปอ่านใจของคนอื่นได้... การอ่านจะช่วยให้เราเป็นผู้เป็นคนมากขึ้น มีความรู้สึกที่อ่อนไหวมากขึ้น และสามารถจะเข้าใจตัวเองได้ดีขึ้น ผู้ที่มีความเป็นคนมากขึ้นก็จะให้บริการได้ดีขึ้น...”

รายชื่อหนังสือแนะนำ มีทั้งวรรณกรรมคลาสสิก อย่าง **ดอน กิโฆเต้ (Don Quixote)** วรรณกรรมอมตะจากสเปน, **เขาวงกตแห่งความโดดเดี่ยว (The Labyrinth of Solitude)** ของอ็อกตาวิโอ ปาซ นักเขียนเรื่องนามชาวเม็กซิกัน และวรรณกรรมใสๆ ที่แฝงด้วยปรัชญายิ่งใหญ่อย่าง **เจ้าชายน้อย (The Little Prince)** จากฝรั่งเศส เป็นต้น

มีการทดสอบเป็นระยะๆ ว่าตำรวจเหล่านี้ได้อ่านหนังสือตามที่แจ้งไว้หรือไม่ หากไม่เป็นไปตามนั้นก็จะมีผลต่อการพิจารณาเลื่อนตำแหน่ง

“เราเปิดอบรมให้กับตำรวจที่เห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องยากด้วย.. ตำรวจทุกรายจะต้องอ่านหนังสือ” นี่คือข้อยืนยันจากนายกเทศมนตรีผู้ริเริ่ม

เตรียมพร้อมสู่โลกวรรณกรรม : โครงการเปิดหนังสือเปิดหัวใจตำรวจ

ปีนแนบอยู่ข้างสะพานด้วยสายคาดที่พาดข้ามไหล่ เหล่าตำรวจในเครื่องแบบอันผึ่งผายก้าวเข้าไปหาหนังสือที่วางอยู่ด้านหน้าของ **‘ห้องเรียนวรรณกรรม’** ด้วยท่าทีราวกับนักย่องเบา

“หยิบขึ้นมา แล้วทำความเข้าใจกับหนังสือ” เสียงของวิทยากรกระตุ้นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ชาย-หญิงสังการ

ตรงหน้าคือผลงานวรรณกรรมของ **ออเนอเร เดอ บัลซัค** (นักเขียนชาวฝรั่งเศสผู้ถ่ายทอดเรื่องราวชาวปารีสแห่งศตวรรษที่ ๑๙ ได้อย่างลุ่มลึก ผลงานที่มีชื่อเสียงได้แก่ นาฏกรรมชีวิต, พอกอริวไรต์, หญิงร้างรัก), **อาร์เธอร์ ซี. คลาร์ก** (นักเขียนนิยายวิทยาศาสตร์ชาวอังกฤษ ผลงานที่มีชื่อเสียงได้แก่ นิยายชุดจอมจักรวาล และชุดดุจดั่งอวตาร), **ราฟาเอล อัลเบอร์ตี** (กวีร่วมสมัยชาวสเปน ผู้มีแนวคิดสังคมนิยมและได้สร้างสรรค์ผลงานไว้มากมาย), **รัตยาร์ด คิปลิง** (นักเขียนรางวัลโนเบลชาวอังกฤษ เจ้าของผลงาน เมาคีลิกูหมาป่า และอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับจักรวรรดินิยมอังกฤษ โดยเฉพาะอินเดีย ประเทศที่เขาเกิดและเติบโต), **อ็อกตาวิโอ ปาซ** (นักวรรณกรรมแห่งเม็กซิโกผู้โดดเด่นที่สุดในศตวรรษที่ ๒๐ เจ้าของผลงานร้อยกรองอันลือลั่น เขาวงกตแห่งความโดดเดี่ยว เมื่อปี ๑๙๖๑ และได้รับรางวัลโนเบลในปี ๑๙๙๐) และ ๗๗

“เราต้องไม่กลัวหนังสือ เราต้องทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ของเรา”

เขตเนซาฮัวลโคโยต (Nezahualcoyotl) มีประชากรราว ๒ ล้านคน เป็นกลุ่มชนชั้นแรงงานที่กระจายออกมาจากใจกลางของเม็กซิโกซิตี เมืองหลวง เขตเนซาฮัว ได้เริ่มทดลองโครงการพิเศษนี้ในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของตำรวจ

“หลักการก็คือว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้รับการอบรมแล้ว คือได้อ่านหนังสือแล้ว

จะได้รับการปรับตำแหน่ง และเป็นนายตำรวจที่ดีขึ้น” นายตำรวจบอกด้วยความภาคภูมิใจ

“ตำรวจไม่ใช่มีไว้แค่จับอาชญากรเท่านั้น แต่พวกเขาต้องมีความสามารถที่จะสื่อสารด้วย... การอ่านจะช่วยสอนเจ้าหน้าที่ในการแสดงออกต่อหน้าประชาชนได้ดีขึ้น และในทางกลับกันก็จะมีผลต่อการลดอาชญากรรมลงด้วย”

โครงการทดลองเริ่มขึ้นในช่วงต้นปี ๒๐๐๕ ด้วยการเปิดอบรมการอ่านขึ้นมาก่อน จากนั้นก็เริ่มมีการเขียนและขยายเข้าไปสู่หลักสูตรด้านวรรณกรรมโดยรวม โดยจัดอบรมไปที่ละชุดๆ (series) อย่างสม่ำเสมอ กลายเป็นโครงการใหญ่ เรียกว่า โครงการ **“เตรียมพร้อมสู่โลกวรรณกรรม”** (Literature On Alert)

ตอนนี้ เจ้าหน้าที่ ๑,๒๐๐ นาย ที่ดูแลความสงบในเขตเทศบาลแห่งนี้ จะต้องเข้าร่วมในกลุ่มหนังสือ (book group) ซึ่งเป็นกลุ่มที่กำลังอ่านเล่มเดียวกับของตัวเอง ทุกๆ สองสัปดาห์ต่อครั้ง นอกเวลาที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ หากหวังที่จะได้รับการเลื่อนตำแหน่งเลื่อนยศ!

โครงการเช่นนี้ถือว่าเหมาะสมในประเทศเม็กซิโก ตำรวจได้ช่วยเพิ่มอัตราการอ่านหนังสือของคนทั้งประเทศอีกด้วย เนื่องจากรายงานการสำรวจของมหาวิทยาลัยในเม็กซิโก

ในปี ๒๐๐๕ พบว่า มีเพียงร้อยละ ๒๘ ของประชากรที่มีอายุมากกว่า ๑๕ ปี ที่อ่านหนังสือ ๒ เล่ม ต่อปี และมีถึงร้อยละ ๔๐ ที่ไม่อ่านหนังสือเลย

และถือว่ายิ่งเหมาะสมมากขึ้น เมื่อนำโครงการนี้มาใช้ในวงการค้ารวจของเนซาช ซึ่ง มีเพียง ๑ ใน ๕ ของเจ้าหน้าที่ที่มีการศึกษาระดับสูงหรือระดับวิชาชีพโดยตรง ส่วนใหญ่จบเพียงระดับมัธยมศึกษา การเปิดโลกสู่การอ่านจะช่วยขยายกรอบความคิดให้กว้างขึ้น และฝึกทักษะการคิดให้แหลมคมยิ่งขึ้น

โครงการนี้ก็ยิ่งปลูกให้เกิดความสนใจไปยังประเทศอื่นๆ โจเซ จอร์จ อมาดอร์ นายตำรวจหัวหน้าหน่วยรักษาความปลอดภัยของเขตเนซาช รู้สึกยินดีเป็นกำลังเมื่อได้รับโทรศัพท์จากตำรวจสกอตแลนด์ ยาร์ดหน่วยงานตำรวจนครบาลของกรุงลอนดอน โทรศัพท์มาสอบถามเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดทำโครงการนี้ เพื่อนำไปดำเนินการในสหราชอาณาจักร

แนวคิดของการ “ให้ตำรวจอ่านหนังสือ” ซึ่งเป็นชื่อโครงการที่คนในเนซาช มักจะใช้เรียกกัน เป็นส่วนหนึ่งของการขยายมุมมองด้าน “มิติทางวัฒนธรรม” โดยใช้การฝึกอบรมซึ่งนอกจากจะจัดอบรมภายในแล้ว เจ้าหน้าที่ตำรวจก็ยังได้รับการสนับสนุนให้เข้าศึกษาต่อในระบบโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยด้วย

กลยุทธ์ที่วางแผนไว้ในการฝึกอบรมมีหลายมิติ ในระดับแรกเริ่มด้วยการสร้างกลุ่มการอ่านขึ้นมา เพื่อเปิดกว้างทางความคิด ขยายโลกทัศน์ให้กว้างไกล จากนั้นก็ทำให้เจ้าหน้าที่ได้ตระหนักมากขึ้นว่ากำลังเกิดอะไรขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของพวกเขา และมีความรู้สึกอ่อนไหวมากขึ้นต่อความต้องการของประชาชน

แนวคิดอีกประการหนึ่งก็คือ การเปลี่ยนภาพลักษณ์ของตำรวจ ให้ประชาชนเห็นว่าตำรวจไม่ใช่พวกเจ้าเล่ห์เพทุบาย คอร์รัปชั่น และมีมาตรฐานชีวิตที่ต่ำ เหมือนอย่างที่คุณแม่ชกกันเข้าใจกันอีกต่อไป

“เรามีชื่อในด้านลบ เพราะสังคมมองว่าเราเป็นพวกคนชั้นล่าง เราจึงต้องการยกระดับ ให้เห็นว่าตำรวจมีคุณค่าที่จะทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงได้” นี่คือการบอกกล่าวอย่างมุ่งมั่นของนายตำรวจผู้รับผิดชอบโครงการ

เป้าหมายที่สูงเช่นนี้ได้สะท้อนออกมาจากเจ้าหน้าที่บางคนในห้องอบรมฯ จามิน โอแคมโป บอกว่าเขาภูมิใจมากที่ได้บอกกับคนที่เขาพบบนถนน ว่า “ตอนนี้ตำรวจไม่เหมือนเดิมแล้วนะครับ - เราอ่านหนังสือกันแล้ว”

ตำรวจคนอื่นๆ ก็มีเรื่องสนุกๆ จากการนำเรื่องราวในหนังสือ มาสัมพันธ์กับประสบการณ์ของตัวเอง ในขณะที่เดินทางไปที่เกิดเหตุทางจราจร หรือเมื่อต้องบุกเข้าไปในสลัมที่เป็นแหล่งยาเสพติด “ผมคิดว่าตัวเองเป็นดอนกิโฆเต้ และเพื่อนของผม-ตำรวจคู่หู เป็นซานโช่ บันซ่า คนที่คอยระวังหลังให้ผม” เพโดร มาติเนซ พูดถึงวรรณกรรมคลาสสิกของสเปน ที่เขาได้อ่านไปจากเวอร์ชันที่นำมาแปลให้ง่ายขึ้น “พวกเขาค่อนข้างจะบ้า แต่พวกเรา ก็บ้านิดๆ ด้วยเหมือนกัน”

เรื่องสั้นเกี่ยวกับการลงโทษนอกกฎหมายหรือการใช้ศาลเตี้ยในชนบท โดย เอ็ดมุนโด วาลาเดซ นักเขียนเม็กซิกันที่น่าภาคภูมิใจของประเทศเม็กซิโก ก็ช่วยกระตุ้นให้เหล่าตำรวจมีเรื่องที่น่าสนใจมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้มากมาย ตั้งแต่กรณีการพิพากษาที่อยู่ในความสนใจของประชาชนในปัจจุบัน ไปจนถึงข้อโต้แย้งกันในการเลือกตั้งผู้แทนรัฐและสงครามอิรัก

ตำรวจหลายรายสนุกกับการเข้าอบรมด้านการเขียนมาก บางคนเล่าเรื่องการดวลปืนและขับรถไล่ล่าผู้ร้ายอย่างละเอียดละออ บางคนก็บรรยายแต่งขึ้นเป็นเรื่องราวที่เฟื่องพรพรรณนาชีวิตที่มีดমন หรือสะท้อนความคิดเห็นส่วนตัว

โครงการเตรียมพร้อมสู่โลกวรรณกรรม หรือ Literature On Alert ได้จัดพิมพ์นวนิยายที่เขียนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจรายหนึ่ง พร้อมกับรวบรวมเรื่องสั้นที่เขียนโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ อีกหนึ่งเล่ม พิมพ์ออกเผยแพร่สู่สายตาประชาชน

การอ่านและการเขียน ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะทำให้พวกเขาเป็นตำรวจที่ดีขึ้น จริงหรือ?

หัวหน้าสมาคมนักอาชญาวิทยาเม็กซิกัน ราฟาเอล รุยซ์ ฮาร์เรลล์ ไม่ปักใจเชื่อเต็มร้อย

“บางทีมันอาจทำให้พวกเขา มี ‘ความเป็นมนุษย์’ ได้มากขึ้น แต่วิธีนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อการลดอาชญากรรมหรือไม่นั้น ผมยังมองไม่เห็นทาง”

แต่ต่อมาดอร์ แย้งว่า มีการกระทำผิดพลาด และเขาก็ให้เครดิตกับ “มิติทางวัฒนธรรม” (culture dimension) ที่ใช้ผ่านการฝึกอบรม พร้อมๆ กับได้ ยกผลงานของกลุ่มต่อต้านการคอร์รัปชันขึ้นมาแสดง เขาบอกว่าเขาภูมิใจมาก

กำลังอ่านและเขียนใน Book Group (ปี ๒๐๐๗)

กำลังอ่าน **หนึ่งร้อยปีแห่งความโดดเดี่ยว**
ของ กาเบรียล การ์เซีย มาร์เกซ (ปี ๒๐๐๘)

ที่สถิติอาชญากรรมในเนซาชลดลง ไม่เพียงเท่านั้น สถิติการจารกรรมรถยนต์ที่เคยมีการจารกรรมกันมาก ได้ลดลงไปร้อยละ ๘ ในช่วงที่ผ่านมา

“เคยมีเรื่องร้องเรียนเข้ามาทุกวัน แต่เดี๋ยวนี้แทบจะไม่ได้รับเรื่องร้องเรียนพวกนี้เลย และบางครั้งก็มีโทรศัพท์มาชมเชยการทำงานของตำรวจด้วย ซึ่งเมื่อก่อนมีแต่โทรศัพท์เข้ามาต่อว่า”

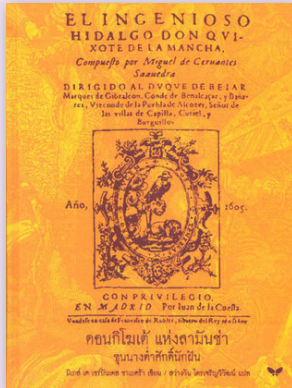
จากการสำรวจความเห็นของผู้ที่สัญจรบนถนนที่แออัดในเนซาช มีความคิดเห็นคละเคล้ากันทั้งสองด้าน ผู้ที่อยู่อาศัยในเนซาช บางคนเห็นว่า ตำรวจปฏิบัติหน้าที่พิทักษ์สันติราษฎร์ได้ดีขึ้น ในขณะที่บางคนก็หัวเราะกับความคิดนี้และเย้ยหยันว่า คงเป็นไปได้อยู่หรอก !

แต่สิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้เลย ก็คือ ตำรวจมีเรื่องสนุกๆ ให้ทำในสิ่งที่ตัวเองไม่เคยนึกคิดมาก่อนว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะได้ทำ พวกเขาไม่ใช่แค่ได้อ่าน ดอน กิโมเต้ เท่านั้น แต่ยังแปลงบทแรกของหนังสือไปเป็นโค้ดในวิทยุสื่อสารด้วย

สิ่งที่ได้อ่านกลายมาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของตำรวจ ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่เคยมี...

ดอนกิโฆเต้ แห่งลามันช่า ขุนนางต่ำศักดิ์นักฝัน หนังสือในดวงใจของตำรวจเม็กซิกัน

ดอนกิโฆเต้ แห่งลามันช่า ขุนนางต่ำศักดิ์นักฝัน โดย เซร์บันเตส พิมพ์ครั้งแรกที่สเปนในปี ค.ศ. ๑๖๐๕ นับเป็นเรื่องน่าทึ่งที่นิยายอายุกว่า ๔๐๐ ปียังได้รับความสนใจจากนักอ่านมาจวบจนทุกวันนี้ ไม่เพียงในสเปน หากแพร่หลายสู่ประเทศต่างๆ ทั่วโลก

ดอนกิโฆเต้ มีด้วยกัน ๒ ภาค โดยภาค ๒ ตีพิมพ์หลังภาคแรก ๑๐ ปี ฉบับภาษาไทยแปลจากภาคแรก

เรื่องเริ่มจากการแนะนำตัวขุนนางต่ำศักดิ์ผู้พำนักในแคว้นลามันช่า เขาอายุ ๕๐ ปีเศษ ผอมแห้ง รักการอ่านนิยายอัศวินเป็นชีวิตจิตใจ อ่านจากเข้ายันค่ำและคำยันรุ่ง เผื่อหมกมุ่นคลั่งไคล้จนถึงแก่เสียดสี ขุนนางเสียดสีผู้นี้ตกลงใจจะเป็นอัศวินพเนจรตั้งในนิยาย เทียวออกเดินทางพร้อมม้าคู่ใจไปสร้างวีรกรรม ช่วยเหลือคนตกทุกข์ได้ยาก ปราบความยุติธรรมทั่วทุกแคว้นแห่งหนโดยไม่หวั่นภัยอันตรายใด

คิดตั้งนั้นแล้ว ขุนนางรีบตระเตรียมอาวุธ สร้างหมวกเกราะจากกระดาษแข็ง ใช้เวลาตั้งชื่อม้าห้อยกรอด ๔ วัน ได้นามไพเราะเปี่ยมความหมายว่า **โรสินันเต้** หรือ **“ม้าที่เคยถูกลักขณธ์”** ใช้เวลา ๔ วัน ตั้งชื่อให้ตนเองใหม่ว่า **ดอนกิโฆเต้ แห่งลามันช่า**

สิ่งสำคัญขาดไม่ได้คือประการของอัศวินคือนางในดวงใจ เพื่อเอาใจไว้พำเพื่อละเมอถึง เขาตั้งสมญาหญิงงามในดวงใจเอาไว้แสนเสนาะว่า **ดูลซิเนอา แห่งโตโบโซ่** (มาจาก ดูลเซ่ แปลว่าหวาน)

การผจญภัยของอัศวินสติเฟื่องผู้นี้ ดำเนินไปตลอดเรื่อง เกิดขึ้นได้จากจุดเริ่มต้นที่เขา **“ใช้เวลายามว่างอันหมายถึงเกือบทั้งปี ห่มเท หมกมุ่นอ่านแต่นิยายอัศวินด้วยคลั่งไคล้ไหลหลง”**

ดอนกิโฆเต้ มีอัศวินสำรองนาม **ซานโซ่ ปันช่า** ชาวนาฟงพลัยผู้ยอมติดตามไปด้วย เพราะเชื่อคำสั่งบัญชาของดอนกิโฆเต้ที่จะให้เป็นเจ้าปกครองดินแดนมีน้ำล้อมรอบ เพราะอัศวินของเราบอกว่าการได้ครอบครองดินแดนนั้น **“ง่ายดายราวปัดฝุ่นออกจากร่าง”**

ซานโซ่เป็นตัวละครมีเสน่ห์ เป็นคน ‘ซื่อซื่อ’ เป็นสีสันสำคัญของเรื่อง ที่นำอารมณ์ขันมาให้ บทสนทนาของซานโซ่และดอนกิโฆเต้เป็นเสน่ห์สำคัญของหนังสือ ด้วยมีชีวิตชีวาดีมาก บทตอนเหล่านี้บ้างเป็นการคุยกันธรรมดา บ้างเป็นการทักท้วง ถกเถียง ทุกสิ่งทุกอย่างดูจะมีเลือดเนื้อ มีชีวิตเคลื่อนไหว มีพลัง

ความสัมพันธ์ของตัวละครทั้งคู่น่าประทับใจมาก นับเป็นคู่หูนายบ่าวที่น่าจดจำที่สุดในโลกวรรณกรรม ทั้งคู่ต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน แม้โกรธเคืองสักก็ครั้งที่หนึ่งก็กลับมาคืนดีกันเสมอ คนคู่นี้ซื่อและเคารพ ยกย่องอีกฝ่ายอย่างจริงจัง การเดินทางทำให้ทั้งสองผูกพันและเปลี่ยนแปลงตัวตนไปเนื่องจากได้มา รู้จักกัน โดยเฉพาะซานโซ่ที่เปลี่ยนแปลงไปมาก

เมื่อเริ่มเดินทาง ซานโซ่ไม่ชอบการวิวาทและจะไม่มีวันตีรันฟันแทงกับใครเป็นอันขาด ถึงขนาด ออกปากไม่ว่าวันนี้หรือวันหน้า เขาจะให้ภัยไม่ว่าใครจะทำอะไร แต่แล้วอุดมคติของดอนกิโฆเต้ มีอิทธิพลกับซานโซ่ อย่างที่เขาเองอาจไม่รู้ตัว

นิยายเรื่องนี้ล้อเลียนนิยายอัศวินตลอดเรื่อง ตั้งแต่สังฆารของดอนกิโฆเต้ ม้าเชื่องพอมแห้ง และ อัศวินสำรองผู้ไม่อาจเก็บปากไว้นิ่งๆ ได้ คณะเดินทางนี้น่าจะแปลกปลอมห่างไกลจากความเป็นอัศวิน ล้ำเลิศ แต่ทุกสิ่งทุกอย่างกลับสมบูรณพร้อมได้จากอาการเสียจริตของดอนกิโฆเต้ ด้วยความวิปลาสนั้น ย่อม “ทรงพลังเหนือเหตุผลทั้งปวง”

คนรักหนังสือน่าจะประทับใจ ดอนกิโฆเต้ อย่างยิ่ง เริ่มตั้งแต่การบรรยายความบ้าหนังสือของ ดอนกิโฆเต้ในหน้าแรกๆ จะมีใครเล่าที่รักการอ่านจนเป็นบ้าได้อย่างเขา ในเล่มยังพูดถึงหนังสือได้นำอ่าน หลายตอน เช่น ความอัศจรรย์ของการอ่านได้สำแดงให้เห็นว่า หนังสืออันบันเทิงเหลือหลายนั้นมีพลัง ยิ่งใหญ่ โลกของหนังสือเปี่ยมมนต์เสน่ห์ที่สามารถพาคนอ่านไปยังโลกแห่งจินตนาการและความฝัน ที่ที่เราเชื่อจริงจังว่าทุกสิ่งนั้นเป็นไปได้ เชกเชน **ดอนกิโฆเต้ แห่งลามันช่า**

เรียบเรียงจาก เฟย์ คอลัมน์ “คนกับหนังสือ”
นิตยสาร*สารคดี* (เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๙)

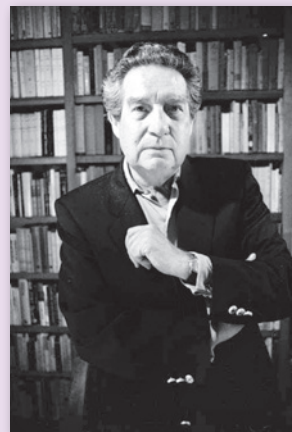
อ็อกตาวิโอ ปาซ (Octavio Paz, 1914-1998) นักเขียนบทความ กวี นักการทูต และนักประวัติศาสตร์วัฒนธรรม

ปาซคือนักวรรณกรรมเม็กซิโกซึ่งโดดเด่นที่สุดในศตวรรษที่ ๒๐ งานเขียนร้อยกรองอันมีชื่อเสียงลือลั่นของเขาคือ *El laberinto de la soledad* (เขาวงกตแห่งความโดดเดี่ยว, ๑๙๖๑) เป็นการลงลึกสำรวจสภาพแห่งความสลับซับซ้อนของจิตวิญญาณแห่งเม็กซิกัน

เขาผู้มีความเลิศล้ำของการผสมผสานระหว่างความรู้สึกอันอ่อนไหวของชาวอินเดียนกับชาวยุโรป ทั้งกอปรไปด้วยภูมิปัญญาและจิตสำนึกแห่งเม็กซิกันและยังได้รับอิทธิพลทางภาษาศาสตร์สเปนและความแปลกต่างทางวัฒนธรรมอื่นของสหรัฐอเมริกาอีกด้วย ในขณะที่เดียวกันบทความและบทกวีอื่นๆ ของปาซเต็มไปด้วยการสำรวจที่มีความเป็นสากลและเรื่องราวชีวิตร่วมสมัยในระดับนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำถามต่อความเห็นห่างและการบูรณาการทางจิตวิญญาณ

ด้วยแนวคิดหลักซึ่งได้ผนวกเอาความหลากหลายทางวรรณคดีและสถานภาพทางสังคมอันแตกต่างของปาซคือพันธกิจอันถาวรนำเขาไปสู่ความสามารถอันสมบูรณ์ในการแสดงออกทางภาษาแห่งการอุปมาอุปไมย บทกวีเผยให้สรรพสิ่งโปร่งใสและแจ่มแจ้งยิ่งขึ้น ทั้งสอนให้เราเคารพมวลมนุษย์และธรรมชาติ ปาซกล่าวยืนยัน

นักเขียนแห่งความทะลุทะลวง โดดเดี่ยวและสันโดษ แห่งความแจ่มชัดและอุปมาอุปไมย แห่งเม็กซิกัน ลักษณะและความเป็นสากล ปาซจึงได้รับรางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรมในปี ๑๙๙๐

ได้อ่าน - ได้เลื่อนขั้น : ส่งเสริมการอ่านในวงการตำรวจเม็กซิโก

แหล่งข้อมูลหลัก

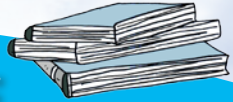
Jo Tuckman. Literature classes help maligned Mexican police to go by the book. The Guardian (23 October 2006) <http://www.theguardian.com/world/2006/oct/23/booksnews.mexico>

Claire Marshall. Mexican officers brought to book. BBC News. (9 March 2005) <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/4332183.stm>

หนังสือให้อิสระภาพ : ส่งเสริมการอ่านในเรือนจำนานาชาติประเทศ

การ กักขังจ้องจำร่างกายไม่อาจขวางกั้นจินตนาการใดๆ
หนทางที่ดีที่สุดสู่ความแข็งแกร่งของจินตนาการก็คือการอ่านหนังสือ
เรือนจำในหลายประเทศเล็งเห็นยุทธวิธี **“ยิงนกทีเดียวได้
สองตัว”** ด้วยการกำหนดมาตรการให้ผู้ต้องขังอ่านหนังสือเพื่อ
“ลดโทษ” และพร้อมกันนั้นก็เพื่อ **“เพิ่มคุณค่า”** ให้กับผู้ต้องขัง
ไปพร้อมกันในตัว

บราซิลลดโทษให้ผู้ต้องขังด้วยหนังสือ

บราซิลเสนอวิธีใหม่ในการแก้ไขปัญหาเรือนจำแออัด ด้วยการ
ให้นักโทษอ่านหนังสือเพื่อลดโทษ มาตรการคือ อ่านหนังสือ ๑ เล่ม
ได้ลดโทษ ๔ วัน

ผู้ต้องขังในเรือนจำกลางของบราซิล ๔ แห่ง ซึ่งขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งรวมนักโทษคดีร้ายแรงและคดียาเสพติด
มีโอกาที่จะออกจากคุกได้เร็วขึ้น หากขยันอ่านหนังสือ เมื่อทางการได้ริเริ่มโครงการ **“ไถ่โทษด้วยการอ่าน
(Redemption through Reading)”** ขึ้นในปี ๒๐๑๒

โครงการให้นักโทษอ่านหนังสือเพื่อแลกกับวันที่ต้องโทษ อ่านหนังสือ ๑ เล่ม โทษจะลดลง ๔ วัน ส่วนหนังสือ
ที่นำมาให้เลือกอ่าน มีทั้งประเภทวรรณกรรม ปรัชญา วิทยาศาสตร์ และหนังสือคลาสสิก กำหนดวันลดโทษ
ไว้สูงสุด ๔๘ วันในแต่ละปี หรือเท่ากับหนังสือจำนวน ๑๒ เล่มต่อปี

ผู้ต้องขังจะมีเวลา ๔ สัปดาห์ ต่อการอ่านหนังสือแต่ละเล่ม เมื่ออ่านแล้วต้องเขียนความเรียงเกี่ยวกับ
เรื่องที่อ่านให้ถูกต้องทั้งรูปประโยคและไวยากรณ์ ที่สำคัญคือต้องเขียนให้อ่านรู้เรื่อง โดยจะมีคณะกรรมการ
ที่ตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ตรวจงานเขียน และเป็นผู้พิจารณาว่านักโทษคนใดมีสิทธิ์ได้รับการลดหย่อนโทษ
จากโครงการ หากพบว่ามีการคัดลอกงานของผู้อื่นก็จะเสียสิทธิ์ในการลดโทษ

เป้าหมายของโครงการนี้ก็คือ การเปลี่ยนมุมมองของผู้ต้องขัง อันเดร เควร์ตี ทนายความแห่งเมืองเซาเปาโล และเป็นหัวหน้าโครงการรับบริจาคหนังสือให้เรือนจำ ยืนยันว่า “เมื่อนักโทษออกไปจากเรือนจำ เขาจะมีความรอบรู้มากขึ้น และเป็นการช่วยขยายมุมมองใหม่ๆ ในการมองโลกได้กว้างขึ้น”

“ไม่ต้องสงสัยเลย พวกเขาจะออกไปเป็นคนใหม่อย่างแน่นอน”

จากบราซิลสู่อิตาลี : วิธีสู่อิสระภาพด้วยหนังสือ

ขณะที่เรือนจำของบางประเทศมีกฎหมายห้ามส่งหนังสือเข้าไปให้นักโทษ แต่ในอิตาลี การอ่านหนังสือถือเป็นรางวัลเพื่อการลดโทษ ยิ่งนักโทษอ่านหนังสือมากเท่าใด เวลาที่ต้องขังในเรือนจำก็ยิ่งลดลง ย่นเวลาคืนสู่อิสระภาพให้เร็วขึ้น

หนังสือพิมพ์ คอเรียเร เดลลา เซรา (Corriere della Sera) ในอิตาลี ฉบับวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๐๑๔ รายงานว่า สภาแห่งแคว้นกาลาเบรีย ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของอิตาลี เพิ่งจะผ่านกฎหมายใหม่ในการลดโทษให้แก่ผู้ต้องขัง หากนักโทษอ่านหนังสือ ๑ เล่ม จะได้รับการลดโทษลง ๓ วัน จำกัดเวลาในการลดโทษสูงสุด ๔๘ วัน ในแต่ละปี หรือเท่ากับอ่านหนังสือ ๑๖ เล่ม ต่อปี

โดยกำหนดว่า หนังสือนั้นต้องมีความหนาตั้งแต่ ๔๐๐ หน้าขึ้นไป แต่ไม่นับรวมประเภทหนังสือภาพ ข้อบัญญัติใหม่นี้จะเริ่มนำมาใช้ในแคว้นกาลาเบรีย-ดินแดนแห่งมาเฟียที่เลื่องชื่อในเรื่องการก่ออาชญากรรม

มาริโอ คาลิกูรี หัวหน้าฝ่ายวัฒนธรรมของกาลาเบรีย และเป็นผู้เสนอแนวคิดนี้ กล่าวด้วยความมั่นใจว่า “การอ่านเป็น ‘ยา’ แก่ความไม่สงบในจิตใจได้วิเศษที่สุด ทั้งยังทำให้เกิดความตระหนักและเข้าใจตนเอง นอกจากนี้ก็ยังมีผลต่อสัมพันธภาพทั้งทางสังคมและกับตนเอง ให้กลับฟื้นคืนมาอีกครั้ง”

“กฎหมายใหม่นี้ทั้งช่วยและเชิญชวนนักโทษที่ต้องใช้เวลาในการถูกจองจำ ให้หันมาอ่านหนังสือ” นโยบายนี้เปิดให้กับนักโทษทุกคนที่ต้องโทษจองจำตั้งแต่ ๖ เดือนขึ้นไป พวกเขาจะอ่านมากเท่าไรก็ได้ แต่กำหนดการลดโทษสูงสุดไว้ ๔๘ วัน ต่อปี

หากต้องการรางวัลในการลดโทษสูงสุด ก็ต้องอ่านอย่างน้อย ๑๖ เล่ม ในแต่ละปี

“ตอนนี้เรานำโครงการมาใช้กับเรือนจำในเขตปกครองของกาลาเบรียเท่านั้น แต่ก็หวังว่ารัฐบาลกลาง จะเห็นประโยชน์และประกาศให้ใช้กับเรือนจำทั่วประเทศในเวลาต่อไป”

แนวคิดนี้นอกจากจะส่งเสริมการอ่านแก่นักโทษผู้ต้องเข้ามาอยู่ในเรือนจำด้วยเหตุต่างๆ นานาแล้ว ยังช่วยลดปัญหาความแออัดของเรือนจำให้มีพื้นที่ว่างมากขึ้น แน่นนอน ผู้ดำริและดำเนินโครงการและผู้เกี่ยวข้องต่างก็เชื่อมั่นว่า ผลที่ได้จะต้องออกมาดี ทั้งกับผู้ต้องขังและสังคมด้วย

เรือนจำในอิตาลีเป็นเรือนจำที่แออัดมากที่สุดแห่งหนึ่งในยุโรป คือมีจำนวนนักโทษสูงถึง ๘๐,๐๐๐ คน ในขณะที่มีพื้นที่ในอัตราส่วนสำหรับนักโทษเพียงแค่ ๖๐,๐๐๐ คนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ทางการจึงมีนโยบายเพื่อจะลดจำนวนนักโทษในเรือนจำลง แต่เป็นการลดแบบสร้างสรรค์ วิน-วินด้วยกันทุกฝ่าย (จากรายงานของสภาแห่งยุโรป ระบุว่า อิตาลีเป็นประเทศที่เรือนจำมีผู้ต้องขังหนาแน่นที่สุดเป็นลำดับสอง รองจากประเทศเซอร์เบีย)

นโยบายนี้ของอิตาลี ได้รับแรงบันดาลใจมาจากระบบเรือนจำในบราซิล จากโครงการ **“ให้โทษด้วยการอ่าน”** โดยได้ปรับปรุงในบางจุดให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของอิตาลี

หนังสือให้ความหวัง : เพื่อผู้ต้องขังในสหราชอาณาจักร

ผู้ต้องขังในบราซิลสามารถย่นระยะเวลาที่ต้องรับโทษได้ ด้วยการอ่านหนังสือ... และหนังสือก็มีบทบาทอยู่ในเรือนจำของสหราชอาณาจักรด้วยเช่นกัน

การส่งเสริมการอ่านในเรือนจำ จัดว่าแพร่หลายอยู่ในสหราชอาณาจักรอยู่เหมือนกัน อย่างเช่น **โครงการกลุ่มการอ่านในเรือนจำ** (The Prison Reading Group project) ที่ร่วมมือกันระหว่างมหาวิทยาลัยโรแฮมตัน (University of Roehampton) กับองค์กรเพื่อการศึกษาแก่ผู้ต้องขัง (Prisoners' Education Trust) ซึ่งปัจจุบันได้สนับสนุนให้เกิดกลุ่มนักอ่านขึ้นแล้ว ๒๕ กลุ่ม กระจายอยู่ในเรือนจำหลายแห่ง

นอกจากจะนำหนังสือเข้าสู่เรือนจำแล้ว โครงการนี้ยังนำนักเขียนไปเยี่ยมผู้ต้องขังด้วย อย่างเช่น บอริส จอห์นสัน (นักเขียน นักการเมือง นายกรัฐมนตรีกรุงลอนดอน) ฟิลลิป พูลแมน (นักเขียนนิยายแนวแฟนตาซี ที่นิตยสารไทม์ยกย่องให้เป็น ๑ ใน ๕๐ นักเขียนที่ยิ่งใหญ่ของอังกฤษ ช่วงตั้งแต่ปี ๑๙๔๕ เป็นต้นมา) และเพเนโลพี ไลฟลี (นักเขียนรางวัลบูคเกอร์ ไพรซ์ และรางวัลเหรียญทองคาร์เนกี) เป็นต้น ผู้ต้องขังจะสร้างกลุ่มการอ่าน (ด้วยหนังสือเล่มเดียวกัน) ขึ้นมาจาก

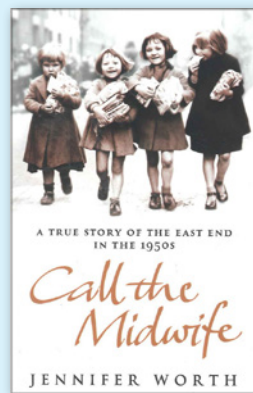
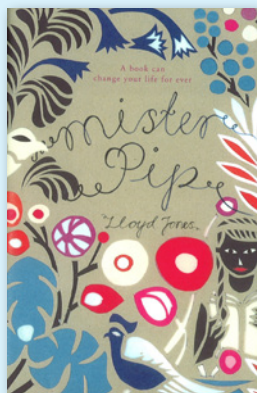
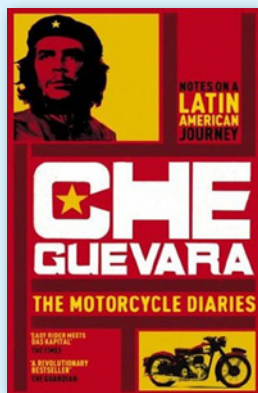

การไหวด แล้วนำเรื่องราวจากหนังสือมาพูดคุยแลกเปลี่ยนความเห็นและวิพากษ์วิจารณ์กัน สมาชิกของกลุ่ม การอ่านในเรื่องจำ พุดด้วยความภาคภูมิใจว่า “ในกลุ่มการอ่านของเรา พวกเราทุกคนได้รับสิทธิเสมอกัน ที่จะเสนอความคิดเห็นอย่างไรก็ได้” ขณะที่บรรณารักษ์ในเรื่องจำกล่าวเพิ่มเติมว่า “หนังสือทั้งหมดที่นำมา นั้น เป็นหนังสือที่ดีเยี่ยม ทำให้คนอ่านได้สำรวจในประเด็นที่อ่อนไหวและได้เรียนรู้เกี่ยวกับชีวิต”

หนังสือที่กลุ่มนักโทษในเรื่องจำลอนดอนชื่นชอบกัน ก็คือ *The Motorcycle Diaries* ของเซ กูวารา บันทึกชีวิตในช่วงก่อนการปฏิวัติในคิวบา ซึ่งเขาได้เดินทางด้วยมอเตอร์ไซด์ท่องเที่ยวไปทั่วทวีปอเมริกาใต้ (เป็นภาพยนตร์ในปี ๒๐๐๔ ในชื่อเดียวกันนี้ ส่วนชื่อในภาษาไทยคือ บันทึกลูกผู้ชายชื่อเซ)

ขณะที่กลุ่มนักโทษชายของเรือนจำทางตะวันออกเฉียงใต้เลือกอ่านนวนิยาย *Mister Pip* ของลอร์ด ไจนส์ นักเขียนชาวนิวซีแลนด์ (นวนิยายตีพิมพ์เมื่อปี ๒๐๐๖ เป็นภาพยนตร์ในปี ๒๐๑๒) เรื่องราวของเด็กหญิง ที่เติบโตในบุญเจนิวัล ผู้พลัดถิ่นไปกับการอ่านหนังสือของชาร์ลส์ ดิกเกนส์ ในเรื่อง *Great Expectations* (สำนักพิมพ์ฟรีดอมนำมาแปลเป็นภาษาไทยในชื่อ แรงใจและไฟฝัน)

ส่วนหนังสือเชิงสารัตถคติ (non-fiction) เป็นที่นิยมกันในกลุ่มผู้หญิง กลุ่มนักโทษหญิงที่อยู่ในเรือนจำ ทางตะวันออกเฉียงใต้ อ่าน *Call the Midwife* (เรียกหานางพยาบาลผดุงครรภ์) ของเจนนิเฟอร์ เวิร์ธ บันทึกชีวิตของเธอช่วงที่อยู่ในลอนดอนในทศวรรษ ๑๙๕๐ กลุ่มนักโทษหญิงบอกว่าที่ชื่นชอบเรื่องนี้กัน ก็เพราะ “ช่วยนำความทรงจำเกี่ยวกับครอบครัวให้หวนคืนมา”

สมาคมนักเขียนอังกฤษ (English PEN / Poets, Essayists and Novelists) ก็ได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับผู้ต้องขังด้วยเช่นกัน โดยได้ริเริ่มดำเนินงาน **โครงการนักอ่านและนักเขียน** (The Readers and Writers Project) เพื่อจัดส่งหนังสือให้กับผู้ต้องขัง และนำนักเขียนไปเยี่ยมเพื่อพูดคุยเกี่ยวกับหนังสือ ในปี ๒๐๑๑ มีผู้ต้องขังกว่า ๘๐๐ ราย เข้าร่วมในโครงการนี้ เม็ก โรซอพฟ์ นักเขียนหญิงเจ้าของผลงานนวนิยายเรื่อง **How I Live Now** (เรื่องราวความรักของวัยรุ่นที่เกิดขึ้นท่ามกลางสงครามโลกครั้งที่สามในอังกฤษ) พูดถึงครั้งที่เธอไปเยี่ยมที่เรือนจำฮอลโลเว ว่า “ผู้ที่มาร่วมในโครงการ มีมากมายจนแทบจะสะเทือนเรือนจำเลยทีเดียว”

นอกจากนี้ก็มีโครงการที่สร้างโอกาสสำหรับผู้ที่จะ ‘กลับคืนสู่สังคมอีกครั้ง’ ด้วย มหาวิทยาลัยโกลด์สมิธ จัดให้มี โครงการ **“เปิดหนังสือ”** (Open Book) ขึ้นมา เป็นโครงการที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อจะสนับสนุนและคัดเลือกบุคคลที่เคยมีภูมิหลังเป็นผู้ต้องโทษในเรือนจำ ให้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ด้วยการเปิดสอนในเรือนจำเป็นประจำทุกๆ สัปดาห์ ในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การละครและปรัชญา และคัดเลือกให้เข้าศึกษาต่อหลังจากพ้นโทษแล้ว ผู้ที่เคยเข้ารับการอบรมในโครงการนี้รายหนึ่ง แสดงความเห็นที่ “ก็เพราะโครงการ **“เปิดหนังสือ”** นี้แหละ ที่ช่วยให้ผมเรียนจนสำเร็จปริญญาทางประวัติศาสตร์”

อีกตัวอย่างหนึ่งที่อาจจะถือเป็น ‘ต้นแบบ’ ให้กับสภาพท้องถิ่นและรัฐบาลได้บ้างในการเปิดช่องทางการจัดให้มีการส่งเสริมการอ่านในเรือนจำ นั่นก็คือ ขณะที่ห้องสมุดอื่นๆ มีจำนวนสมาชิกลดลง แต่ห้องสมุดของเรือนจำเอตินบะระกลับมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้น ในปี ๒๐๐๘ ห้องสมุดได้ปรับปรุงและนำหนังสือใหม่เข้ามาเพื่อดึงดูดการอ่าน จากนั้น ร้อยละ ๕๐ ของผู้ต้องขังก็เริ่มมีการยืมหนังสือ เรียกว่าครั้งต่อครั้งกันเลยทีเดียว ซึ่งตรงข้ามกับในระยะแรกที่มีผู้มาใช้ห้องสมุดเพียงร้อยละ ๕ เท่านั้น ในปี ๒๐๑๐ ห้องสมุดแห่งนี้ก็ได้รับการประกาศให้ได้รับรางวัลชนะเลิศ รางวัลห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต (Libraries Change Lives Award)

เออร์วิน เจมส์ ผู้เคยใช้ชีวิตอยู่ในเรือนจำถึง ๒๐ ปี ปัจจุบันเป็นคอลัมนิสต์ของหนังสือพิมพ์ เดอะการ์เดียน ยอมรับว่า การอ่านมีพลังในการเยียวยาจิตใจ และพูดถึงหนังสือที่ชื่นชอบมากเล่มหนึ่ง ที่เขาได้อ่านในระหว่างที่ต้องโทษ คือเรื่อง *Crime and Punishment* (อาชญากรรมและการลงทัณฑ์) ของฟีโอดอร์ ดอสโตเยฟสกี ซึ่งเล่าเรื่องราวของนักศึกษาหนุ่มชาวรัสเซีย รีดยา ราสโคลนนิคอฟ ผู้มีชีวิตร่วมกับความยากไร้และหดหู่ ราสโคลนนิคอฟได้ฆาตกรรมอะลอนยา หญิงชราเจ้าของโรงรับจำนำ เพื่อให้ได้เงินมา แต่แล้วเขาก็เริ่มรู้สึกผิดบาปและทุกข์ทรมานอยู่กับความผิดนั้น สุดท้ายก็หาทางไถ่บาป ผ่านสัมพันธภาพอันเรียบง่ายกับชอนยา โสเภณีผู้มีจิตใจงาม

บทลงโทษที่ทางกฎหมายนั้นเลวร้ายน้อยกว่าสภาวะทุกข์ทรมานจากความตึงเครียดในจิตใจ

ดังนั้น **“โทษด้วยการอ่าน”** จึงเป็นการขับเคลื่อนที่หาญกล้าของรัฐบาลบราซิล แต่จะโดยวิธีใดก็ตาม เชื่อได้ว่าจะเกิดผลเหมือนที่ อันเดร เคห์ดี ผู้ริเริ่มโครงการในบราซิล ได้บอกไว้ **“ไม่ต้องสงสัยเลยพวกเขา (ผู้ต้องขัง) จะออกไป (จากเรือนจำ) เป็นคนใหม่ (ที่ดีขึ้น) อย่างแน่นอน”** จากโครงการในบราซิลสู่โครงการในประเทศอื่นๆ รวมทั้งโครงการที่จัดขึ้นสำหรับผู้ต้องขังในสหราชอาณาจักร ก็ล้วนเสริมแกนความคิดนี้ด้วยเช่นกัน

รางวัลห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต (Libraries Change Lives Award)

รางวัลห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต จัดขึ้นโดย Chartered Institute of Library and Information Professionals CILIP (สถาบันนักวิชาชีพห้องสมุดของสหราชอาณาจักร) เป็นรางวัลที่มอบให้กับห้องสมุด/หน่วยงานที่มีกิจกรรมหรือจัดทำโครงการที่แสดงให้เห็นถึงนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านบวกของชีวิตบุคคลหรือชุมชน

เงื่อนไขสำคัญคือ โครงการที่จัดทำขึ้นต้องเป็นความร่วมมือระหว่าง ๒ หน่วยงานขึ้นไป โดยหนึ่งในนั้นต้องเป็นห้องสมุด (ห้องสมุดของสถาบันการศึกษา, ห้องสมุดสาธารณะ, ห้องสมุดโรงเรียน, ห้องสมุดในเรือนจำ, ห้องสมุดของรัฐ, ห้องสมุดเอกชน ฯลฯ)

โครงการที่จัดทำต้องส่งเสริมความเป็นธรรมในสังคม โดยผ่านการใช้ห้องสมุด และการบริการสารสนเทศ/ความรู้ที่จะเพิ่มพูนศักยภาพของประชาชน และทำให้คุณภาพชีวิตของผู้ใช้บริการดีขึ้น โดยห้องสมุดหรือหน่วยงานภาคีเป็นผู้เสนอรายละเอียดของโครงการที่จัดทำ ส่งให้คณะกรรมการพิจารณา

คณะกรรมการของ CILIP (โดย Community, Diversity and Equality Group) จะคัดเลือกและประกาศผลยกย่องให้เป็น **ห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต** ปีละ ๑ รางวัล และมอบทุนสนับสนุนพร้อมเหรียญรางวัล

รางวัลห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต ของสหราชอาณาจักร เริ่มมาตั้งแต่ปี ๑๙๙๒ มีการประกาศผลทุกปีต่อเนื่องมาถึงปัจจุบัน โดยแต่ละปีจะประกาศรายชื่อโครงการที่เข้ารอบ (finalist) ๓ รายชื่อ ในเดือนมิถุนายน และประกาศผลโครงการที่ชนะเลิศ (winner) ในงาน CILIP's Big Day ในเดือนกันยายน

เกณฑ์ในการประเมินเพื่อคัดเลือกให้รางวัล

 แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของห้องสมุด การบริการสารสนเทศ/ความรู้แก่บุคคลและต่อชุมชน และแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงบทบาทหน้าที่ของห้องสมุด และบทบาทของหน่วยงานภาคี

- มีวิธีในการเลือกกลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการอย่างไร?
(เหตุผล ความสำคัญ ทำไมต้องเป็นกลุ่มนี้)
- แสดงให้เห็นว่าโครงการนี้มีประโยชน์ต่อห้องสมุด หรือการบริการสารสนเทศ/
ความรู้อย่างไร? และใช้วิธีในการประเมินผลการทำงานอย่างไร?
- โครงการนี้ได้นำไปสู่โอกาสในการสร้างความเสมอภาคทางสังคม อย่างไร?
- โครงการที่จัดทำนี้ได้รับทุนสนับสนุนมาอย่างไร และมีแผนการดำเนินงานต่อไปอย่างไร?

โครงการและหน่วยงานที่ได้รับ รางวัลห้องสมุดเปลี่ยนชีวิต

รายชื่อย้อนหลัง ๕ ปี

2013 - *Domestic Abuse - How Surrey libraries can help*, Surrey County Council

2012 - *Library Songwriters: Skipton Rewind Club*, North Yorkshire County Council & North Yorkshire Youth Music Action Zone

2011 - *Making the difference: Opportunities for Adults with Learning Disabilities*, Kent Libraries and Archives

2010 - *Prison Library: HMP Edinburgh Library Partnership*, the City of Edinburgh Council & Edinburgh City Libraries

2009 - *Across the Board: Autism support families*, Leeds Library and Information Service

เสียงจากแอฟริกาใต้และเมืองไทย : หนังสือเปลี่ยนชีวิต

หนุ่มไร้บ้านคนหนึ่งในกรุงโจฮันเนสเบิร์ก ประเทศแอฟริกาใต้ ยืนยันความคิดเรื่องหนังสือสามารถเปลี่ยนชีวิตคนให้ดีขึ้นได้ ขอเพียงมีผู้คนช่วยกันส่งต่อให้ผู้ที่ไม่มีโอกาสได้รับโอกาสเข้าถึงหนังสือดีและมีประโยชน์

พิลาณี ดลาเตีย ชายหนุ่มผู้นี้ หาเลี้ยงชีพด้วยการขายหนังสือมือสอง โดยแนะนำหนังสือให้ลูกค้าอย่างมืออาชีพ สำหรับเด็กๆ เขาก็แนะนำหนังสือให้เป็นอย่างดีเช่นกัน แต่ไม่ได้ขาย แจกให้ฟรี เพราะความเชื่อมั่นในคุณค่าของการอ่านหนังสือ เนื่องจากครั้งหนึ่ง “ผมเคยเป็นเด็กที่ติดยาเสพติด เมื่อผมได้อ่านหนังสือ การอ่านหนังสือทำให้ผมหลุดพ้นจากยาเสพติดมาได้ ..การอ่านหนังสือจะทำให้คุณเป็นคนที่ดีขึ้น” ด้วยเหตุนี้เขาจึงอยากให้เด็กๆ ได้อ่านหนังสือ และอยากได้ช่องแวกกับยาเสพติด

เขาเชื่อว่าการให้หนังสือแก่เด็กๆ จะช่วยให้เด็กๆ สามารถใช้การอ่านหนังสือให้กลายเป็นนิสัยของพวกเขาไปตลอดชีวิต ชายหนุ่มผู้นี้มีปณิธานว่า เราจะเปลี่ยนโลกได้ หากเพียงเราสร้างแรงบันดาลใจให้คนคนหนึ่งได้!

หันมาดูในประเทศไทยเราบ้าง **นภา ธรรมทรงชนะ** หญิงสาวผู้ได้เข้าร่วมกิจกรรมการอ่านในโครงการ “**จากใจสู่ใจ : คุณค่า ความสุข และพลังภายในที่แท้จริง**” ณ เรือนจำกลางขอนแก่น เมื่อปีกลายนี้เอง ทำให้เธอเดินไปสู่จุดเริ่มต้นในการกระจายข่าวเชิญชวนให้ผู้มีใจทั้งหลาย ส่งหนังสือมาให้เรือนจำกลางขอนแก่น ผ่านทางเฟซบุ๊ก จากนั้นก็ก่อตั้งแฟนเพจชื่อ “**แบ่งปันหนังสือเข้าเรือนจำ**” (www.facebook.com/bookforprison) และทำอย่างเป็นกิจจะลักษณะ ขยับขยายจากเรือนจำกลางขอนแก่น ไปสู่เรือนจำกลางพิษณุโลก สงขลา อยุธยา ระยอง และอุดรธานี ตามลำดับ

ผู้ต้องขังชอบอ่านอะไรกันบ้าง ทีมงานแบ่งปันหนังสือเข้าเรือนจำ ได้ศึกษาจากการที่ผู้ต้องขังหญิงในเรือนจำกลางขอนแก่นเลือกอ่านและจดบันทึกในสมุดบันทึก เกี่ยวกับเล่มที่ตัวเองเลือกอ่านว่าชอบอะไร ไม่ชอบอะไร ในที่สุดพบว่า ๒๐ เล่ม ที่โดนใจมีทั้งหนังสือไทยและหนังสือแปล มีทั้งนวนิยาย วรรณกรรมเยาวชน สารคดี สารคดีชีวิต ดังรายชื่อต่อไปนี้ : ฟ้ายี่สิบองศา, โตะโตะจิง, บ้านสมานใจ, เยียวยาด้วยรัก, กฎแห่งกระจก, เดินสู่อิสรภาพ, เป็นอะไรไปความรัก, คน(ไม่)ธรรมดา, นักรบวิเศษ, เต็มรับในความมืด, จะจุดไฟเผาใจดวงนี้, ตู๋พิศวง,

เมื่อแม่ตื่น, ชูตประดาน้ำกับผีเสื้อ, The Story of My Life แม่มืดมืด เจียบงัน มีอาจ
ขวางกั้น, เข้าวันใหม่...ในเงามืด, อินเดีย จาริกด้านใน, นกก้อนหิน, สุขประณีต,
ความสุขไม่ได้หาย...แค่ทำให้เจอ

จากรายชื่อหนังสือที่โดนใจผู้ต้องขังหญิง ยิ่งสนับสนุนสิ่งที่หญิงสาวผู้ริเริ่ม
โครงการแบ่งปันหนังสือเข้าเรือนจำบอก “ผู้ต้องขังหลายคนชอบอ่านหนังสือ และ
หนังสือดีๆ สักเล่มอาจช่วยคลายเหงา นำความสดชื่นรื่นใจมาให้ รวมถึงชักชวนจิตใจให้ออกเดินทาง
ไปเรียนรู้แง่มุมชีวิตที่ไม่เคยรู้มาก่อน เพราะในห้วงทุกข์และสับสน การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญให้ชีวิต
เปลี่ยนผ่านและเติบโต”

เสียงนี้จะดังออกไปได้ไกลแค่ไหน... ดังถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยตรงและโดยปริยาย
มากน้อยแค่ไหน...

หนังสือให้อิสระภาพ : ส่งเสริมการอ่านในเรือนจำนานาประเทศ

แหล่งข้อมูลหลัก

Peter Murphy (report), Anthony Boadle (edit), Reading offers Brazilian prisoners quicker escape, Reuters (25 June 2012). <http://mobile.reuters.com/article/idUSBRE85O0WR20120625?irpc=932>

Reuters (source), Brazil prisoners reading books to shorten their sentences, The Telegraph (26 June 2012). <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/southamerica/brazil/9356129/Brazil-prisoners-reading-books-to-shorten-their-sentences.html>

Lizzie Dearden, Italian prisoners get cut sentences for reading as UK 'book ban' continues, The Independent (8 May 2014). <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/italian-prisoners-get-cut-sentences-for-reading-as-uk-book-ban-continues-9336467.html>

Nick Pisa, Italian prisoners get sentences reduced by three days for every book read in jail, Iowa Newsday (8 May 2014). <http://www.iowanewsday.com/national/50106-italian-prisoners-get-sentences-reduced-by-three-days-for-every-book-read-in-jail.html>

Alexandra Wilks, Books offer hope for prisoners. (27/06/2012) <http://www.welovethisbook.com/news/books-offer-hope-prisoners>

ตุลย์ จตุรภัทร “หนังสือ...อ่านแล้วไปไหน?” ใน MAGZ โฟสต์ทูเดย์ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

ร้อยเรียงโปสเตอร์ในรอบร้อยปี ฉายภาพเส้นทางส่งเสริมการอ่าน ของสหรัฐอเมริกา

โปสเตอร์ที่ห้องสมุดนำมาใช้ในการส่งเสริมการอ่านกับการใช้ห้องสมุดในปัจจุบัน แตกต่างไปจากโปสเตอร์ในยุคก่อน แต่สิ่งหนึ่งที่เหมือนกันในทุกยุคทุกสมัย คือการใช้คำที่บ่งบอกถึงบริการของห้องสมุดและสนับสนุนให้เกิดการอ่าน

การอ่านอยู่ในขบวนการขับเคลื่อนทางสังคมและวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่อง แม้บางครั้งจะดูเหมือนจมหายเข้าไปในขบวนการจมองไม่ค่อยเห็นก็ตามที่...

และหากศึกษาในเชิงประวัติศาสตร์จากการใช้โปสเตอร์ จะพบว่าห้องสมุดปรับตัวในการส่งเสริมแนวการตลาดค่อนข้างช้า และดูเหมือนว่าห้องสมุดก็ไม่ได้มีแนวคิดเช่นนี้ ความก้าวหน้าและการนำเสนอนวัตกรรมใหม่ๆ ในโปสเตอร์ของห้องสมุด ในรอบ ๑๐๐ ปีที่ผ่านมาปรากฏขึ้นเป็นครั้งคราวแล้วก็หายไป

โปสเตอร์ของห้องสมุด เริ่มจากการให้ความสำคัญไปที่การอ่าน และค่อยๆ พัฒนามากขึ้น มาให้ความสำคัญที่บรรณารักษ์และห้องสมุด ที่จะช่วยหาคำตอบในสิ่งที่ผู้ใช้ห้องสมุดต้องการได้ ไม่ว่าจะหาอะไร ทุกวันนี้เราจะเห็นการเปลี่ยนผ่านให้ห้องสมุดเป็นพื้นที่ของชุมชน และในชุมชน ห้องสมุดก็ยังคงจัดหาทรัพยากรหนังสือเช่นเดียวกับในอดีต แต่มีนวัตกรรมทางเทคโนโลยีเพิ่มเข้ามา

โปสเตอร์ห้องสมุด จึงเป็นเอกสารที่เป็นหลักฐานของการเปลี่ยนผ่านในแต่ละช่วงเวลา และบอกให้รู้ถึงประวัติศาสตร์ของห้องสมุดที่มีความสำคัญไม่ต่างจากเอกสารทางประวัติศาสตร์ หรือบันทึกจดหมายเหตุต่างๆ

พัฒนาการของ “สาร” ในโปสเตอร์ส่งเสริมการอ่านของสหรัฐอเมริกา

จำแนกได้เป็นลำดับดังนี้

- ❖❖ สัปดาห์หนังสือเด็ก (เริ่ม ๑๙๑๙ / สไตล์ของโปสเตอร์ยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ ๑)
- ❖❖ อ่านเพื่อชัยชนะ (อเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ ค.ศ.๑๙๑๗)
- ❖❖ อ่านเพิ่มพูนความรู้ (ยุค WPA ๑๙๓๕-๑๙๔๓)
- ❖❖ หนังสือคืออาวุธ (อเมริกาเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๒ ค.ศ.๑๙๔๑)
- ❖❖ มีอนาคตในหนังสือ (แก่นความคิดช่วง ๑๙๔๕-๑๙๕๐)
- ❖❖ เชิญชวนให้ไปใช้ห้องสมุดโรงเรียน (ทศวรรษ ๑๙๖๐)
- ❖❖ ตื่นเถอะอเมริกา ตื่นขึ้นมามาอ่านกัน - สัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ (๑๙๕๘-ปัจจุบัน)
- ❖❖ คนดังชวนอ่าน - READ @ your library (๑๙๘๐, ๑๙๘๕-ปัจจุบัน)

สัปดาห์หนังสือเด็ก

ก่อนที่จะเริ่มมีการใช้โปสเตอร์เพื่อส่งเสริมการใช้ห้องสมุด และให้เห็นถึงความสำคัญของห้องสมุด ในสหรัฐอเมริกาได้มีการนำโปสเตอร์มาใช้เพื่อสนับสนุนการอ่านอยู่แล้วในรูปแบบต่างๆ กัน ตัวอย่างหนึ่งของโปสเตอร์ส่งเสริมการอ่านในระยะแรก คือโปสเตอร์ของคณะกรรมการองค์กรหนังสือเด็ก (Children's Book Council)* ที่จัดทำขึ้นเพื่อโปรโมทงาน “สัปดาห์หนังสือเด็ก” (Children's Book Week) ซึ่งเริ่มขึ้นในปี ๑๙๑๙ โปสเตอร์งานสัปดาห์หนังสือเด็กในช่วงปีแรกๆ จะเป็นภาพวาดในลักษณะเหมือนจริง (realistic) ของเด็กในยุคนั้นกำลังอ่านหนังสือในสถานที่ต่างๆ โปสเตอร์แต่ละปีจะมีรูปแบบเรื่อยๆ และมีสไตล์เกี่ยวกับหนังสือสำหรับปีนั้นๆ

* คณะกรรมการองค์กรหนังสือเด็ก (Children's Book Council) เป็นองค์กรที่สมาคมผู้จัดพิมพ์หนังสือเด็กจัดตั้งขึ้นเพื่อทำกิจกรรมโดยไม่หวังผลกำไร / ส่วนงานสัปดาห์หนังสือเด็กของสหรัฐอเมริกา จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เริ่มตั้งแต่ปี ๑๙๑๙ จนถึงปัจจุบัน เดิมจัดงานในเดือนพฤศจิกายน ช่วงหนึ่งสัปดาห์ก่อนวันขอบคุณพระเจ้า (Thanksgiving Day) ต่อมาเปลี่ยนมาจัดในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมแทน ตั้งแต่ปี ๒๐๐๘ เป็นต้นมา

โปสเตอร์ในปี ๑๙๒๕ เริ่มแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนจากโทนเรียบๆ ไปสู่การใช้สีสันทันมากขึ้น ซึ่งจะดึงดูดความสนใจของเด็กได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม สไตลการใช้ภาพเหมือนด้วยสีเรียบๆ ก็ยังคงเป็นรูปแบบหลักของการจัดทำโปสเตอร์งานสัปดาห์หนังสือเด็ก จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่สอง จึงเริ่มมีลักษณะเป็นการดูมากขึ้น มีความเหมือนจริงน้อยลง ซึ่งเป็นลักษณะที่พบเห็นในหนังสือภาพ (picture books) ในปัจจุบัน

สัปดาห์หนังสือเด็ก
ปี ๑๙๒๖

สัปดาห์หนังสือเด็ก
ปี ๑๙๒๔

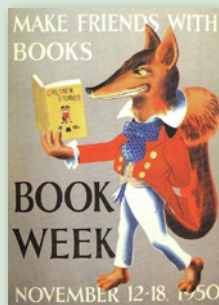
สัปดาห์หนังสือเด็ก
ปี ๑๙๒๕

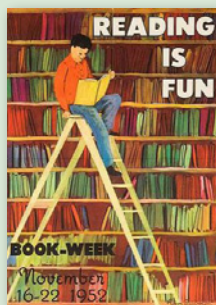
สัปดาห์หนังสือเด็ก
ปี ๑๙๓๗

ปี ๑๙๔๓

ปี ๑๙๕๐

ปี ๑๙๕๒

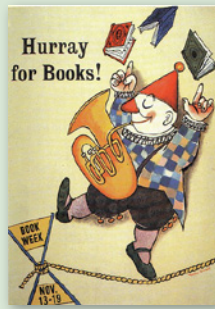

ปี ๑๙๕๕

ปี ๑๙๕๗

ปี ๑๙๖๐

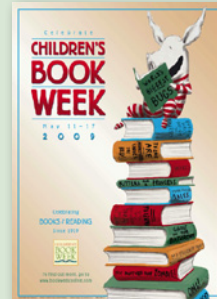
ปี ๑๙๖๙

ปี ๑๙๘๕

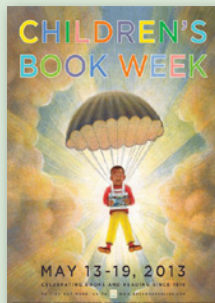
สัปดาห์หนังสือเด็ก ปี ๑๙๙๒

ปี ๒๐๐๙

ปี ๒๐๑๐

ปี ๒๐๑๓

ปี ๒๐๑๔

อ่านเพื่อชัยชนะ

การใช้โปสเตอร์ในอเมริกามาถึงจุดสูงสุดในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ เนื่องจากรัฐบาลมองว่าเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพและได้ผลในการสื่อสารกับมวลชน แต่คนส่วนใหญ่จะคุ้นเคยกับโปสเตอร์ที่ใช้โฆษณาชวนเชื่อในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งกระทบใจผู้คนทั้งหลายมากกว่า อย่างไรก็ตามโปสเตอร์ที่จัดทำขึ้นในยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ นี้ ก็มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของชาวอเมริกันอยู่ไม่น้อย

ในระยะนั้น โปสเตอร์ยังเป็นสื่อกลาง (means) ในการสื่อสารที่ค่อนข้างใหม่ และยังคงมีข้อถกเถียงกันอยู่ว่า โปสเตอร์ควรจะมีสีและการออกแบบขึ้นมาเป็นพิเศษ หรือจะเพียงแต่ถ่ายทอดข้อความไปสู่ผู้อ่านเท่านั้น*

สงครามโลกครั้งที่ ๑ เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๑๔-๑๙๑๘ มีศูนย์กลางอยู่ในยุโรป สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมในสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรช่วงต้นปี ๑๙๑๗ และส่งทหารถึง ๒ ล้านคนเข้าไปร่วมรบในสมรภูมิยุโรป ในระยะนั้น มีโปสเตอร์เกิดขึ้นมากมายเพื่อสนับสนุนกองทัพให้ออกรบ และกระตุ้นให้ทำ 'หน้าที่ของพลเรือน'

ในยุคสงคราม โปสเตอร์เหล่านี้กระตุ้นให้พลเรือนมีส่วนในการ 'ช่วยสงคราม' ด้วยการรวบรวมอาหาร เครื่องใช้ และซื้อพันธบัตรสงคราม (war bonds) เพื่อส่งไปช่วยกองทัพอเมริกัน

แม้ว่าห้องสมุดจะยังไม่ได้นำโปสเตอร์มาใช้ในการรณรงค์ส่งเสริมการใช้ห้องสมุดมากเหมือนช่วงปลายของทศวรรษ ๑๙๕๐ แต่สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association) ก็ได้จัดทำโปสเตอร์ออกมาในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๑ เป็นโปสเตอร์ที่จัดทำเพื่อสนับสนุนการจัดส่งหนังสือไปให้ทหารที่ออกรบในต่างแดน

โปสเตอร์รับบริจาคหนังสือ/เงิน เพื่อส่งไปให้ทหารที่ออกรบ ปี ๑๙๑๘

* Allen, R. F. (1994). Posters as Historical Documents. Social Studies, 85(2), 52-62

โปสเตอร์เหล่านี้ของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน แสดงให้เห็นถึงบทบาทพิเศษของห้องสมุดสาธารณะในช่วงสงคราม ซึ่งได้ขยายออกไปนอกเหนือจากการจัดหาหนังสือภายในห้องสมุด ลักษณะของโปสเตอร์เช่นนี้ดำเนินไปตลอดช่วงที่สหรัฐอเมริกาเข้าร่วมสงคราม

การจัดทำโปสเตอร์ลักษณะนี้มีอิทธิพลต่อความรู้สึกได้มาก และเป็นการส่งสารทางบวกแก่ผู้ดูผู้อ่าน แม้โปสเตอร์จะแตกต่างกันไปจากโปสเตอร์ที่ใช้กันทั่วไปในห้องสมุดในยุคต่อๆ มา (ที่เน้นแต่เชิญชวนให้มาใช้ห้องสมุด) แต่โปสเตอร์ในยุคสงครามเหล่านี้ที่ประเด็นส่งเสริมหนังสือและความสำคัญของการอ่าน

โปสเตอร์บางส่วนจัดทำขึ้นสำหรับในค่ายทหารที่อยู่ต่างแดน เพื่อส่งเสริมให้ทหารใช้ห้องสมุดในค่าย เพื่อเพิ่มพูนความรู้และเพื่อยกระดับตนเอง ซึ่งแนวคิดเดียวกันนี้ได้นำมาใช้ในโปสเตอร์ของห้องสมุดในทศวรรษต่อๆ มา

อ่านเพื่อความรูู้

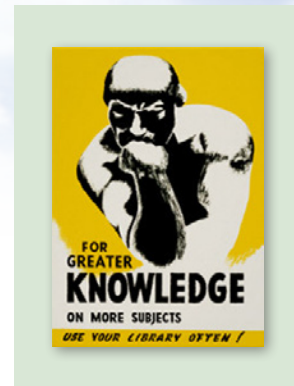
สำนักบริหารความก้าวหน้าในการทำงาน (Works Progress Administration/ WPA)* เป็นองค์กรที่สร้างขึ้นในปี ๑๙๓๕ ภายใต้โครงการนิวดีล (New Deal) ของประธานาธิบดี แฟรงกลิน ดี. รูสเวลท์ มีหน้าที่จัดทำโครงการต่างๆ ขึ้นมา เพื่อให้คนอเมริกันที่ตกงาน ได้กลับเข้าทำงานในช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ (Great Depression 1929-1939) โดยการจ้างให้ทำงานในงานที่รัฐบาลเป็นผู้สนับสนุนโครงการ เช่น โครงการสร้างถนน โครงการก่อสร้างอาคารสาธารณะ และโครงการด้านการศึกษาและวัฒนธรรม

โครงการที่มีชื่อเสียงมากของหน่วยงานนี้ คือ โครงการสหพันธรัฐหมายเลขหนึ่ง (Federal Project Number One)** ซึ่งให้ความสำคัญกับโปรแกรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานด้านศิลปะ โดยการว่าจ้างศิลปิน นักดนตรี นักแสดง และนักเขียน ให้ทำงานต่างๆ ให้กับทางรัฐบาล

สาขาหนึ่งของ WPA คือ Federal Art's Project ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำงานด้านศิลปะ ที่บูรณาการทั้งจิตรศิลป์และศิลปะประยุกต์ (fine and practical art) ให้รวมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของชาวอเมริกัน*** ดังนั้น ศิลปินจึงเน้นความสำคัญไปที่กิจกรรมในการบ่มเพาะทางวัฒนธรรม เพื่อจะเพิ่มคุณค่าให้กับชีวิตของประชาชน

โปสเตอร์ที่สร้างสรรค์และผลิตออกไปจำนวนมาก เป็นเครื่องมือหลักในการสื่อสารที่ใช้ในการแจ้งข่าวสารแก่ชาวอเมริกัน ซึ่งมีทั้งด้านสาธารณสุข การศึกษา การท่องเที่ยว และสาขาอื่นๆ ที่น่าสนใจก็มาก ศิลปินจากโครงการ (เรียกว่า ศิลปินยุค WPA) ได้จัดทำโปสเตอร์เบ็ดเสร็จรวม ๒,๐๐๐ ภาพ และพิมพ์ออกแจกจ่ายไปทั่วประเทศประมาณ ๒ ล้านแผ่น****

สาขาหนึ่งที่มีการส่งเสริมผ่านโปสเตอร์ของ WPA คือ การใช้ห้องสมุด ซึ่งก็เช่นเดียวกับทุกวันนี้ที่ต้องการแสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งสำคัญที่ช่วยเสริมระบบการศึกษา และเป็นแหล่งสร้างความรู้สำหรับประชาชน

* ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น Works Projects Administration ในปี ๑๙๓๙ และยุบไปในปี ๑๙๔๓

** โดยมากจะเรียกย่อว่า (Federal One) มีโครงการ ๔ สาขา คือ ๑. Federal Writer's Project (FWP) ๒. Federal Music's Project (FMP) ๓. Federal Art's Project (FAP) และ ๔. Federal Theatre's Project (FTP)

*** Carter, E. (2008). Posters for the people. Philadelphia, PA: Quirk Books.

**** DeNoon, C. (1987). Posters of the WPA. Los Angeles: The Wheatley Press.

เป็น “วิทยาลัยของทุกคน” (everyman’s college) โปสเตอร์เหล่านี้เน้นความสำคัญของหนังสือ การเรียนรู้ การดูแลหนังสือ และบริการอื่นๆ ของห้องสมุด

โปสเตอร์ทั้งหมดของ WPA ใช้โทนที่เรียบง่าย นุ่มนวล และให้ความรู้สึกในด้านบวก เอนนิส คาร์เตอร์ ผู้เขียนหนังสือ Posters for the People (2008) ได้ชี้ถึงเป้าประสงค์ของโปสเตอร์ WPA ว่า “มีจุดประสงค์เพื่อการโฆษณาเผยแพร่ (propaganda) ซึ่งก็คือการถ่ายทอดแนวคิดค่านิยมบางอย่าง และชักจูงให้ผู้รับสารกระทำเพื่อสนับสนุนแนวคิดนั้น”

โปสเตอร์ส่วนหนึ่งให้ความสำคัญกับการดูแลหนังสือ โดยออกแบบขึ้นมาอย่างง่ายๆ แตกต่างจากลักษณะโปสเตอร์แบบทั่วไป โปสเตอร์ที่มีชีวิตชีวานี้มีการนำมาใช้กันมากในห้องสมุดทั่วประเทศของยุคนั้น

จุดเน้นที่ “**สังคมดี**” (public good) เป็นแนวคิดและสารจากโปสเตอร์ของ WPA โปสเตอร์ทั้งหมดมีตั้งแต่เรื่องอาหารการกิน (เช่น ชวนดื่มขนมทุกวัน) การฉีดวัคซีน ไปจนถึงการเข้าร่วมในกิจกรรมทางสังคม โปสเตอร์จะยกย่องค่านิยมและคุณธรรมตามแนวคิดแบบอเมริกัน ที่น่าสนใจก็คือ ศิลปินเหล่านี้มองบทบาทของการอ่านและห้องสมุดว่าอยู่ในระบบของสังคมดีนี้ด้วย

ในยุคนี้เริ่มมีการเสนอวิธีการบางอย่างที่ให้ผู้สนใจในกิจกรรมเหมือนๆ กัน มารวมตัวกันเฉพาะกลุ่มขึ้น อาทิ ชวนให้ร่วมในชมรมหรือกลุ่มการอ่าน (book club) ซึ่งมีชื่อต่างๆ กันออกไป

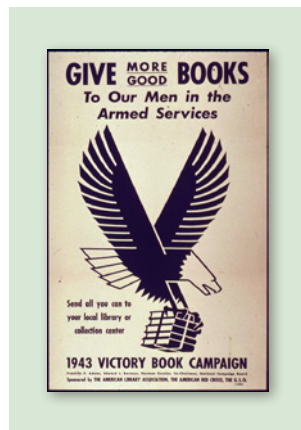
แม้ว่าการส่งสารเชิงบวกจากโปสเตอร์ของ WPA จะเกิดขึ้นเพียงช่วงเวลาหนึ่ง แต่ก็มีอิทธิพลต่อสไตล์ทางศิลปะในยุคต่อมา โปสเตอร์ของสัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ (National Library Week) ของสหรัฐอเมริกาในยุคต้นๆ ก็มีสไตล์ทางศิลปะคล้ายคลึงกับโปสเตอร์ของ WPA แต่หลังทศวรรษ ๑๙๖๐ การออกแบบเริ่มเปลี่ยนแปลงไป

หนังสือคืออาวุธ

สงครามโลกครั้งที่ ๒ เกิดขึ้นในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๓๙-๑๙๔๕ (พ.ศ. ๒๔๘๒-๒๔๘๘) สหรัฐอเมริกาเข้าสู่สงครามหลังถูกโจมตีอ่าวเพิร์ลซึ่งเป็นฐานทัพของอเมริกาในช่วงปลายปี ๑๙๔๑

เมื่ออเมริกาเข้าสู่มหาสงครามครั้งที่ ๒ ก็เป็นสัญญาณให้รู้ว่าโครงการของ WPA ต้องสิ้นสุดลง และกลับไปเน้นการออกแบบโปสเตอร์สำหรับกองทัพ และ ‘**หน้าที่ของพลเรือน**’ กันอีกครั้ง ศิลปินจำนวนมากยังคงจัดทำโปสเตอร์ตลอดช่วงสงคราม แต่โปสเตอร์ที่เกี่ยวกับหนังสือและห้องสมุดเกิดขึ้นน้อยมากในยุคนี้

โปสเตอร์ในยุคสงครามโลกครั้งที่ ๒ แตกต่างไปจากโปสเตอร์ส่วนใหญ่ที่จัดทำขึ้นในช่วงสงครามโดยทั่วไป จุดเน้นของโปสเตอร์ในยุคนี้ ส่วนใหญ่เน้นให้ตระหนัก

ถึงอันตรายและรับรู้ด้านลบของศัตรู มากกว่าจะสนับสนุนกองกำลังของสหรัฐ การโฆษณาชวนเชื่อในระยะแรก มุ่งตรงไปที่เยอรมัน และต่อมาก็เป็นญี่ปุ่น

การเน้นไปที่การเผาหนังสือของนาซี เป็นแก่นความคิดที่นิยมในการจัดทำโปสเตอร์ในตอนนั้น โปสเตอร์ส่วนใหญ่จะกล่าวร้ายนาซีว่าเผาหนังสือของตัวเอง ขณะที่อเมริกันเป็นผู้เห็นแสงสว่างมากกว่า ยังคงมีอิสระที่จะได้อ่านหนังสือและเป็นผู้ที่เหนือกว่า

อย่างไรก็ตาม มีโปสเตอร์ส่วนหนึ่งที่จัดทำในลักษณะใกล้เคียงกับโปสเตอร์ในยุคสงครามโลกครั้งที่ ๑ ซึ่งกระตุ้นพลเรือนให้ช่วยกันจัดหาหนังสือเพื่อนำไปสนับสนุนบรรดาทหารในกองทัพ ในการรณรงค์ “อ่านหนังสือเพื่อชัยชนะ” (Victory Book Campaign)

ภาพนกอินทรีย่นำส่งหนังสือ พร้อมข้อความบอกผู้อ่านอย่างตรงไปตรงมาว่า “ช่วยกันมอบหนังสือดี” (Give more good Books) บอกเป็นนัยว่า หนังสือดีจะมีผลโดยตรงต่อความหวังที่จะเป็นผู้นำในที่สุด โปสเตอร์นี้ได้รับการสนับสนุนจากสมาคมห้องสมุดอเมริกัน

หนังสือคืออาวุธในสงครามทางความคิด ปี ๑๙๔๒

(อ่านหนังสือ) มีเรื่องสนุกๆ อยู่เสมอ ปี ๑๙๔๔

มีอนาคตในหนังสือ

โปสเตอร์ส่งเสริมการอ่านหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ตั้งแต่ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ ถึงทศวรรษ ๑๙๕๐ สารจะเน้นเรื่องการอ่านซึ่งมีคุณค่าต่อการสร้างอนาคตของผู้อ่านกันเลยทีเดียว ประเดิมด้วยโปสเตอร์ที่เห็นแสงเรืองรองพ่อแม่ชวนให้ลูกตระหนักในคุณค่าของหนังสือ ด้วยข้อความว่า “มีอนาคตในหนังสือ และมีหนังสือในอนาคต” บ้านที่อ่านหนังสือด้วยกันจะเป็นบ้านที่เบิกบานใจกันทุกคน ย้ำให้เด็กตระหนักว่าหากไม่อ่านหนังสือ ก็จะได้ไม่ได้โต (ทางความคิด) เป็นผู้ใหญ่

อนาคตมีในหนังสือ... และมีหนังสือในอนาคตของคุณ!

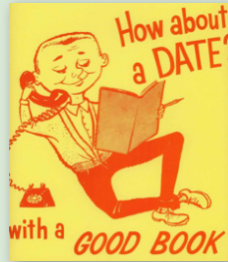

ลองทายซิว่า
ครอบครัวไหน
อ่านหนังสือด้วยกัน?

(ใบสั่งยา) แก่โรคเบื่อ
คือ อ่านหนังสือ

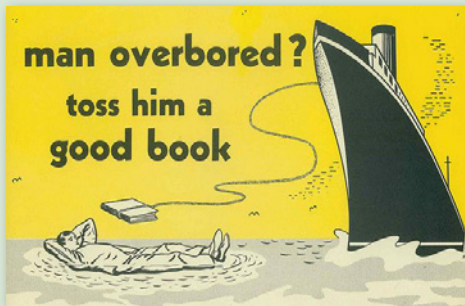

ออกเดทกันไหม?
เดทกับหนังสือดีๆ สักเล่ม

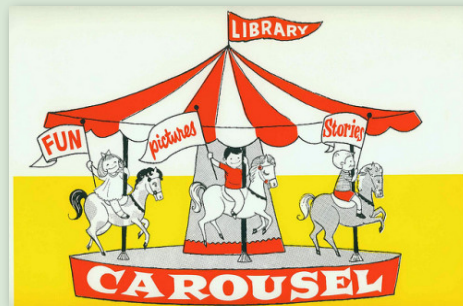

มาอ่านกันเถอะ
สนุกนะ!

และสำหรับโปสเตอร์ที่เป็นรูปผู้ใหญ่ก็จะย้ำว่าหนังสือช่วยให้หายเบื่อ ถึงกับมีรูปเป็นหมอเขียนใบสั่งยาแก้เบื่อ ซึ่งก็คืออ่านหนังสือ และสำหรับเด็กก็จะเน้นเรื่องความสนุก สนุกเหมือนได้ไปเที่ยวสวนสัตว์ สนุกเหมือนได้เล่นม้าหมุน

เบื่อมากหรือห่ม?
ส่งหนังสือดีๆ ให้เขาสักเล่มสิ

มีความสุข มีรูป มีเรื่อง
เข้าห้องสมุดสนุกเหมือนได้เล่นม้าหมุน

เชิญชวนให้ไปใช้ห้องสมุดโรงเรียน

ด้วยเหตุที่ห้องสมุดรับแนวคิดการใช้โปสเตอร์มาเป็นเครื่องมือสื่อสารเพื่อนำมาส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ดังนั้น ในทศวรรษ ๑๙๖๐ เราจึงได้เห็นโปสเตอร์ส่งเสริมให้ใช้ห้องสมุดเกิดขึ้นมากมาย แม้ในระบายนั้นจะเริ่มมีโปสเตอร์ของงานสัปดาห์ห้องสมุดของสหรัฐอเมริกา (National Library Week) อยู่แล้ว แต่โปสเตอร์ของงานก็นำมาใช้เพียงระยะเวลาสั้นๆ ในช่วงที่จัดสัปดาห์การอ่านเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ประสิทธิภาพของโปสเตอร์งานสัปดาห์ห้องสมุด ก็ช่วยเปิดโอกาสให้ห้องสมุดจัดทำโปสเตอร์เพื่อโปรโมทบริการของตน ซึ่งก่อนหน้านี้ โดยทั่วไปแล้วจะเน้นไปที่การส่งเสริมการอ่านมากกว่าส่งเสริมการใช้บริการของห้องสมุด

โปสเตอร์ของทศวรรษ ๑๙๖๐ ส่วนใหญ่ค้นพบในห้องสมุดของโรงเรียนต่างๆ และมีผู้นำมารวบรวมในภายหลัง สังเกตว่าแม้จะมีการใช้ภาพและข้อความหลากหลาย แต่จะลงท้ายเหมือนกันด้วยข้อความ “แวะไป” (visit) หรือ “ใช้” (use) ห้องสมุดโรงเรียน

โปสเตอร์ห้องสมุดโรงเรียน ออกแบบมาสำหรับนักเรียนโดยเฉพาะ และส่งเสริมให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในห้องสมุด ซึ่งจะทำให้ชีวิตการเรียน “ง่ายขึ้น” การนำเสนอในโปสเตอร์จะก้าวขึ้นไปอีกขั้น ซึ่งไม่ใช่แค่ชวนเด็กอ่านหนังสือเท่านั้น แต่จะเป็นการส่งเสริมหรือโปรโมทห้องสมุดอย่างชัดเจนว่า เป็นสถานที่ที่จะตอบทุกคำถาม หรือ เป็นแหล่งค้นคว้าอ้างอิง

โปสเตอร์ของห้องสมุดอีกรูปแบบหนึ่งที่นิยมใช้กันในทศวรรษ ๑๙๖๐ เป็นโปสเตอร์ที่แสดงวิธีการค้นหาหนังสือในห้องสมุด โปสเตอร์เหล่านี้พบพร้อมกับโปสเตอร์ห้องสมุดโรงเรียน จึงเชื่อว่าจะตั้งใจจัดทำขึ้นสำหรับกลุ่มนักเรียนระดับมัธยม ภาพวาดคล้ายสไตล์การ์ตูนสำหรับเด็กและเยาวชนในสมัยนั้น โปสเตอร์เหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นไปอีกจากการอ่านหนังสือไปสู่การค้นหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตัวเอง

ผู้ใช้ห้องสมุดรายใหม่ๆ จะรับรู้ข้อมูลและโครงสร้างการจัดหนังสือของห้องสมุดได้ด้วยตัวเอง ไปสเตอร์เหล่านี้จัดทำขึ้นมาเพื่อให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้โดยตรง โดยไม่ต้องไปสอบถามทางบรรณารักษ์ การผสมผสานระหว่างคำและภาพเช่นนี้ ไม่ใช่ลักษณะของไปสเตอร์ที่ใช้กันในยุคก่อนๆ โดยเฉพาะด้านเนื้อหาในไปสเตอร์ แม้แต่ไปสเตอร์ของห้องสมุดโรงเรียนในยุคเดียวกันนี้ ก็ยังจำกัดคำในไปสเตอร์ ลักษณะ ๑ สโลแกน ต่อ ๑ แนวคิด และเน้นที่ภาพเป็นหลัก

การเปลี่ยนแปลงของไปสเตอร์มาสู่การอธิบายขั้นตอนวิธีปฏิบัติ ยังคงดำเนินต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ที่เรียกกันว่า การนำเสนอด้วยภาพ (visual presentations) และ อินโฟกราฟิก (infographics)* หรือการนำเสนอข้อมูลเป็นแผนภาพอย่างง่าย ซึ่งเป็นที่นิยมและนับเป็นเครื่องมือในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ตื่นเถอะอเมริกา ตื่นขึ้นมาอ่านกัน - สัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ

ไปสเตอร์ส่งเสริมการใช้ห้องสมุดและบริการของห้องสมุด เริ่มปรากฏให้เห็นอย่างแพร่หลาย เมื่อมีการรณรงค์สัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ (National Library Week)** ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มจัดขึ้นในปี ๑๙๕๘ โดยคณะกรรมการหนังสือแห่งชาติ ไปสเตอร์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นภายใต้แนวคิดหลัก “ตื่นเถอะ แล้วมาอ่าน

* Information Graphics คือ การนำเสนอข้อมูลในลักษณะของภาพ/การแสดงข้อมูลผ่านการสรุปย่อแล้วเป็นแผนภาพ เพื่อให้เนื้อหาที่ต้องการนำเสนอสามารถอ่านและเข้าใจได้ง่าย

** งานสัปดาห์ห้องสมุดของสหรัฐอเมริกาจัดขึ้นในเดือนเมษายนของทุกปี

หนังสือกัน (Wake Up and Read!)” และเผยแพร่ไปทั่วประเทศ เพื่อใช้ในการรณรงค์สัปดาห์ห้องสมุดที่ริเริ่มขึ้นนี้ ซึ่งเน้นความสำคัญไปที่คุณค่าของการอ่านและห้องสมุดสาธารณะ

การออกแบบโปสเตอร์ใช้สีสดใส ด้านที่ลิ้มตาเป็นใบหน้าที่แสดงถึงผู้อ่านที่มีความสุข และเปล็ดเพลินไปกับหนังสือของห้องสมุด

ในช่วงก่อนหน้านี ้ กระทั่งถึงในระยะแรกๆ ของการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดฯ สำนักพิมพ์เป็นผู้สนับสนุนหลักในการโปรโมทหนังสือ ส่งเสริมการอ่านและการใช้ห้องสมุดในอเมริกา แต่ต่อมาการสนับสนุนเปลี่ยนไปเนื่องจากแรงกดดันทางธุรกิจ ห้องสมุดจึงต้องรับภาระเป็นผู้สนับสนุนการส่งเสริมหนังสือและการอ่านโดยใช้ทรัพยากรของตนเอง กระทั่งในปี ๑๙๗๔ สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (ALA) เข้ามาเป็นผู้ดำเนินงานในการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติ และเริ่มสร้างสรรค์โปสเตอร์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะขึ้นใช้ในห้องสมุดทั่วประเทศ

ช่วงปีแรกๆ ที่เริ่มมีการจัดงานสัปดาห์ห้องสมุดฯ โปสเตอร์ที่ใช้ในการโปรโมทงานก็ยังคงใช้แนวคิดหลักไม่ต่างจากปีแรก คือ “Wake Up and Read!” โปสเตอร์ในช่วงต้นๆ ทั้งหมดส่งเสริมแนวคิดที่ว่า การอ่านหนังสือจะช่วยเปิดความคิดของเรา และทำให้ชีวิตเราเปล็ดเพลินมากขึ้น เช่นในปี ๑๙๖๐ มีข้อความขยายว่า “เปิดโลกใหม่ทีงดงาม” ปี ๑๙๖๑ มีข้อความขยายว่า “(อ่าน) เพื่อชีวิตที่รุ่มรวยและเต็มเต็ม” โดยที่ข้อความ “ตื่นเถอะ แล้วมาอ่านหนังสือกัน” ยังคงปรากฏอยู่ และในเวลาต่อมาแนวคิดนี้ยังคงดำเนินมาต่อเนือง และพบเห็นได้ในโปสเตอร์ของห้องสมุดในระยะหลังๆ นี้

แนวคิดที่ว่า อ่านหนังสือช่วยเปิดกว้างทางความคิดและทำให้ชีวิตมีความสุขมากขึ้น ซึ่งเป็นจุดเน้นในโปสเตอร์มาตลอดหลายปี ก็เริ่มเปลี่ยนไปจากการส่งเสริมการอ่านที่เรียบง่าย ไปแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณด้วยทรัพยากรของห้องสมุด ในฐานะที่เป็นศูนย์กลางของชุมชน ส่งเสริมให้เห็นว่าห้องสมุดคือบ้านหลังที่สาม ที่ผู้มาใช้สามารถ

โปสเตอร์งานสัปดาห์ห้องสมุดฯ ปี ๑๙๕๘

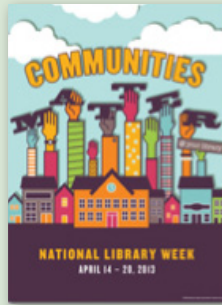
โปสเตอร์งานสัปดาห์ห้องสมุดฯ ปี ๑๙๖๐

โปสเตอร์งานสัปดาห์ห้องสมุดฯ ปี ๑๙๖๑

งานสัปดาห์ห้องสมุด
ปี ๒๐๑๒

งานสัปดาห์ห้องสมุด
ปี ๒๐๑๓

งานสัปดาห์ห้องสมุด
ปี ๒๐๑๔

จะหาอะไรได้มากกว่าหนังสือ โปสเตอร์พยายามที่จะประกาศเชิญชวนว่า ห้องสมุดยินดีต้อนรับไม่ว่าคุณจะใช้บริการอะไร ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีกลายเป็นจุดเน้นในโปสเตอร์ของห้องสมุด ที่สร้างสรรค์ขึ้นในช่วง ๒๐ ปีที่ผ่านมา

คนดังชวนอ่าน - READ @ your library

บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดในสหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน คงไม่มีใครไม่รู้จัก โปสเตอร์ “READ” ภาพบุคคลที่มีชื่อเสียงถือหนังสือเล่มโปรดของตน ที่จัดทำโดยสมาคมห้องสมุดอเมริกัน (ALA)*

เพื่อกี้ บาร์เบอร์** หัวหน้าแผนกสารสนเทศสาธารณะของสมาคมห้องสมุดอเมริกัน เล่าถึงต้นกำเนิดของโปสเตอร์ READ ไว้ว่า ความต้องการโปสเตอร์งานสัปดาห์ห้องสมุดแห่งชาติมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ทศวรรษ ๑๙๗๐ เพราะความนิยมโปสเตอร์เหล่านั้น สมาคมห้องสมุดอเมริกันจึงได้เริ่มรณรงค์จัดทำโปสเตอร์ขึ้นมาใหม่อีกชุดหนึ่ง ซึ่งจะมุ่งไปที่การส่งเสริมการอ่านเป็นหลัก

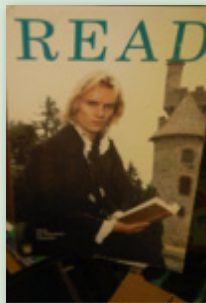
* สมาคมห้องสมุดอเมริกัน (American Library Association / ALA) เป็นสมาคมเก่าแก่และมีเครือข่ายสมาชิกห้องสมุดอยู่จำนวนมาก ทำหน้าที่บริการข้อมูลข่าวสาร จัดกิจกรรมและสนับสนุนทางทรัพยากรให้แก่สมาชิก ก่อตั้งขึ้นเมื่อ ๖ ตุลาคม ๑๘๗๖ ในช่วงการประชุมบรรณารักษ์ที่เมืองฟิลาเดลเฟีย สหรัฐอเมริกา (The Centennial Exposition in Philadelphia)

** Barber, P. (2003). Mickey Mouse, Miss Piggy, and the birth of ALA graphics: read posters become the basis for national library promotion. *American Libraries*, 34(5), 60-63.

ดังนั้น ไปสเตอร์ READ จึงเกิดขึ้นครั้งแรก ในปี ๑๙๙๐ ด้วยภาพมิกกี้เมาส์ (ตัวละครการ์ตูนที่ครองใจเด็กทั่วโลกของค่ายวอลท์ ดิสนีย์) กำลังอ่านหนังสืออยู่ในบ้าน ไปสเตอร์มิกกี้เมาส์เป็นที่ถูกใจและชื่นชอบกันมาก ไปสเตอร์ที่มีตัวละครต่างๆ จึงทยอยตามออกมา ภายใต้โลโก้ READ ไม่ว่าจะเป็น มิสพิ๊กกี้ (ตัวละครหุ่นหมูสาวจากรายการ เดอะมัพเพทโชว์), โยดา (ปรมาจารย์ผู้ทรงพลังในกาแลกซีจากภาพยนตร์เรื่อง สตาร์วอร์ส) รวมทั้งสุนัข (หมาน้อยธรรมดาๆ ผู้โด่งดังจากการ์ตูนสุนัขชุดฟันท์ส)

ขณะที่ความต้องการไปสเตอร์เหล่านี้มีเพิ่มขึ้นทุกปี สมาคมห้องสมุดอเมริกันมองเห็นศักยภาพว่าสามารถจะเพิ่มไปสเตอร์ชุด READ ออกไปได้อีก จึงเริ่มจัดทำเป็นชุด **“คนดังชวนอ่าน”** (Celebrity READ) ขึ้นมาในปี ๑๙๙๕ ด้วยไปสเตอร์ ๔ ภาพ ของบิล คอสบี้ (นักแสดงละครซิตคอม), สติง (กอร์ดอน ซัมเนอร์/นักดนตรี), เบ็ตต์ มิดเลอร์ (นักร้องแนวป๊อปและดาราตลก) และมิกาอิล บาริซนิกอฟ (นักบัลเลต์ชาวรัสเซีย)

ไปสเตอร์ปี ๑๙๙๕

(จากซ้าย) บิล คอสบี้ กับ Treasure Island ของ Robert Louis Stevenson, สติง กับ Frankenstein ของ Mary Shelley, เบ็ตต์ มิดเลอร์ กับหนังสือภาพสำหรับเด็ก, มิกาอิล บาริซนิกอฟ กับ Crime and Punishment ของ Fyodor Dostoevsky

ตลอดช่วงเวลาร่วม ๓๐ ปี ความสนใจไปสเตอร์ READ ยังคงมีอยู่เสมอ และสมาคมห้องสมุดอเมริกันก็ผลิตไปสเตอร์ใหม่ออกมาทุกปี ด้วยภาพอริยาบถต่างๆ ของ **“คนดัง”** ในแต่ละยุคเรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นพอล นิวแมน, เดวิด โบวี, เดนเซล วอชิงตัน, แดเนียล แรตคลิฟฟ์ และคนดังในวงการต่างๆ

สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาใหม่ โดยยังสัมพันธ์กับไปสเตอร์ READ แบบเดิม ก็คือ ซอฟต์แวร์จากสมาคมห้องสมุดอเมริกัน ช่วยให้ห้องสมุดต่างๆ สามารถสร้างสรรค์ไปสเตอร์ READ ของตัวเองขึ้นมาได้

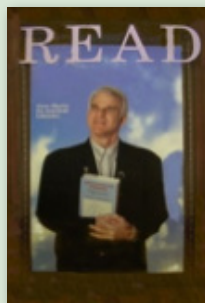

เดวิด โบวี กับ
The Idiot ของ Dostoevsky
ปี ๑๙๘๗

ฟิล คอลลินส์
ปี ๑๙๘๘

สตีฟ มาร์ติน
ปี ๑๙๘๙

โบ แจ็คสัน
(ปี ๑๙๙๐)

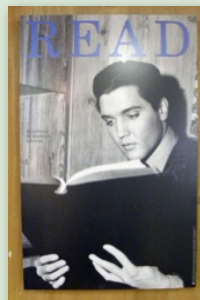
ตลอด ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา ข้อความและการออกแบบในโปสเตอร์อาจเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่โปสเตอร์ READ ก็ยังคงเป็นวิธีการที่ใช้ส่งเสริมการอ่านหนังสือในห้องสมุด และในชุมชน ที่นิยมกันในสหรัฐอเมริกา

แฮร์ริสัน ฟอร์ด
(ปี ๑๙๙๑)

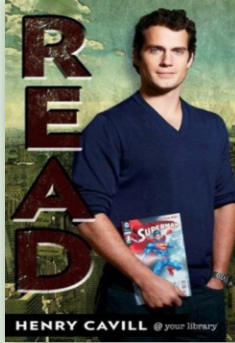
อเล็ก บอลด์วิน
(ปี ๑๙๙๒)

นัภาพ เอลวิส เพรสลีย์
(๑๙๓๕-๑๙๗๗) มาทำ
โปสเตอร์ ปี ๑๙๙๔

โปสเตอร์ READ ปี ๒๐๑๒

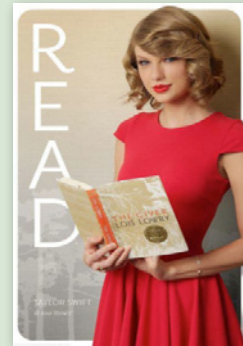
เฮนรี่ คาวิลล์ นักแสดงชาวอังกฤษ ถือหนังสือ ซูเปอร์แมน #๑ (Superman Annual #1) ของดีซี คอมิก ที่ออกในปี ๒๐๑๒ สหประชาชาติของสหรัฐอเมริกา บรรยายไว้ในคำโปรยหน้าเว็บไซต์ว่า “...เขาศึกษาคลังเข้าไปถึงแหล่งข้อมูลดั้งเดิม ด้วยการอ่านการ์ตูนซูเปอร์แมนเป็นร้อยๆ เล่ม...” เพื่อเตรียมตัวสำหรับแสดงในภาพยนตร์เรื่อง Man of Steel (บุรุษเหล็ก ซูเปอร์แมน)

โปสเตอร์ READ ปี ๒๐๑๔

เว็บไซต์ของสหประชาชาติของสหรัฐอเมริกา บรรยายไว้ว่า “เทย์เลอร์ สวิฟต์ นักร้องรางวัลแกรมมี ๗ สมัย เป็นผู้อุทิศตนสนับสนุนในด้านการอ่านและห้องสมุด เทย์เลอร์ได้ร่วมกับสำนักพิมพ์ Scholastic Books บริจาคหนังสือมากกว่า ๕๐,๐๐๐ เล่ม ให้กับห้องสมุดโรงเรียนทั่วประเทศ และห้องสมุดสาธารณะในบ้านเกิดของเธอที่เพนซิลเวเนีย...”

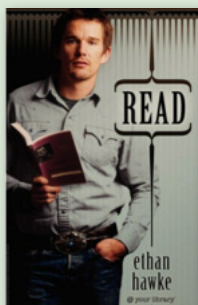
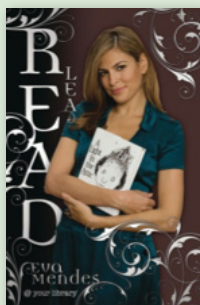
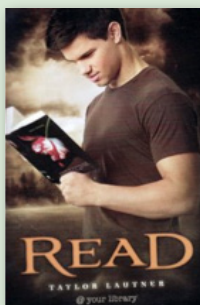
...เทย์เลอร์ รับบทเป็นโรสแมรี่ ใน The Giver จากนิยายของ Lois Lowry ซึ่งได้รับรางวัลเหรียญทองนิวเบอร์รี่ ปี ๑๙๙๔...

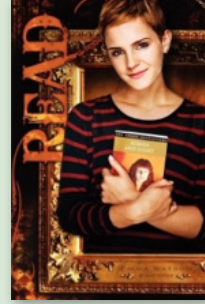
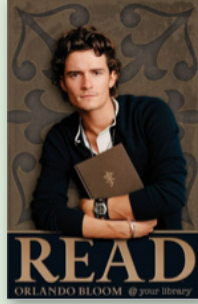
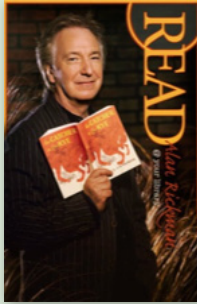

เลือกคนดัง-ทำโปสเตอร์ READ เลือกกันอย่างไร?

บรรณารักษ์ ครู บรรดานักอ่านและแฟนๆ ของโปสเตอร์ READ จะแนะนำให้นำบุคคลนั้นบุคคลนี้มาเป็นแบบในโปสเตอร์ ด้วยการส่งรายชื่อผู้มีชื่อเสียงมาให้เลือกร้อยๆ ชื่อ ขณะเดียวกันที่ทีมงานด้านกราฟฟิกของสมาคมห้องสมุดฯ ก็พยายามจะหาบุคคลที่มีชื่อเสียงให้กระจายไปในอาชีพต่างๆ ทั้งดาราภาพยนตร์และโทรทัศน์ นักแสดงตลก นักกีฬา นักดนตรี ผู้สร้างสรรค์นวัตกรรม และอื่นๆ โดยร่วมกันพยายามหาผู้ที่คนรู้จักกันมากและอยู่ในความนิยม นอกจากนี้ ก็ยังพิจารณาให้มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรมด้วย เพื่อให้เข้าถึงผู้ใช้ห้องสมุดได้ทุกกลุ่ม

สมาคมห้องสมุดฯ จะนำรายชื่อทั้งหมดที่ได้แนะนำกันมา มาทำการสำรวจความนิยมอีกครั้งในกลุ่มของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักเรียน และผู้มาใช้ห้องสมุด หากผลการสำรวจแสดงความนิยมชมชอบผู้มีชื่อเสียงรายใดโดดเด่นขึ้นมา หรือมีคะแนนสูง สมาคมก็จะนำชื่อนั้นมาอยู่ในรายชื่อที่จะพิจารณาคัดเลือก จากนั้น ก็จะอภิปรายกันในกลุ่มบรรณารักษ์ว่าควรจะเป็นผู้มีชื่อเสียงรายใด โดยใช้ข้อมูลต่างๆ ที่มีอยู่เลือกผู้ที่เห็นว่าจะส่งเสริมการอ่าน การรู้หนังสือและการเรียนรู้ที่ยั่งยืนได้ดีที่สุดในกลุ่มเด็กวัยรุ่น และผู้ใหญ่

กระบวนการส่วนที่สอง ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่ยากขึ้น คือการติดต่อกับตัวแทนของผู้มีชื่อเสียงแต่ละราย เพื่อขอให้ผู้มีชื่อเสียงนั้นๆ ตกลงมาเป็นแบบในโปสเตอร์ การอ่าน ซึ่งก็ไม่ง่ายกว่าจะติดต่อได้ ครั้นเมื่อติดต่อได้ก็เชื่อว่าทุกคนจะยินดีมาร่วมด้วยช่วยกัน หลายรายจะแนะนำชื่อของคนอื่นๆ ให้ไปติดต่อ เป็นปัญหาที่ต้องหาทางแก้กันไปทีละเปลาะ

ผู้มีชื่อเสียงที่ตอบตกลงกับการรณรงค์ “READ” จะเลือกถือหนังสือเล่มใดก็ได้ บางคนเลือกหนังสือที่ตัวเองเพิ่งอ่านไป บางคนก็เลือกหนังสือที่ตัวเองชอบเมื่อครั้งยังเป็นเด็ก หรือบางคนก็เลือกเล่มที่เป็นแรงบันดาลใจในชีวิตของตน การถ่ายภาพมักจะถ่ายในลอสแอนเจลิส หรือในนิวยอร์ก เพราะสะดวกสำหรับผู้ที่มาเป็นแบบการอ่านให้

ที่ต้องย้ำให้รู้กันก็คือ ผู้มีชื่อเสียงที่ยินดีร่วมในการรณรงค์ READ **ไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ**

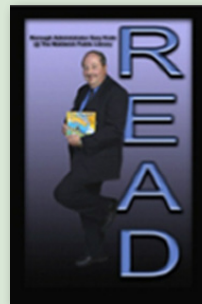
เรียกได้ว่าคนดังที่มาร่วมสร้างแรงบันดาลใจให้กับประชาชนกลุ่มต่างๆ ต้องมาด้วย “ใจ” และหนังสือที่เลือกแนะนำ ก็ต้องเป็นเล่มที่อ่าน “จริง”

ห้องสมุดกับการต่อยอดโปสเตอร์ READ
โปสเตอร์ “Read - อ่าน” ที่ห้องสมุดต่างๆ จัดทำขึ้น

ร้อยเรียงโปสเตอร์ในรอบร้อยปี ฉายภาพเส้นทางส่งเสริมการอ่านของสหรัฐอเมริกา

แหล่งข้อมูลหลัก

WPA Library Posters. <http://www.acu.edu/academics/library/govdoc/wpalibrary.html>

Maria Popova, Vintage Ads for Libraries and Reading. <http://www.brainpickings.org/index.php/2012/09/11/vintage-ads-for-libraries-and-reading/>

Amazing Vintage Library Ads. (May 31, 2013). <http://all-that-is-interesting.com/vintage-library-ads>

Jordan Kushins, Read to Win the War: 13 Vintage Posters Promoting American Libraries. (27/12/2013) <http://gizmodo.com/read-to-win-the-war-13-vintage-posters-promoting-ameri-1481958684>

National Library Week. <http://bookertmc.wordpress.com/national-library-week/>

How READ Posters Get Made. <http://www.ilovelibraries.org/articles/featuredstories/readposters>

Susan S. DiMattia. Homegrown Superstars Say READ to Succeed: Local Community Celebrities Breathe New Life into ALA's Quarter-Century-Old Public Relations Tool. American Libraries , Vol. 39, No. 4. (p.70-73) <http://www.questia.com/magazine/1G1-178085198/homegrown-superstars-say-read-to-succeed-local-community>

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) มีบทบาทหน้าที่ในการประสานกลไก นโยบาย และปัจจัยขยายผลจากทั้ง
ภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการสร้างเสริมพฤติกรรมและ
วัฒนธรรมการอ่านให้เข้าถึงเด็ก เยาวชน และครอบครัว โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสในการเข้า
ถึงหนังสือ และกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ

คณะกรรมการกำกับทิศทาง

ที่ปรึกษา	รศ. จุมพล รอดคำดี	ศ.นพ. ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์
ประธาน	ภก.สงกรานต์ ภาคโชคดี	
รองประธาน	รศ.พญ. อุมามพร สุทัศน์วรวิ	
กรรมการ	นายสุรินทร์ กิจนิตย์ชีว์	นางมัทนา ถนอมพันธ์ หอมล่อ
	นางเตือนใจ ดีเทศน์	นายวิเชียร พงศธร
	นายเอ็นนู ช็อสุวรรณ	นพ.ณรงค์ สายวงศ์
	รศ.ดร. วิลาสินี อดุลยานนท์	
	ผู้แทนคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ	
	ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
กรรมการและเลขานุการ	นายสง่า ดามาพงษ์	
ผู้ช่วยเลขานุการ	นางจกกลณี วิทยารุ่งเรืองศรี	นายวุฒิพงษ์ ปรีดาภัทรพงษ์
	นายธีรวัฒน์ อภิปรัชญาสุติกุล	นางญาณี รัชต์บริรักษ์
ผู้จัดการแผนงานฯ	นางสุดใจ พรหมเกิด	

ร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย โครงการ และกิจกรรม
เพื่อสร้างเสริมให้เกิดพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสังคมสุขภาวะกับเราได้ที่

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

๔๒๔ หมู่บ้านงาไม้ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖-๗ โทรสาร : ๐-๒๔๔๑-๑๘๗๗

E-mail : info@happyreading.in.th Website : www.happyreading.in.th

Facebook : <http://www.facebook.com/happy2reading>

ร่วมคิด ร่วมเรียนรู้ ร่วมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

อ่าน สร้างสุข ๑

หนังสือภาพ
สื่อสร้างสรรค์พัฒนาสมอง
สำหรับเด็กปฐมวัย

เหมาะสำหรับเด็ก ๓-๕ ปี
พัฒนาทักษะการอ่านและการเขียน
เรียนรู้เรื่องใกล้ตัวในชีวิตจริง

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๒

หนังสือ
ก่อเกิดแรงบันดาลใจ
สู่การเห็นและการแบ่งปัน

• หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของเงิน
• หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของเล่น
• หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของใช้
• หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของกิน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๓

อ่านกันทั้งเมือง
อ่านกันทั่วโลก
พุทธศาสนิกชนสังฆมณฑล "อ่าน-อ่าน-อ่าน"

One Book One City
อ่านดีมีชัยเหนือสิ่งอื่นใด
หนังสือ ๑ เรื่อง ๑ คน ๑ เมือง
โครงการ "อ่าน-อ่าน-อ่าน" หนังสือดีมีชัยเหนือ

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๔

สร้างวัฒนธรรมการอ่าน
สร้างการอ่านให้เป็นวัฒนธรรม

วัฒนธรรมการอ่าน
เป็นวัฒนธรรมที่
ทุกคนควรร่วมกัน
สร้างการอ่านให้เป็น
สร้างวัฒนธรรมการอ่าน
สร้างวัฒนธรรม

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๕

หนังสือ
สื่อหนังสือที่ช่วยส่งเสริม
การเรียนรู้

หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของเงิน
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของเล่น
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของใช้
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของกิน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๖

สร้างสื่อรักหนังสือฉบับพิมพ์

หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของเงิน
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของเล่น
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของใช้
หนังสือที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เรื่องคุณค่าของของกิน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๗

ทำนิทานให้เด็กฟัง
สู่อารมณ์ของหนังสือโรงเรียน

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๘

จุดประกาย
นิตยสารเด็ก
ในเมืองไทย-ในโลก

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

อ่าน สร้างสุข ๙

โรงเรียน
สร้างสุข

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
มีเป้าหมายมุ่งสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย (๒๕๖๑)

สามารถอ่านและดาวน์โหลด อ่านสร้างสุข ทุกเล่ม
ได้ที่ www.happyreading.in.th

สามารถอ่านและดาวน์โหลด อ่านสร้างสุข ทุกเล่ม
ได้ที่ www.happyreading.in.th

มอบความสุขทุกครั้งด้วยหนังสือ

พิมพ์ด้วย Soy Ink หมึกปลอดภัย
ไม่ใช้ระบบเคลือบปกเพื่อร่วมกันดูแลโลก